

Полицейските действия
при престъпления
от омраза срещу
ЛГБТИ лица
Обучение за професионална
полицейска реакция

Джоана Пери и Пол Фрейни

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Полицейските действия
при престъпления
от омраза срещу
ЛГБТИ лица
Обучение за професионална
полицейска реакция

Джоана Пери и Пол Фрейни

Това ръководство стъпва на стандартите на Съвета на Европа за борба с престъпленията от омраза и дискриминация, както и върху работата и експертизата на Звеното за сексуална ориентация и полова идентичност за подпомагане на държавите членки в прилагането на ефективни политики, закони и практически мерки за **установяване, разследване и преследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица** и защита на жертвите на тези престъпления.

Полицейските действия при престъпления от омраза срещу **ЛГБТИ** лица Обучение за професионална полицейска реакция

Джоана Пери и Пол Фрейни

Полицейските действия
при престъпления от омраза
срещу ЛГБТИ лица:
обучение за професионална
полицейска реакция

автори: **Джоана Пери** и **Пол Фрейни**

превод: **Стефан Кръстев**

дизайн и предпечат: **Epic Sofia**

печатница: **J Point Plus**

първо издание: ноември 2020 г.

Изразените в тази работа становища са отговорност на авторите и не отразяват непременно официалната политика на Съвета на Европа.

Съдържание

Въведение	11
Преглед	15
Модул 1: Защо сме тук?	19
Модул 2: Основни понятия	43
Модул 3: Полицейските действия при престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица - антидискриминационен подход, базиран на човешките права	79
Модул 4: Разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица	107
Модул 5: Сътрудничество с граждански организации	165
По-задълбочен поглед: разследването на престъпления от омраза в национален контекст; политическа рамка	181
Приложение 1: Примерна програма за еднодневно и двудневно обучение	187

Въведение

Полицията е на предната линия на наказателноправната система – тя е първото място за контакт, към което се обръщат много от жертвите на престъпления от омраза.¹ Без основни умения за разпознаване и разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица полицията не може да гарантира справедливост и да осигури защита на жертвите; не може да спечели доверието на общностите и да допринесе за справедливото и прозрачно прилагане на националните закони срещу престъпления от омраза.

Съветът на Европа вече много години работи за повишаване на осведомеността относно целенасоченото насилие, включително престъпленията, основаващи се на раса, религия, пол, хомофобия и трансфобия. Съществуват важни резолюции и препоръки на Съвета на Европа, и в частност на Комитета на министрите и Парламентарната асамблея, които признават специфичната вреда и въздействието на дискриминацията и престъпленията срещу ЛГБТИ лица, както и

¹ Съветът на Европа признава, че терминът „жертва“ не се приема от много от хората, които са били обект на престъпления от омраза. В много случаи хората предпочитат термина „оцелял“, тъй като в по-голяма степен отразява житейския им опит. Терминът „жертва“ се използва в това ръководство, защото най-добре описва юридическия и технически статус на човек, който е бил обект на престъпление от омраза и който е в контакт с полицията и другите институции за наказателно право. В това ръководство на много места се подчертава, че полицията трябва да възприеме ориентиран към жертвата подход, като при всеки нов случай пита жертвите как предпочитат да бъдат адресирани и, когато е възможно, да следват желанията им.

важността на това да се оказва подкрепа на жертвите, да се сътрудничи с гражданското общество и да се провеждат обучения с правораздаващите органи и заетите с прилагането на наказателно право.² Съдебната практика на Европейския съд по правата на човека е недвусмислена по въпроса за „демаскирането“ на мотивацията от омраза и хомофобия, предупреждавайки за последствията от negliжирането на този проблем: „престъпленията, мотивирани от предразсъдъци, ще бъдат третирани като обикновени случаи без такива нюанси, а произтичащата от това липса на ангажираност би била равносилна на официална търпимост към или дори мълчаливо съгласие с престъпленията от омраза“.³

Това ръководство е предназначено за полицейски обучители, следователи, мениджъри, полицейски служители, работещи по престъпления от омраза, и патрулни полицаи, работещи в страни – членки на Съвета на Европа. Целта му е да бъде от помощ, като предостави информация и подходящи инструменти за провеждане на обучения за престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Ръководството се основава на стандартите на Съвета на Европа – по-конкретно на Европейската конвенция за правата на човека и съдебната практика на Европейския съд по правата на човека – както и на други международни стандарти за правата на човека и на вече съществуващи учебни материали за служители на правоприлагащите органи.

Ръководството се базира на принципите на правата на човека и е създадено с помощта на експерти по ЛГБТИ права. Но преди всичко то е ориентирано към жертвите и ЛГБТИ общността с разбирането, че доверието им в правоприлагането и тяхното сътрудничество е от ключово значение за разкриването на този тип престъпления.

Полицейските обучения са само един от елементите на цялостния подход за справяне с престъпленията от омраза. Полицейските системи трябва да позволяват регистрирането на всички аспекти на престъпленията от

² Вижте Препоръка CM/Rec (2010) 5 на Комитета на министрите към държавите членки относно мерките за борба с дискриминацията, основаваща се на сексуална ориентация или полова идентичност; и Резолюция 2048 (2015) на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа относно дискриминацията срещу транссексуалните хора в Европа.

³ Вижте делото Идентоба срещу Грузия.

омраза срещу ЛГБТИ лицата, а добрата разследваща практика трябва да бъде подкрепена с официални процедури и насоки. Като ключови партньори на полицията служителите на прокуратурата също трябва да преминават обучения, за да могат да подготвят и внасят успешни и справедливи обвинения по престъпления от омраза. И накрая, необходима е политическа воля и лидери, които да разпознават специфичната вреда на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица и да се ангажират с приваждането на обучението в действие.

Това ръководство стъпва на стандартите на Съвета на Европа за борба с престъпленията от омраза и дискриминацията, както и върху работата и експертизата на Звеното за сексуална ориентация и полова идентичност за подпомагане на държавите членки в прилагането на ефективни политики, закони и практически мерки за установяване, разследване и преследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица и защита на жертвите на тези престъпления.

Преглед

Това ръководство включва пет модула и един допълнителен раздел „По-задълбочен поглед“. Модулите се състоят от различни практически упражнения, разделени на ясни стъпки, които включват времетраенето на всяко едно упражнение и инструкции за необходимата предварителна подготовка.

Модул 1 се фокусира върху важноста на ангажимента на полицейското ръководство за успеха на полицейските обучения относно престъпления от омраза; разглежда въздействието на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лицата и дава възможност на участниците да се запознаят с по-широкия контекст на дискриминация и предразсъдъци, с които ЛГБТИ лицата в страните от Съвета на Европа се сблъскват.

Модул 2 помага на участниците да придобият разбиране за основните понятия, включително: „сексуална ориентация“, „полова идентичност“ и „полови характеристики“, „престъпление от омраза“ и по-широките понятия за „хомофобия“, „трансфобия“, „стереотипизиране“ и „дискриминация“. На тази основа в Модул 4 ще бъдат разгледани по-конкретните и технически параметри на разследването на престъпления от омраза.

Модул 3 включва упражнения, които насърчават полицейските служители да прилагат стандартите и принципите на правата на човека в своите усилия за ефективно разследване на престъпления от омраза срещу

ЛГБТИ лица. Материалите включват подробен преглед и практически примери за прилагането на най-важните международни стандарти, които би трябвало да стоят в основата на ефективните политики спрямо престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица.

Модул 4 се фокусира върху подхода, който поставя жертвите в центъра на разследването на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. В него се разглеждат ключовите умения, необходими за събиране на доказателства за дискриминационен мотив – основния елемент, който отличава престъпленията от омраза от обикновените престъпления. Специално внимание се обръща на специфичните нужди на трансджендър жертвите на престъпления. Накрая участниците са поканени да приемат предизвикателството да разгледат контекста на настоящите си взаимоотношения с местната ЛГБТИ общност.

Модул 5 помага на участниците да разберат как работят гражданските организации и по какъв начин полицията би могла да си сътрудничи с тях, за да подобри реакцията си към жертвите. Модулът включва участие на граждански организации, които ще разкажат за услугите, които предоставят, данните, с които разполагат, както и какво са научили за нуждите на ЛГБТИ жертвите. Участниците ще имат възможност да работят заедно с представители на гражданското общество, така че да идентифицират областите, които се нуждаят от подобрение, и да набележат възможности за съвместна работа.

„По-задълбочен поглед“ е незадължителен заключителен модул, който има за цел да подпомогне участниците да идентифицират потенциални проблеми, които биха могли да възпрепятстват реализацията на наученото на национално ниво и да потърсят решения на тези проблемни моменти. Участниците ще бъдат приканени да очертаят националния си контекст, включително пропуските и възможностите, въз основа на основните елементи, необходими за справянето с престъпленията от омраза, включително: правна рамка; системи за регистриране на престъпления от омраза; наличност или липса на ръководство и насоки; обучение и специализирани услуги за подкрепа на жертви.

Бележка за гражданските организации

Гражданските организации са важен партньор на полицията в усилията ѝ да разбере и да реагира ефективно на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица. Признавайки централната им роля в мониторинга на престъпленията от омраза и подкрепата, която оказват на жертвите, Съветът на Европа включи ключови граждански организации в създаването на това ръководство. Благодарни сме за подкрепата им.

Гражданските организации са важен ресурс за полицията – те предоставят подкрепа на жертвите, те са важен партньор за обучение на полицията и, не на последно място, са ценен източник на данни и информация за разпространението и въздействието на престъпленията от омраза. За тази цел всеки модул включва насоки за това как полицията може да се възползва от експертната и подкрепата на гражданските организации. **Модул 5** е посветен на това как най-добре да се работи с гражданските организации за ефективно идентифициране и разследване на престъпления от омраза и подкрепа на жертвите.

Гражданските организации също са важна целева група на това ръководство, която може да се използва като ресурс за насърчаване на националните и местни полицейски сили да провеждат обучения за реагиране и разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица.

Как да използвате това ръководство: индивидуализиран подход

Това ръководство е създадено така, че да позволи максимална гъвкавост за учителите. Упражненията и модулите могат да се избират в зависимост от участниците в групата, нуждите на организацията домакин и други съображения, като например времеви ограничения. Препоръчва се учителят да прочете внимателно прегледа на ръководството, както и конкретните модули, упражнения и бележки за учителите, за да прецени кои от тях са най-подходящи.

За улеснение на учителите в Приложение 1 могат да бъдат намерени примерни програми за едnodневни и двудневни обучения. За да се осигури достатъчно време и ангажираност за постигане на ключовите резултати от обучението, препоръчително е провеждането на двудневния

вариант. Препоръчва се също така обучителите да прочетат цялото ръководство, преди да финализират програмата, за да са сигурни, че са избрали най-подходящите за локалния контекст модули и упражнения.

Модул 1: Защо сме тук?

Контекст и обосновка

Този модул прави преглед на съдържанието на обучението, обяснява защо то е важно и какво ще научат участниците в него. Модулът се разгръща около презентация на полицейски ръководител, който ще разкаже защо разбирането на престъпността от омраза срещу ЛГБТИ лицата и справянето с нея е от съществено значение. Също така, той ще изрази своето очакване участниците да бъдат наистина ангажирани с обучението и да положат нужните усилия. За да може наученото в това обучение да има дългосрочен ефект, е изключително важно полицейските ръководители да бъдат максимално ангажирани, като изразяват подкрепата си за ефективно разследване на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица. Добре е участниците да чуят това послание директно от своите началници. Има голяма разлика дали ще научат за важността на проблема от водещия на обучението или от ръководителя си!

Втората част на модула се фокусира върху участието на гражданска организация в обучението – нейните представители ще изложат гледната точка на жертвата и ще разкажат за дълбокото въздействие, което престъпленията от омраза могат да имат върху отделния човек и неговата общност. Накрая участниците ще се запознаят с по-широкия контекст на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица, за да

научат, че престъпността от омраза е само част от дискриминацията и предразсъдъците, на които са подложени ЛГБТИ лицата в страните от Съвета на Европа.

Резултати от обучението

В края на този модул участниците ще:

- разбират защо престъпленията от омраза и другите видове насилие над ЛГБТИ лица изискват специфичен и задълбочен подход;
- осъзнават, че напредъкът в тази област в голяма степен зависи от подкрепата на полицейското ръководство;
- разбират широкото разпространение и дълбокото въздействие на престъпленията от омраза и другите типове насилие (включително домашно насилие) сред ЛГБТИ общности;
- приемат, че основно задължение на полицията е да защитава и разследва престъпления, като спазва принципите на равноправието и се отнася с уважение към всеки един случай.

Преглед на упражненията

Упражнение 1.1: Изложение от старши ръководител, задаващо очакванията към обучението

Упражнение 1.2: Престъпление от омраза срещу ЛГБТИ лица, гледна точка на жертвата

Упражнение 1.3: Престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица в контекст

Упражнение 1.1: Изложение от старши ръководител, задаващо очакванията към обучението

Опитайте се да се срещнете с полицейския представител преди сесията или проведете разговор по телефона, за да обсъдите ключовите точки от неговото/нейното изложение. Тя/той естествено ще има собствена гледна точка относно това, за което трябва да говори. Вие бихте могли да направите следните предложения.

- Акцентируйте върху това, че полицията трябва да предоставя еднакви услуги на всички общности, като се отнася към жертвите

с уважение и пази достойнството им, независимо от житейските им обстоятелства. Обяснете, че това е основен принцип на полицейската работа, който възнамерявате да спазвате.

- Обърнете внимание на изключително увреждащото въздействие на престъпленията от омраза върху ЛГБТИ лицата и необходимостта от ефективно разследване и доказване на дискриминационни мотиви, както и от близко сътрудничество с прокуратурата за ефективно повдигане на обвинения и прилагане на съответните закони за престъпления от омраза.
- Обсъдете резултатите, които участниците би трябвало да очакват от обучението, т.е. умения за ефективно разследване на престъпления от омраза, умения и знания за работа със съответните общности (в партньорство, когато е възможно) и умения за подобряване на регистрирането на случаи, както и спечелването на доверието на жертвите за оказване на съдействие на полицията по такива трудни и чувствителни въпроси.
- Дайте да се разбере, че когато има твърдения за лошо отношение от страна на полицията спрямо ЛГБТИ общности, те ще бъдат надлежно разследвани и към тях ще бъде подхотено в съответствие с ясни процедури.
- Обяснете как ръководството на полицията ще следи резултатите от обучението и ще гарантира, че те ще бъдат прилагани в полицейските служби из цялата страна.

Упражнение 1.2: Престъпление от омраза срещу ЛГБТИ лица – гледната точка на жертвата

Забележка: Ако не е възможно в сесията да бъде включена гражданска организация, уточнете от самото начало, че такива организации са имали ключово участие в изготвянето на ръководството/обучението. Важното послание, което трябва да отправите, е: „ние работихме с гражданското общество при разработването на този модул – вие трябва да работите с гражданското общество при изпълнението му на практика“.

Преди сесията отделете известно време да идентифицирате граждански организации, занимаващи се с мониторинг на престъпленията от омраза

и/или предоставянето на пряка подкрепа на жертвите на национално или местно ниво. Важно е да работите с граждански организации, които са представители на всички групи в ЛГБТИ общността. Вашето лице за контакт в полицията трябва да знае кои граждански организации са активни във вашия район. Също така, можете да посетите hatecrime.osce.org и в страниците за отделните страни да проверите списъците с активни граждански организации по регион.⁴ Можете също така да попитате колега от ILGA-Europe⁵ или TGEU⁶, или отдела SOGI на Съвета на Европа за подходящ контакт. Инициирайте среща с представителя на гражданската организация или уточнете по телефона или чрез електронна поща ключови моменти от тяхното участие в модула. Разкажете им за обучението, като обърнете внимание на факта, че сътрудничеството между полицията и гражданските организации ще бъде разгледано подробно в Модул 5.

Помолете представителя да разкаже подробности за тяхната организация и как полицията може да се свърже и да работи с тях. Най-вероятно те ще имат свои собствени идеи за това какво да говорят. Бихте могли да направите следните предложения.

- Изложете пред участниците гледната точка на жертвата чрез конкретна история за престъпление от омраза срещу ЛГБТИ лице или разкажете за въздействието на престъпленията от омраза, с които сте се сблъскали в своята работа.
- Акцентируйте върху нуждите на жертвите на престъпления от омраза и защо за тях е толкова трудно да се обръщат към полицията при инциденти.
- Приветствайте идеята за това обучение и приноса на гражданските организации и подчертайте факта, че тяхното участие е застъпено в цялото обучение и особено в Модул 5.
- Направете някои конкретни и реалистични предложения (дори да

⁴ Например, гражданските организации, които мониторира престъпленията от омраза в Испания, могат да бъдат разгледани в секцията „Информация за гражданското общество“ на тази страница: <http://hatecrime.osce.org/spain?year=2015>

⁵ <http://www.ilga-europe.org/who-we-are/contact-us>

⁶ <http://tgeu.org/about>: в долната част на страницата можете да видите списък с организации членки по страни, включително данни за контакт.

са само малки стъпки!) за това как полицията може да подобри отношенията си с гражданските организации и съответните общности.

Упражнение 1.3: Престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица в контекст

Има няколко начина, по които можете да представите статистически данни за престъпления от омраза и други типове насилие и дискриминация спрямо ЛГБТИ лица. Можете да използвате данните в този раздел, за да създадете PowerPoint презентация или да използвате учебни материали 1.3 и 1.4 като основа за групово дискусия.

Тази сесия трябва да продължи около 10 минути. Може да се комбинира с упражнение 1.2.

1. Преди сесията отделете известно време, за да прочетете учебни материали 1.3 и 1.4, които включват статистика и информация от ключови международни доклади. Можете ли да добавите допълнителни данни за националния или местния контекст въз основа на информацията, с която разполагате? Използвайте публикациите, изброени в края на този модул, за допълнителни източници на информация и конкретни казуси. Има ли статистика за престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица на национално ниво? Какви са техните източници? Официални източници ли са, например полицейски доклади? Доклади на национални и местни граждански организации? Международни доклади? Важно е да изясните източниците на информацията, която сте намерили, за да сте подготвени за въпроси по отношение на нейната достоверност. Например, добре е да се използват данни от граждански организации, но имайте предвид, че е възможно полицията да не приеме подобни данни за достоверно представящи официалната картина на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица в национален контекст. Ако това се случи по време на обучението, избягвайте конфронтацията с полицията по този въпрос – вместо това обяснете, че:
 - данните за престъпленията от омраза могат да идват от различни

източници;

- въпреки че данните от граждански организации не винаги достигат до полицията, те все пак са ценен материал, на който може да се стъпи в усилията да бъде разбран опитът на ЛГБТИ лицата;
- по време на обучението ще бъдат идентифицирани други източници на информация за престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица и ще се изработят нови начини за подобряване на официалните източници на информация по темата.

При работа със статистически данни и информация, отнасящи се за националния контекст, използвайте ресурсите, изброени в учебен материал 1.5.

2. Започнете сесията, като обясните, че има два важни елемента, които не трябва да се забравят, когато говорим за статистиката за престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица: първо, ЛГБТИ лицата са изложени на по-голям риск от насилие и дискриминация отколкото населението като цяло, и второ, за тях е по-малко вероятно да съобщят в полицията, че са станали жертва на престъпление от омраза. Отбележете, че това е едно от големите предизвикателства пред полицейските служители: те трябва да създадат увереност у ЛГБТИ лицата, че е важно престъпленията да бъдат съобщавани в полицията, и да ги насърчат да дават възможно най-много информация за инцидентите, гарантирайки тяхната безопасност. След което полицейските служители трябва да подсигурят, че по случая се взимат необходимите мерки.
3. Кажете на групата, че макар и да говорите за цифри и статистика, не трябва да забравят, че зад всеки случай стоят конкретни личности, както в случая, посочен в предишната сесия. Важно е да знаем какви са цифрите, свързани с престъпленията от омраза, но не трябва да изпусваме и въпроса за въздействието на всеки един случай.
4. Преминете към ключовите моменти относно широкото разпространение и въздействието на престъпленията от омраза и дискриминацията като цяло. Използвайте учебни материали

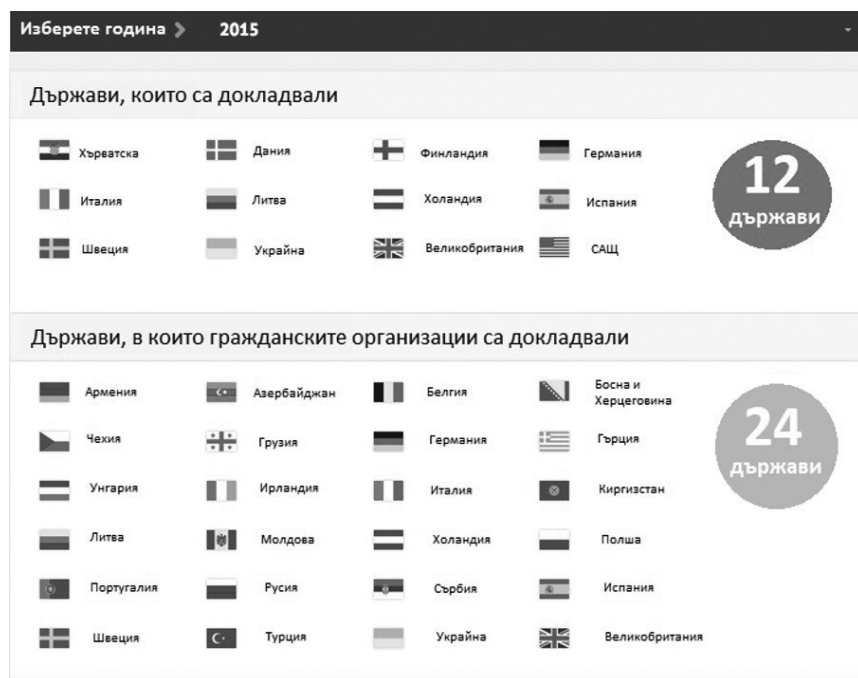
1.3 и 1.4 като основа за дискусия или за да подготвите PowerPoint презентация.

5. Накрая раздайте учебния материал 1.5. Обяснете, че участниците могат да го използват, когато подготвят своите собствени обучителни сесии с колеги.

Учебен материал 1.3: Престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица в контекст

Информацията и статистиката за престъпленията от омраза в страните от Съвета на Европа е много ограничена, но има сериозни доказателства, които сочат, че висок процент ЛГБТИ лица са били жертви на престъпления от омраза. По-долу са изложени данни от ключови международни доклади, които предоставят адекватна информация за престъпленията от омраза и дискриминацията срещу ЛГБТИ лица. Тези данни могат да се използват, за да се разбере разпространението и въздействието на подобни инциденти във вашия национален контекст. Важно е да се отбележи, че в различните страни има съществени разминавания и това е нещо, на което трябва да се обърне специално внимание във вашия собствен контекст.

В страните от Съвета на Европа има много граждански организации, които събират данни за престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица, като в същото време официалните доклади са сравнително малко. Изображението по-долу показва, че граждански организации в 24 държави са докладвали инциденти към Службата за демократични институции и права на човека (ODIHR) на ОССЕ в Годишния доклад за престъпления от омраза за 2015 г., като в същото време само 12 държави са подали официални данни към ODIHR.

Ако имате достъп до интернет, отделете малко време, за да разгледате стотиците съобщения за индивидуални нападения срещу ЛГБТИ лица и техните общности на този адрес: <http://hatecrime.osce.org/what-hate-crime/bias-against-lgbt-persons> Също така ще намерите официални данни и данни от граждански организации, разделени по държави.

Следващите няколко изображения съдържат откъси от доклада на Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA), който съдържа данните от най-голямото проучване, провеждано досега, на ЛГБТ общностите и тяхното преживяване на дискриминация, насилие, престъпления от омраза и други проблеми, озаглавено „Проучване на ЛГБТ в ЕС: лесбийки, гей мъже, бисексуални и транссексуални лица в Европейския съюз – Основни резултати“. Докладът не включва данни от държави извън ЕС, но предлага детайлна картина от лични истории на лица извън ЕС, които могат да служат за сравнение. По-долу обръщаме внимание на някои ключови моменти от графиките. Помислете какви други изводи могат да се направят от данните.

Престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица се извършват в контекст на домашно насилие, дискриминация и предразсъдъци.

Например значителен процент от ЛГБТИ лицата са обект на дискриминация на работното си място и при предлагане на стоки и услуги. Според проучването на FRA, 19 % от ЛГБТ лицата са се почувствали обект на дискриминация на работното си място. Най-висок процент на дискриминация са преживели трансджендър лицата (30 %). Проучването също сочи, че 32 % от ЛГБТ лицата са се почувствали дискриминирани в ресторанти и кафенета, когато са си търсили жилище, в здравната система, при ползване на банкови или застрахователни услуги, в спортни клубове и фитнес зали.

Графика 32

Разпространение на насилието в предходните 5 години и предходните 12 месеца, по ЛГБТ група (%)

Въпроси **F1_A** Този въпрос разглежда всеки инцидент, включващ насилие, който сте преживели през последните 5 години. Може да се е случил по каквато и да било причина в страните от ЕС и Хърватска. В последните 5 години били ли сте: физически/сексуално нападан/а или заплашен/а с насилие в дома си или на друго място (на улицата, в градския транспорт, на работното място и т.н.), независимо от причината? Да.
FA1_2 Кога се случи ПОСЛЕДНОТО физическо/сексуално нападение или заплаха от насилие? В последните 12 месеца.

База Всички респонденти в проучването „ЛГБТ в ЕС“.

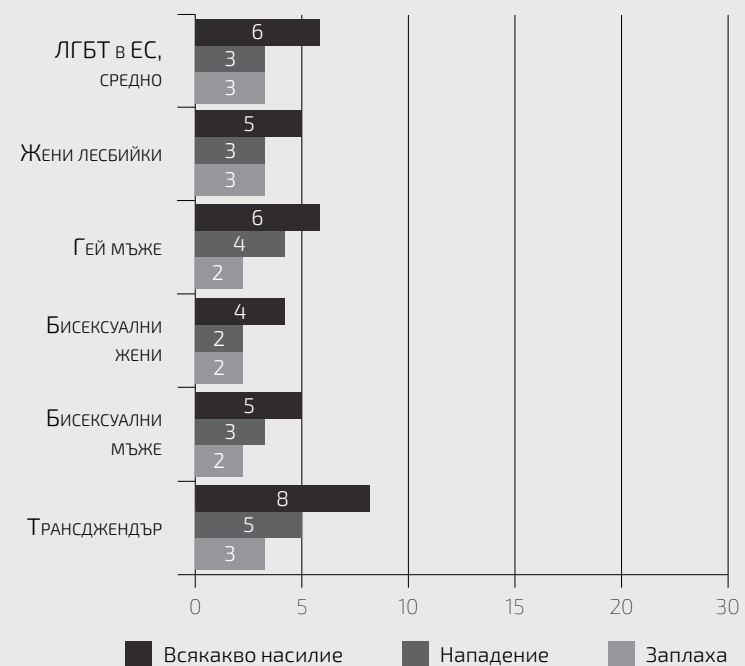
Източник FRA, Проучване „ЛГБТ в ЕС“, 2012

FRA, 57 страница, [Проучване на ЛГБТ в ЕС: лесбийки, гей мъже, бисексуални и транссексуални лица в Европейския съюз - Основни резултати](#)

Тази графика показва, че трансджендър лицата в най-голяма степен са изложени на опасност от насилие.

Графика 33

Разпространение на мотивираното от омраза насилие в предходните 12 месеца, по ЛГБТ група (%)

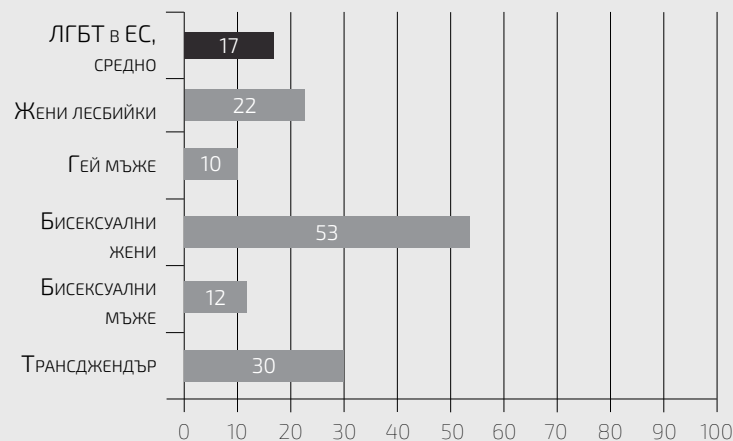

FRA, 57 страница, [Проучване на ЛГБТ в ЕС: лесбийки, гей мъже, бисексуални и транссексуални лица в Европейския съюз - Основни резултати](#)

Обърнете внимание, че трансджендър лицата в най-голяма степен са изложени на риск от нападение в сравнение с други групи.

Графика 40

Инциденти с мотивирани от омраза нападения от сексуален характер като процент от общия брой инциденти на мотивирано от омраза насилие, по ЛГБТ група (%)

Въпроси FA1_5. Считате ли, че ПОСЛЕДНИЯТ инцидент на физическо/сексуално нападение или заплаха от насилие в последните 12 месеца ви се е случил частично или изцяло, защото сте бил/а възприет/а като (категория на базата на А3 или А4)? Да.

Бележка Категориите за самоопределяне в А3 и А4 включват трансджендър, транссексуални, жена с транссексуално минало, мъж с транссексуално минало, полово некомформни, кросдресър, куиър, лесбийка, гей, бисексуален/на или друго самоопределяне

База Респондентите в проучването „ЛГБТ в ЕС“, преживели физическо/сексуално нападение или заплаха от насилие в последните 12 месеца частично или изцяло, защото са били възприети като ЛГБТ.

Източник FRA, Проучване „ЛГБТ в ЕС“, 2012

FRA, 62 страница, [Проучване на ЛГБТ в ЕС: лесбийки, гей мъже, бисексуални и транссексуални лица в Европейския съюз - Основни резултати](#)

Обърнете внимание, че сексуалното насилие е един от най-значимите типове насилие спрямо ЛГБТ лица.

Обърнете внимание, че бисексуалните жени са особено изложени на риск.

	Последен инцидент	Най-сериозен инцидент
Извършителят сам ли беше?		
Сам	36	36
Повече от един	64	64
От какъв пол беше извършителят/ите?		
Мъж	84	86
Жена	4	4
Мъж и жена	12	10
Не знам	0	0
Считате ли, че извършителят/ите е бил:		
Гей	3	3
Лесбийка	0	1
Бисексуален/на	1	2
Хетеросексуален/на	72	69
Смесена сексуална ориентация	4	4
Не знам	20	21
Кой беше извършителят/ите?		
Член на семейството/домакинството	7	7
Съсед	6	5
Колега	5	4
Някой от училището или университета	12	14
Клиент или пациент	4	3
Някой друг, когото познавате	12	11
Член на крайнодясна/расистка група	15	14
Тийнейджър или група тийнейджъри	36	33
Полицейски служител	4	3
Охранител	4	3
Друг обществен служител	3	2
Някой друг, когото не познавате	45	42
Друго	3	3

FRA, 64 страница, [Проучване на ЛГБТ в ЕС: лесбийки, гей мъже, бисексуални и транссексуални лица в Европейския съюз - Основни резултати](#)

Обърнете внимание, че при най-голям процент нападения, извършителят е бил тийнейджър или група тийнейджъри (освен онези нападения, при които извършителят е неизвестен).

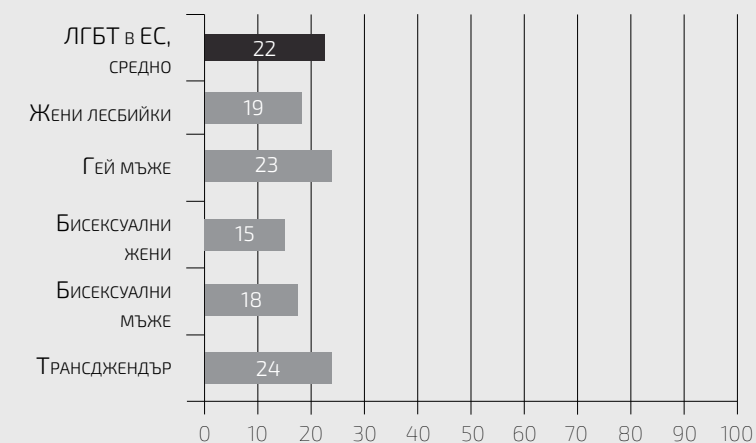
	Последен инцидент	Най-сериозен инцидент
Вкъщи	8	8
В друга жилищна сграда, апартамент	2	2
В училище, университета	5	7
На работното място	4	3
В кафе, ресторант, бар, нощен клуб	11	9
В кола	1	1
В градски транспорт	8	7
В спортен клуб	1	0
В друго затворено пространство	3	2
На улица, площад, паркинг или друго публично място	44	43
В парк, гора	4	6
В ЛГБТ пространство (клуб, бар) или събитие (гей прайд шествие)	3	4
На друго открито пространство	5	6
Друго	2	2

FRA, 65 страница, [Проучване на ЛГБТ в ЕС: лесбийки, гей мъже, бисексуални и транссексуални лица в Европейския съюз - Основни резултати](#)

Обърнете внимание, че най-честите места, на които са се извършвали нападения, са улици, площади, паркинзи или други обществени места.

Графика 42

Най-сериозни инциденти с мотивирано от омраза насилие, които са били сигнализирани в полицията, по ЛГБТ група (%)

Въпроси **FA2_5.** Считате ли, че това физическо/сексуално нападение или заплаха от насилие се е случило частично или изцяло, защото сте бил/а възприет/а като (категория на базата на А3 или А4)? Да.

FA2_11. Вие или някой друг подал ли е сигнал в полицията

Бележка Категориите за самоопределяне в А3 и А4 включват трансджендър, транссексуални, жена с транссексуално минало, мъж с транссексуално минало, полово некомформни, кросдресър, куиър, лесбийка, гей, бисексуален/на или друго самоопределяне

База Респондентите в проучването „ЛГБТ в ЕС“, преживели физическо/сексуално нападение или заплаха от насилие в последните 12 месеца частично или изцяло, защото са били възприети като ЛГБТ.

Източник FRA, Проучване „ЛГБТ в ЕС“, 2012

FRA, 65 страница, [Проучване на ЛГБТ в ЕС: лесбийки, гей мъже, бисексуални и транссексуални лица в Европейския съюз - Основни резултати](#)

Обърнете внимание, че само за малък процент от инцидентите са били подавани сигнали в полицията.

Интерсекционални различия в преживяването на ЛГБТИ лицата на престъпления от омраза и други форми на дискриминация.

Очевидно е, че ЛГБТИ лицата имат и други идентичности, като например пол, възраст, етническа принадлежност и религия, които могат да се пресичат, създавайки специфични преживявания и потребности. Те трябва да бъдат осмислени и взети под внимание от полицията и другите служби.

Пол: Според проучването на FRA 55 % от жените лесбийки лично са се почувствали обект на дискриминация или тормоз заради сексуалната си ориентация, в сравнение с 45 % от гей мъжете. Както се вижда в таблиците по-горе, трансджендър лицата по-често са жертви на тежки престъпления от омраза и дискриминация.

Възраст: Според проучването на FRA по-младите ЛГБТ лица по-често се чувстват обект на дискриминация или тормоз на базата на сексуалната си ориентация, отколкото по-възрастните: 57 % от анкетираните на възраст 18—24 години са се чувствали дискриминирани, спрямо 45 % от анкетираните на възраст 25—39 години.

Етническа принадлежност: Докладът на лондонската полиция „Жените и техният опит с хомофобията и трансфобията“ установява, че жените от афро-карибски произход са по-склонни да променят поведението или външния си вид след хомофобска или трансфобска атака, сравнено с други жени (MPS, 2008).

Други изследвания:

„За протокола: насилието над транс хората, опитът от проекта ProTrans – Защита на трансджендър лица от насилие“. ⁷

Този доклад събира на едно място изводите от проект, подкрепящ организации, които наблюдават дискриминацията и престъпленията от омраза срещу трансджендър лица в няколко държави – членки на Съвета на Европа. Проектът установи, че трансджендър лицата са изложени на много висок риск от насилствени атаки и масово са дискриминирани. Докладът е добър източник за разглеждане на кратки казуси от различни

страни.

„За протокола: документиране на насилието над трансджендър лица – опит от Армения, Грузия, Германия, Молдова, Русия и Украйна“ (предстоящо)

Този доклад разширява наблюдението, описано по-горе, със случаи от още страни (изброени в заглавието). Докладът документира структурно насилие, включително дискриминация, тежко междуличностно насилие и полицейско насилие.

„Насърчаване на подаването на сигнали за хомофобско и трансфобско насилие“ е доклад на Европейския регион на Международната асоциация на лесбийките, гей мъжете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните (ILGA-Europe) (предстоящо).

Този доклад събира на едно място изводите от проект, подкрепящ граждански организации, които наблюдават престъпления и инциденти от омраза в 12 държави, включително страни извън ЕС като Босна и Херцеговина, Молдова, Турция и Украйна. Той повтаря някои значими изводи от доклада на FRA – голям брой престъпления от омраза се извършват на публични места; трансджендър лицата са изложени на по-голям риск от тежко физическо насилие; много от престъпленията от омраза не се съобщават в полицията.

⁷ http://tgeu.org/wp-content/uploads/2013/11/TGEU_protrans_publication_1_Nov.pdf

Учебен материал 1.4: Лични истории

Тук са представени някои лични истории отвъд статистиката.

„Повече от година след нападението все още се страхувам... Вече не мога да вървя по улицата, без постоянно да се обръщам назад и да проверявам дали някой не ме следи, за да ме нападне... Все още изживявам травмата, понякога имам кошмари.“

Мишел, обект на атака в Катания, Италия

От „Заради това, което съм: хомофобията, трансфобията и престъпленията от омраза в Европа“, страница 7.

Босна и Херцеговина: случай на физическо насилие

В продължение на три години млад мъж е постоянно малтретиран от група младежи в своя квартал. Те хвърлят камъни и предмети по къщата му, обиждат го, заплашват го и го тормозят заради това, че е гей. Много от тези инциденти са докладвани на полицията, но жертвата се страхува и отказва да идентифицира нападателите си на полицейски снимки. Един ден събитията ескалират и същите извършители наобикалят жертвата си, докато той се придвижва към центъра на града, и посред бял ден го подлагат на тормоз и физическа атака, причинявайки му тежка повреда на тазобедрената става, която налага спешна хирургическа намеса. Полицейските служители, които разследват случая, са сигнализирани веднага и след още един разпит на жертвата и задълбочено разследване те установяват и задържат извършителите. За съжаление, тъй като националните закони за престъпления от омраза не включват сексуална ориентация, този случай нито ще бъде класифициран, нито разглеждан като престъпление от омраза.

От ILGA-Europe, „Насърчаване на подаването на сигнали за хомофобско и трансфобско насилие“ (предстоящо).

Украйна: организирани групи за проследяване и нападения над представители на ЛГБТИ общността

ЛГБТИ активист от Львов, наблюдаващ крайнодесни групи, научава, че членовете на една от тях са разбрали за предстоящо гей парти. През следващите два дни е документирана онлайн комуникация на членовете на групата за подготовката на нападението, както и плановете на феновете на местния футболен клуб да атакуват ЛГБТ събитието, включително подробни инструкции за това кой да бъде нападнат, по какъв начин и с помощта на какво оръжие. Например, организаторите на атаката ангажират приятелки на крайнодесните активисти в своеобразна „кампания за сплашване“ и пребиване на лесбийки, тъй като самите мъже не искат да бият жени. В деня на партито ЛГБТИ активисти отиват на уговореното място за среща на крайнодясната група и виждат няколко групи младежи, облечени в черно, мъже и жени, общо около 60 души. Много от тях са с раници, от които се подават бейзболни бухалки. Те се придвижват на групи към мястото на ЛГБТ партито. ЛГБТИ активистите ги проследяват и сигнализират на организаторите на партито за движението на крайнодесните активисти. В крайна сметка крайнодесните разпознават ЛГБТ активистите и се опитват да ги нападнат, но последните се скриват в ресторант на McDonald's, а крайнодесните продължават към мястото на партито. Организаторите на ЛГБТ партито са наели частна охрана предварително и са поискали защита от полицията. Полицията чака в готовност на партито, но не арестува никого.

От ILGA-Europe, „Насърчаване на подаването на сигнали за хомофобско и трансфобско насилие“ (предстоящо).

Молдова: активно преследване на гей мъже чрез онлайн срещи

Планираните нападения на жертви чрез уговаряне на лична среща в сайтове за гей запознанства са тревожна тенденция, започнала в Русия. В един такъв случай гей мъж в Молдова си уговаря среща с друг мъж в кафене. Двамата излизат на разходка в уединен парк, където жертвата е ограбена и пребита, като челюстта ѝ е счупена.

Потърпевшият заявява, че само бягството го е спасило от по-лошо развитие на ситуацията и че мотивите на извършителя станали напълно ясни, тъй като последният използвал хомофобски обиди по време на нападението. Подобни инциденти са регистрирани и в Босна и Херцеговина, където жертвите също са ограбвани и бити по време на срещи, организирани чрез сайтове за запознанства.

От ILGA-Europe, „Насърчаване на подаването на сигнали за хомофобско и трансфобско насилие“ (предстоящо).

Турция: психологическо въздействие

Докладът установява, че повечето жертви преминават през тежка психологическа травма в резултат на преживения инцидент, която често има дълготрайни последствия и засяга много аспекти от живота им. Много малко от тях търсят професионална помощ за преодоляване на сериозните последствия, в това число посттравматично разстройство, депресия, тревожност, гняв или параноя. Повече от половината от жертвите, които са получили психологическа помощ, заявяват, че не са били лекувани по подходящ начин.

От ILGA-Europe, „Насърчаване на подаването на сигнали за хомофобско и трансфобско насилие“ (предстоящо).

Учебен материал 1.5: Позовавания, ресурси и съвети за допълнително проучване

Ресурси на Съвета на Европа

Тематични проучвания по държави на проявите на хомофобия, трансфобия и дискриминация, основана на сексуална ориентация и полова идентичност, Съвет на Европа (2011)

Тази уеб страница съдържа препратки към обзорни доклади, поръчани от Съвета на Европа за всяка държава членка, във връзка с юридическата и социалната ситуация по отношение на хомофобията, трансфобията и дискриминацията, основана на сексуална ориентация и полова идентичност.⁸

Разгледайте секцията за престъпления от омраза в юридическите

проучвания, за да разберете повече за действащите закони и практики, касаещи престъпленията от омраза на национално ниво.

Разгледайте секцията със социалните доклади, за да видите данните за престъпления от омраза, включително инциденти, извършени от полицаи.

Дискриминация на основата на сексуална ориентация и полова идентичност в Европа, Съвет на Европа (2011)

Този доклад събира данните от горното изследване и прави цялостен преглед на законодателството и мерките срещу престъпления от омраза в 47-те държави – членки на Съвета на Европа⁹. Вижте раздел 3.2, „Насилие срещу ЛГБТ лица“.

Тематични проучвания по държави на проявите на хомофобия, трансфобия и дискриминация, основана на сексуална ориентация и полова идентичност – актуализирано към 2010 г., Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA) (2010 г.)¹⁰

Този доклад представя данни и информация за инциденти, престъпления от омраза, закони и реакции в държавите – членки на Европейския съюз, събрани за горепосоченото тематично проучване на Съвета на Европа.

Проучване на ЛГБТ в ЕС: лесбийки, гей мъже, бисексуални и трансгендър лица в Европейския съюз – Основни резултати, Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA) (2014 г.)¹¹

Тази публикация представя резултатите от най-голямото проучване на ЛГБТ лица в Европа, което убедително описва преживяванията им на дискриминация, насилие и тормоз. Настоящото ръководство се основава на резултатите от този доклад в първия и третия модул. При подготовката за обучението можете да използвате този доклад за разработване на специфични казуси за всяка страна и за изучаване на различните национални контексти. Вижте раздел 2.5, Насилие и тормоз.

⁸ <http://www.coe.int/en/web/commissioner/thematic-work/lgbti-country-studies>.

⁹ http://www.europewatchdog.info/wp-content/uploads/2016/11/LGBTStudy2011_en.pdf

¹⁰ <http://fra.europa.eu/en/national-contribution/2012/country-thematic-studies-homophobia-transphobia-and-discrimination>

¹¹ <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/eu-lgbt-survey-european-union-lesbian-gay-bisexual-and-transgender-survey-main>, достъпно от 7 октомври 2016.

*Национални доклади на Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността (ЕКРН)*¹²

Регулярният график на ЕКРН за посещения на държавите – членки на Съвета на Европа, провеждани от експерти от целия регион, включва подробно разглеждане на въпроси, засягащи ЛГБТ лицата, и по-специално престъпленията от омраза. Докладите съдържат детайлен преглед на официалните данни и данните от граждански организации относно престъпленията от омраза, критичен преглед на законите и политиките по отношение на престъпленията от омраза и конкретни препоръки. Всеки доклад включва и официалния отговор на съответната държава на наблюденията и препоръките на ЕКРН. Тези доклади могат да бъдат много полезен източник на информация при планиране на обучения, който би помогнал да се разбере националният контекст, включително въпросите, засягащи ЛГБТ лицата и степента на ангажираност на държавите спрямо престъпленията от омраза срещу ЛГБТ лица.

Правата на човека и интерсекс лицата. Тематичен документ, публикуван от Комисаря по правата на човека на Съвета на Европа¹³

Този текст е един от малкото документи, които разглеждат проблемите на интерсекс лицата в държавите от Съвета на Европа и извън него, давайки общи примери за дискриминацията, на която те са подложени.

Тематични дейности, дейности по държави и доклади на комисаря на Съвета на Европа за правата на човека

Комисарят развива широк спектър от дейности с тематичен или национален фокус в опит за разбиране и адресиране на проблемите, засягащи ЛГБТИ лицата. Тематичната дейност включва доклад за проявите на дискриминация, основаваща се на сексуална ориентация и полова идентичност, и първи по рода си доклад за актуалните проблеми, засягащи интерсекс лицата, публикуван през 2015 г.¹⁴

Комисарят също така провежда редовни посещения на държавите членки, като проверява на място дали правата на човека сред уязвимите групи се спазват на национално ниво. Не всички посещения засягат ЛГБТИ

въпроси, но си струва да използвате опцията за търсене на специалната веб страницата на посещенията, за да проверите дали е имало посещение на Комисаря в страната или страните, в които планирате да проведете обучение.¹⁵

Други ресурси

Заради това, което съм: хомофобията, трансфобията и престъпленията от омраза в Европа, Амнести Интернешънъл (2013)¹⁶

Този доклад допълва проучването ЛГБТ в ЕС, обобщено по-горе, с казуси на престъпления от омраза срещу ЛГБТ лица в държавите членки на Европейския съюз. В допълнение докладът прави критичен анализ на настоящите правни рамки и политики и предлага препоръки на национално и европейско равнище. Този доклад може да бъде използван като източник на национални казуси и за по-добро разбиране на правния и политически контекст в някои европейски държави.

Годишни данни за докладването на престъпления от омраза на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа

От 2008 г. Службата за демократични институции и права на човека към ОССЕ в Европа наблюдава и докладва престъпленията и инцидентите от омраза в страните от региона на ОССЕ. Техният уебсайт за докладване на престъпления от омраза предоставя данни от официални институции и граждански организации, информация за конкретни политики и насоки за агенциите за наказателно правосъдие, подробности за действащите закони за престъпления от омраза и съответните решения на Европейския съд по правата на човека, както и обобщение на съответните препоръки от международни организации, включително Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността на Съвета на Европа и Службата на комисаря по правата на човека на Съвета на Европа.

Всички държави – членки на Съвета на Европа, участват също и в ОССЕ. Ето защо този уебсайт може да бъде полезен, ако търсите преглед на ситуацията в страната, в която планирате да проведете обучение.

¹² http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/activities/countrybycountry_en.asp

¹³ <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=2933521&SecMode=1&DocId=2367288&Usage=2>

¹⁴ <http://www.coe.int/en/web/commissioner/thematic-work/lgbti>

¹⁵ www.coe.int/en/web/commissioner/country-report

¹⁶ <https://www.amnesty.org/en/documents/eur01/014/2013/en/>, достъпно от 7 октомври 2016.

Уебсайтът се използва като ресурс в първия модул на това ръководство.

ILGA-Europe (предстоящо), „Насърчаване на подаването на сигнали за хомофобско и трансфобско насилие“ (Препратка към доклада, когато бъде публикуван на уебсайта на ILGA-Europe).¹⁷

„За протокола: насилието над транс хора, опитът от проекта ProTrans – Защита на трансджендър лица от насилие“.¹⁸

Този доклад представя изводите от проект, който подкрепя организации, наблюдаващи дискриминацията и престъпленията от омраза срещу трансджендър лица в няколко държави – членки на Съвета на Европа. Проектът установи, че трансджендър лицата са изложени на много висок риск от насилствени атаки и масово са дискриминирани. Докладът е добър източник за разглеждане на кратки казуси от различни страни.

„За протокола: документиране на насилието над транс хора – опит от Армения, Грузия, Германия, Молдова, Русия и Украйна“ (Предстоящо)

¹⁷ European Region of the International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA-Europe)

¹⁸ http://tgeu.org/wp-content/uploads/2013/11/TGEU_protrans_publication_1_Nov.pdf

Модул 2: Основни понятия

Въведение и контекст

Както отбелязахме в Модул 1 и както ще стане ясно с напредването ни в програмата, извършителите на престъпления много по-често избират за свои жертви ЛГБТИ лица. ЛГБТИ лицата обикновено се притесняват да докладват на полицията за престъпления от омраза, а когато подават сигнали, полицията често не успява да регистрира престъплението адекватно или изобщо не успява да го регистрира.

За да могат полицаите да отговорят професионално на нуждите на ЛГБТИ жертвите на престъпления от омраза, те трябва да могат да идентифицират ЛГБТИ лицата, да разпознават характеристиките на дискриминационното поведение и да са наясно какво представлява престъплението от омраза.

В част (а) от този модул участниците ще научат какво представлява ЛГБТИ общността и ще се запознаят с концепциите за сексуална ориентация (ЛГБ), полова идентичност (Т) и полови характеристики (И).

След това участниците ще придобият разбиране за концепциите, свързани с негативното или дискриминационното мислене и поведение спрямо ЛГБТИ лица. Хомофобията, трансфобията, стереотипизирането и дискриминацията на ЛГБТИ лицата са в основата на повечето престъпления от омраза срещу тях.

В част (b) на този модул ще дефинираме престъпленията от омраза и престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица. Ще очертаем някои от основните характеристики на престъпленията от омраза. Тези идеи ще формират основата за Модул 4, в който престъпленията от омраза ще бъдат разгледани от гледна точка на полицейската практика.

Двете части а) и б) заедно ще дадат на участниците добра основа за разбиране на специфичните въпроси, които се разглеждат в това обучение.

Модул 2(а): Основни понятия и дефиниции; ЛГБТИ общността – хомофобия, трансфобия, стереотипизиране и дискриминация

Резултати от обучението

Участниците ще:

- разбират основните понятия за сексуална ориентация, полова идентичност, повоо изразяване и всяка от съставните части – Л, Г, Б, Т и И;
- разбират понятията хомофобия, трансфобия, стереотипизиране и дискриминация и как те се отнасят към работата на полицейския служител;
- могат да прилагат терминологията по време на обучението и в своята работа.

Преглед на упражненията и времетраене

Упражнение 2.1: Разбиране на ключовата терминология, свързана с ЛГБТИ общността: обща презентация на фасилитаторите на курса (30 минути)

Упражнение 2.2: Да разберем стереотипите: групова работа, последвана от презентация и дискусия (20 минути)

Упражнение 2.3: Да разберем стереотипите: индивидуална работа, последвана от дискусия (25 минути)

Упражнение 2.1: Разбиране на ключовата терминология, свързана с ЛГБТИ общността: обща презентация на фасилитаторите на курса (30 минути)

Основни понятия и дефиниции – презентация

Необходими материали:

- Флипчарт хартия, химикалки
- Учебни материали 2.1а и 2.1б

В този модул фасилитаторът ще запознае групата със следните основни понятия:

- Сексуална ориентация (ЛГБ), полова идентичност (Т) и интерсексуалност (И)
- Хомофобия, трансфобия, стереотипизиране и дискриминация

Посъветвайте групата да си води бележки върху материала от презентацията и основните понятия. Може да се използва работният лист на учебния материал 2.1, за да се улесни групата да си отбелязва наученото още в процеса на обучение. Учебен материал 2.1б може да се използва за подпомагане на разбирането по тази тема.

Наученото в тази част може да се тества на по-късен етап в модула по време на упражнение 2.6 с помощта на учебен материал 2.6.

Бележка за учителите:

Следващите страници предоставят информация, която може да бъде съобразена с начина, по който се провежда обучението на местно ниво. Адаптирането на материала трябва да вземе предвид наличните познания на целевата група и да прецени доколко подробно трябва да е изложението в зависимост от времевите ограничения и необходимостта от задълбочаване в разглежданите въпроси. Прегледайте материала и изберете онези части, които са най-подходящи за подпомагане на по-доброто разбиране от страна на полицейските служители.

Моля, обърнете внимание, че това упражнение не е подходящо за дискусии относно интерсекс лица. Това е така, защото изображението не отразява многообразието на половите характеристики, които попадат в дефиницията за интерсексуалност. Когато обсъждате въпроси за интерсексуалността, моля, използвайте езика, даден в упражнение 2.1 и учебен материал 2.1а.

Сексуална ориентация: компонентът „ЛГБ“

Наричаме сексуална ориентация способността на всеки човек да изпитва дълбока емоционална привързаност и сексуално привличане, да има интимни и сексуални отношения с лица от различен пол (хетеросексуална), един и същи пол (хомосексуална – лесбийска, гей) или повече от един пол (бисексуална).¹⁹

Следните определения, свързани със сексуалната ориентация, са използвани за целите на това обучение:

Лесбийка: жена, чието основно романтично, емоционално, физическо и сексуално привличане е насочено към други жени.

Гей мъж: мъж, чието основно романтично, емоционално, физическо и сексуално привличане е насочено към други мъже. Този термин може да се използва и за лесбийки, бисексуални и, в някои случаи, да се използва като обобщаващ термин за всички ЛГБТ лица.

Бисексуално: лице, което има романтично, емоционално, физическо и сексуално привличане към представители на двата пола. Честотата, интензивността или качеството на привличането не задължително са еднакви към двата пола.

Хетеросексуално: лице, което е емоционално, романтично или сексуално привлечено или обвързано с представители на противоположния пол.²⁰

Всеки от нас има сексуална ориентация. Точният процент от хората, които са лесбийки, гей или бисексуални, е неясен. Процентите варират в различните изследвания, а и като цяло по-висок процент хора твърдят, че са имали еднополов сексуален опит, отколкото е процентът, които се определят като лесбийки, гей или бисексуални.²¹ Отчитаните данни варират в зависимост от културните норми, религиозните вярвания и общите нива на социално приемане. „Стоунуол“, британска благотворителна организация за правата на гей хората, изчислява,

че между 5–7 % от британците са гей, лесбийки или бисексуални. Институтът „Уилиамс“ изчислява, че 3,5 % от възрастното население в САЩ са гей, лесбийки или бисексуални, а 8,2 % твърдят, че са имали еднополов сексуален опит.²² Въпреки че точните стойности не са ясни, знаем със сигурност, че една немалка част от населението са лесбийки, гей или бисексуални. Дори и ако става дума за едва 3 %, това биха били над 220 000 000 души.²³ На всички континенти лесбийките, гей мъжете и бисексуалните лица представляват значителна малцинствена група.

Полова идентичност: компонентът „Т“

Трансджендър лицата имат полова идентичност, която не съответства на пола, който им е определен при раждането; или са лица, които искат да изразяват своята полова идентичност по различен начин от пола, определен им при раждането. Това включва лица, които изпитват необходимост, предпочитат или избират – независимо дали чрез облекло, аксесоари, маниери, речеви модели, козметика или модификации на тялото – да се представят по различен начин от очакванията за половата роля, която им е приписана при раждането. Това включва, наред с много други, лица, които не се идентифицират с категориите „мъж“ или „жена“, транссексуални, травестити и кросдресъри.

Трансджендър мъж е лице, което е било записано като „жена“ при раждането си, но има полова идентичност, която е „мъжка“ или в рамките на спектъра на мъжката половата идентичност. Трансджендър жена е лице, което е било записано като „мъж“ при раждането си, но има полова идентичност, която е женска или в рамките на спектъра на женската полова идентичност.

Някои трансджендър лица се идентифицират като „нито мъже, нито жени“ или като „и двете“ и по този начин се идентифицират като **небинарни** трансджендър лица.

По аналогичен начин, сексуалната ориентация на трансджендър лицата се определя според тяхната полова идентичност, а не според пола, който

¹⁹ <http://www.coe.int/en/web/sogidatabase/glossary>

²⁰ <http://rainbowcenter.uconn.edu/terms/>

²¹ https://www.staffs.ac.uk/assets/Stonewall%20-%20Employment%20regulations%20-%20guidelines%20for%20employers_tcm44-21515.pdf

²² <http://williamsinstitute.law.ucla.edu/research/census-lgbt-demographics-studies/how-many-people-are-lesbian-gay-bisexual-and-transgender/>

²³ <https://www.census.gov/popclock/> 29 септември 2016

е записан при раждането им. Хетеросексуален трансжендър мъж, например, е трансжендър мъж, който изпитва привличане към женски партньори. Трансжендър жената лесбийка е привлечена от женските партньори. Думата трансжендър означава да имаш трансжендър идентичност или изразяване.

Половата идентичност представлява дълбокото усещане за индивидуално преживяване на пола на даден човек, което може да съответства или да не съответства на пола, записан при раждането на лицето, и включва личното усещане за тялото и други начини за изразяване на пола (или „полово изразяване“), като например облекло, реч и маниери.

Полът на дадено лице обикновено се определя при раждането и от този момент става социален и правен факт. Някои лица обаче изпитват проблеми да се идентифицират с пола, с който са били записани при раждането си – тези лица се наричат „трансжендър“ или „транс“ лица. Половата идентичност не е същото като сексуална ориентация и трансжендър лицата могат да се идентифицират като хетеросексуални, бисексуални или гей/лесбийки.²⁴

Друга дефиниция за **половата идентичност** е „вътрешното себевъзприемане на даден индивид като мъж, жена или друг пол (незадължително видимо за другите).“²⁵

В Европа е обичайно да се използва обобщаващият термин „трансжендър“ или „транс“, за да се обхванат множеството различни начини, по които индивидите могат да определят пола си като различен от този на мнозинството.

И отново, както при сексуалната ориентация, много трудно може да се изчисли броят на лицата, които се идентифицират чрез несъвпадането между половата идентичност и пола, определен при раждането. Според някои оценки той е между 0,3 процента и 3 процента от хората.²⁶ Предвид

²⁴ <http://www.coe.int/en/web/sogidatabase/glossary>

²⁵ Office for Victims of Crime (2014) Responding to Transgender Victims of Sexual Assault

²⁶ Ibid.

²⁷ Scottish Transgender Alliance, Gender Identity, Introductory Guide for Supporting Transgender People

социалната стигма и широко разпространената дискриминация спрямо трансжендър лицата, преброяването им е трудно постижимо.

Подобно на сексуалната ориентация, всеки от нас има полова идентичност. За мнозинството от хората има съвпадение между физическия пол и усещането им за полова идентичност. За тези, при които няма такава съвпадение, намирането на собствената полова идентичност може да бъде болезнен и сложен процес, който често оставя значим отпечатък върху живота им.

Половото изразяване представлява изразяване на пола, което даден човек постига чрез облекло, грим, говор, прическа, език на тялото, социални взаимодействия и други поведения.²⁷ Половото изразяване, за разлика от половата идентичност, е това, което се вижда отвън.

Преход

Процесът на промяна на пола често се нарича „преход“ (transitioning). Това е процесът, при който дадено лице престава да бъде възприемано като принадлежащо към един пол и започва да бъде възприемано като принадлежащо към друг пол. Преходът включва и времето, което този процес отнема. Преходът често има социални, правни и/или медицински аспекти.

Преходът е социална промяна, която включва промени във външния вид, облеклото, социалните отношения и в много други неща. Също може да включва значителна физическа трансформация с помощта на хормонална терапия и, за някои хора, операция за смяна на пола.

Хората, които са преминали през този процес, може вече да не възприемат себе си като част от спектъра на транс идентичностите.

Полови идентификатори

Половите идентификатори са нещо, с което полицаите се срещат всеки ден. Това са обозначенията за пол в документи като лични карти, шофьорски книжки и паспорти. Най-очевидните идентификатори за пол са обозначенията мъж/жена или г-н/г-жа. Те също могат да бъдат

²⁷ Scottish Transgender Alliance, Gender Identity, Introductory Guide for Supporting Transgender People

професионални титли, лични местоимения или номера, като например социалноосигурителните номера и данъчните номера, които понякога използват различни цифрови комбинации за мъже и жени.²⁸

В много страни промяната на половите идентификатори в документите за самоличност е много трудно, ако не и невъзможно. Това представлява сериозен проблем за трансджендър лицата в ситуации, когато е необходимо представяне на документи при взаимодействие с публични органи като полицията. Този въпрос ще бъде по-подробно разгледан в Модул 4.

Местоимения

Местоименията са думи, които могат да се използват за означаване на дадено лице вместо неговото име. Често срещаните местоимения включват той/тя, него/нея, негов/нейн. Някои трансджендър лица използват полово неутрални местоимения или "те/техен" вместо полово определени местоимения. Този въпрос ще бъде по-подробно разгледан в Модул 4.

Някои допълнителни дефиниции от транс-спектъра

Хората, които попадат в транс-спектъра, могат да дефинират по различни начини своята полова идентичност и изразяване. Някои от тях са описани по-долу. Ако не сте сигурни кой термин да използвате, имайте предвид, че терминът „транс“ обикновено се възприема като уважителен и приобщаващ. Често най-добрата стратегия е да попитате човека за уважение. Този въпрос – как да общуваме професионално с транс-лица – ще бъде разгледан по-детайлно в Модул 4.

Трансджендър е термин, който се използва за лица с полова идентичност, която не съответства на пола, определен при раждането, и които впоследствие коригират този пол, като променят начина, по който изглежда тялото им, както и биологичните му функции, посредством терапия за смяна на пола.

Транс жена-към-мъж (ЖКМ) е лице, определено като „жена“ при раждането си, което има мъжка полова идентичност и впоследствие е

²⁸ <http://www.coe.int/en/web/sogidatabase/glossary>

осъществило постоянен „преход“ към живота като мъж.

Транс мъж-към-жена (МКЖ) е лице, определено като „мъж“ при раждането си, което има женска полова идентичност и впоследствие е осъществило постоянен „преход“ към живота като жена.

Кросдресър е термин, който описва лицата, които избират да носят дрехи, асоцииращи се с противоположния пол. Това за тях има важна емоционална или сексуална функция. Думата „травестит“ вече не се използва и може да се възприеме като обидна от някои хора.²⁹

Драг куйн (Drag Queen) е термин, който в миналото гей общностите са използвали за гей-мъже, които се обличат в женски дрехи с цел развлечение или задоволяване на емоционални нужди. Съществуват и Drag Kings, които са биологични жени, обличащи се като мъже.³⁰

Цисджендър е термин, който обозначава онези, които не са трансджендър – т.е. лицата, които имат полова идентичност или изпълняват половата роля, която обществото счита за подходяща за техния пол.³¹

Джендъркуиър е термин, използван за отхвърляне на бинарния пол (мъжки/женски) в полза на една по-флуидна, нетрадиционна идентичност.³²

Бинарният пол е социално конструирана идея, която твърди, че има само два пола – мъжки и женски.

Не-бинарността е идея, описваща половата идентичност като нито женска, нито мъжка; или обозначаваща полови идентичности, които са извън или отвъд традиционното разбиране за мъже и жени.³³

Интерсексуалност: компонентът „И“

Интерсекс се наричат лицата, при които има несъвпадане между това, което обществото и медицината приема за нормално мъжко и женско

²⁸ <http://www.transequality.org/issues/resources/teaching-transgender-guide-leading-effective-trainings>

³⁰ <http://www.transequality.org/issues/resources/teaching-transgender-guide-leading-effective-trainings>

³¹ <http://rainbowcenter.uconn.edu/terms/>

³² <http://rainbowcenter.uconn.edu/terms/>

³³ https://lgbt.wisc.edu/documents/Trans_and_queer_glossary.pdf

тяло, и техния хромозомен, гонаден, ендокринен или анатомичен пол.

Това се вижда например при вторичните полови белези като мускулна маса, окосмяване и ръст, или първичните полови белези като вътрешните и външните гениталии и/или хромозомната и хормоналната структура.

Може да се използва и опростена работна дефиниция – интерсекс лицата са интерсекс, тъй като техните вродени полови белези са едновременно женски или мъжки или не са напълно женски или мъжки, или не са нито женски, нито мъжки.

Съществуват различни форми на интерсексуалност; това е по-скоро спектър от състояния, отколкото единна категория. Думата замества термина „хермафродит“, който е широко използван от практикуващите лекари през 18-ти и 19-ти век. Днес терминът „хермафродит“ се възприема като изключително обиден.

Интерсекс лицата се раждат такива. Различията при интерсекс лицата могат да бъдат видими още при раждането. Някои интерсексуални белези се откриват по време на пубертета, при опит за зачеване или случайно. В други случаи тези различия могат да бъдат открити само по време на аутопсия.

Основна разлика между интерсекс и трансгендър лицата е, че интерсекс често са били определени като такива от лекарите, още когато са били деца или тийнейджъри. Често техните гениталии са били оперирани или репродуктивните им органи са били отстранени още като деца, преди да могат да дадат или откажат съгласието си.

Минималната статистика, която определя броя на интерсекс лицата, е 1 на 200 (0,5 % от ражданията). Често дори се дават и по-ниски цифри – 1 на 2000, но тези статистически данни обхващат само онези интерсекс лица, които са били оперирани в ранна детска възраст. Различни агенции, като например ООН, използват статистика, според която интерсекс лицата са до 1,7 % от населението.

Това прави интерсексуалните различия по-разпространени от, например, вродената глухота, и дори толкова чести, колкото това да се родиш с рижа коса.³⁴

Интерсекс лицата винаги са били и продължават да бъдат изложени на голям риск от дискриминация и нарушаване на правата. Малък брой държави категорично включиха интерсекс лицата като защитена категория в законите за престъпления от омраза (например Шотландия и Малта, в рамките на Съвета на Европа). Съветът на Европа също подчертава важноста на включването на половите белези като основание за защита в рамките на закона за престъпления от омраза (необходима е референция).

Сложни общности и споделен опит

Информацията по-горе показва, че общностите, които попадат в ЛГБТИ спектъра, са сложни и нееднородни.

ЛГБТИ общностите не попадат в рамките на това, което се нарича бинарни полови и джендър норми. В много случаи обаче представителите на дадена подгрупа се разграничават от други подгрупи, като твърдят, че техният опит е напълно различен. Много ЛГБ лица не виждат естествена връзка между своята общност и трансгендър хората. Много трансгендър лица виждат своята полова идентичност като нещо много различно от сексуална ориентация и апелират за различни подходи в усилията за признаването им. Човек може също да бъде член на повече от една подгрупа (например транс лице, което счита себе си за лесбийка).

Съществуват ясни разлики между ЛГБ лицата (сексуална ориентация), трансгендър лицата (полова идентичност и полово изразяване) и интерсекс лицата (полови белези). Макар житейският опит на засегнатите лица да е много различен, групите често биват обединявани в един термин, в стремежа да бъде разбран общият тип дискриминационно поведение, на което са изложени, включително престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица.

Информацията за интерсекс лицата, които стават жертви на престъпления от омраза, е ограничена и правоприлагащите органи и неправителствените организации едва сега започват да очертават този опит.

³⁴ <http://www.ilga-europe.org/what-we-do/our-advocacy-work/trans-and-intersex/intersex>

Интерсекционалността се отнася към допълнителните прояви на дискриминация, които някой може да изпита като част от повече от една малцинствена група. Интерсекционалността може да усложни предизвикателствата пред ЛГБТ лицата. Черна гей жена, например, може да бъде жертва едновременно на расизъм, хомофобия и сексизъм. Дискриминиращото поведение понякога идва не само от мнозинството – расизъм съществува в рамките на ЛГБТ общностите, а хомофобията съществува в рамките на расовите малцинства.

Един трансджендър мюсюлманин може да бъде едновременно изложен на религиозна дискриминация и трансфобия както в своята религиозна общност, така и извън нея.

Ключови дефиниции – хомофобия, трансфобия, стереотипизиране и дискриминация

Хомофобията се определя като ирационален страх или отвращение от хомосексуалността, лесбийките, гей мъжете и бисексуалните лица, които се основават на предразсъдъци.

Едно просто определение би било „страх или неприязън към ЛГБ лица“.

Трансфобията се определя като ирационален страх или отвращение от не-нормативния пол на трансджендър лицата, които се основават на предразсъдъци.

Едно просто определение би било „страх или неприязън към трансджендър лицата“.

Хомофобията и трансфобията могат да се проявят като социално отбягване, социално изключване, дискриминация, тормоз, насилие и дори убийство.

Хомофобията и трансфобията могат да възникнат в резултат на нагласи и убеждения, които са възприети от родители, приятели, училища, общности, религиозни лидери и влиятелни фигури (политици/ знаменитости). Хомофобията и трансфобията се срещат в различна степен във всички страни.

Стереотип е наласа или убеждение спрямо човек или лица въз основа на техни черти или характеристики, или на групи, към които те

принадлежат.³⁵

Алтернативно определение на стереотипа е:

Предубеждение или свръхопростена генерализация по отношение на цяла група хора, без да се вземат предвид техните индивидуални различия.

Примери за стереотипи са:

- Всички лесбийки са мъжествени
- Всички имигранти от Африка са престъпници
- Всички полицаи злоупотребяват с властта си
- Всички мюсюлмани са религиозни екстремисти

Стереотипите са предварително оформени и окарикатурени разбирания, които водят до приписване на едни и същи генерализирани характеристики на всички членове на определени групи, без да се обръща внимание на техните индивидуални черти. Стереотипите могат да доведат до предразсъдъци спрямо други групи и в крайна сметка до дискриминиращо поведение и действия.

Макар че най-често са негативни, стереотипите могат да бъдат и позитивни.

Независимо от това, позитивните стереотипи също могат да имат негативно въздействие, тъй като почиват на генерализации, които не отчитат индивидуалните специфики.³⁶ Пример за подобен тип стереотип е разбирането, че жените са по-добри в грижата за децата, отколкото мъжете. Този стереотип не отчита факта, че има много жени, които упражняват тормоз над децата си и не би трябвало да бъдат допускани да се грижат за тях.

Понятието „**предразсъдък**“ е свързано с понятието „стереотип“.

Предразсъдъкът е предварително създадено мнение или предзададена идея или нагласа към други лица или групи. Предразсъдъците често са негативни и обикновено се основават на слухове, предположения,

³⁵ OSCE (2014) TACLE Training Manual Training on Hate Crime for Law Enforcement Curriculum for Trainers

³⁶ <https://lgbtrc.usc.edu/education/terminology/>

чувства и убеждения, а не на знания и факти. Предразсъдъците влияят както на действията ни, така и на начина, по който тълкуваме постъпките на другите.

Бележка за учителите:

Преди обучението се запознайте с националното законодателство и дефинициите за дискриминация в него и ги включете в сесията, където е подходящо. Хубаво е да предоставите на участниците както дефиницията за дискриминация според националното законодателство, така и защитените групи, които то обхваща.

Дискриминация:

повечето държави разполагат с юридически определения за дискриминация. Определенията често обхващат както пряката, така и непряката дискриминация. Следното определение за дискриминация е по-общо и отразява опита на ЛГБТИ и други малцинствени общности в много страни:

„Дискриминация има тогава, когато представители на по-влиятелна социална група се държат несправедливо или жестоко спрямо представители на по-малко влиятелна социална група. Дискриминацията може да има различни проявления, включително както индивидуални актове на омраза, така и несправедливост и институционален отказ от права, които обикновено се предоставят на други групи“.

Правно определение за дискриминация

Дискриминацията се определя законово като несправедливо, неравностойно третиране:

1. *Пряка дискриминация има, когато поради едно или няколко забранени основания лице или група лица се третират по-неблагоприятно, отколкото друго лице или друга група лица са, били са или биха били третирани в сравнима ситуация; или когато поради едно или повече забранени основания дадено лице или група лица претърпяват вреда.*

Казано по-просто: **пряка дискриминация** има, когато лице или група лица се третират по-неблагоприятно от мнозинството поради

принадлежност към малцинствена група.

Пример за това би бил отказът на полицейски служител да приеме сигнал за престъпление, тъй като жертвата е трансджендър лице, ром или представител на малцинствена религиозна общност.

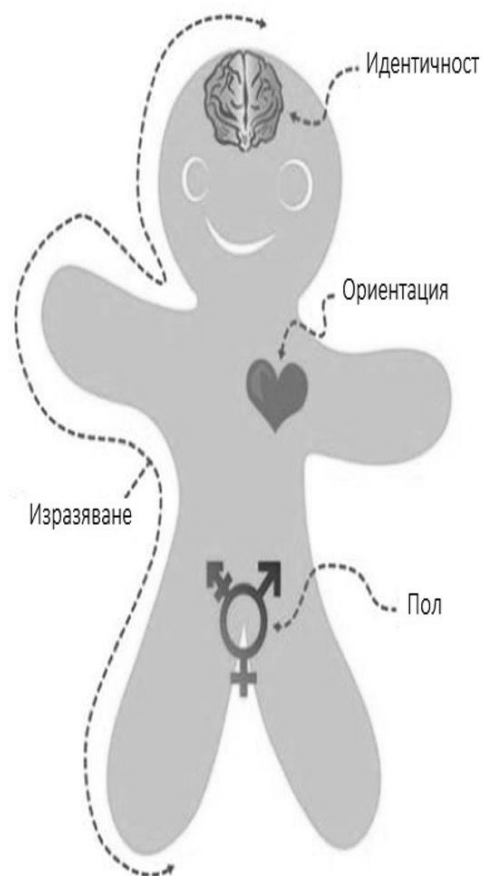
2. *Непряка дискриминация възниква, когато една разпоредба, критерий или практика поставя лица със статут или характеристика, отнасящи се към едно или повече забранени основания (включително сексуална ориентация и полова идентичност) в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица, освен ако тази разпоредба, критерий или практика не се обосновава обективно с легитимна цел, като средствата за постигане на тази цел са подходящи и необходими.*

Казано по-просто: **непряка дискриминация** има, когато определени практики, правила или политики поставят лице или група лица в неравностойно положение в сравнение с представители на мнозинството. Непряката дискриминация понякога е по-трудна за идентифициране от пряката дискриминация.

Пример за това би било даването на специални права за годишен отпуск на женени полицаи, когато политиките и/или законодателството не признават официално еднополовите връзки. Друг пример би бил отказът да се признае образователна квалификация извън страната, в която работят полицейските служби, дори ако са равни по качество на местните образователни квалификации. Тази непряка форма на дискриминация би изключила лица от различен етнически произход от работа в полицията.

Учебен материал 2.1b: Основни понятия

Бисквитеното човече е помощно средство за идентифициране и разбиране на основните ЛГБТ понятия, разгледани до момента в модула. Моля, обърнете внимание, че това упражнение не е подходящо за дискусии относно интерсекс лица. Това е така, защото изображението не отразява многообразието на половите характеристики, които попадат в определението за интерсексуалност. Когато обсъждате въпроси, свързани с интерсекс лица, моля, използвайте езика от упражнение 2.1 и учебен материал 2.1a.³⁷

Сексуална ориентация	<i>какво чувстваме към другите, към кого сме привлечени емоционално и физически, какво е в сърцата ни. Да бъдеш гей, лесбийка, бисексуално или хетеросексуално лице.</i>
Полова идентичност	<i>как мислим и чувстваме пола си; какво е в главата ни (например чувствам се жена или мъж, или комбинация от двете).</i>
Полово изразяване	<i>как се изразяваме чрез поведението и външния си вид. Нашето облекло, прическа, накити, маниери и др. Да си транс, цисджендър или кросдресър, или представител на друга група.</i>
Нашият пол	<i>нашият биологичен състав от хромозоми и физиологични органи. Това, което ни прави мъже, жени, и двете, или нито едното, нито другото.</i>
Лесбийка	<i>жена, чието основно романтично, емоционално, физическо и сексуално привличане е насочено към други жени.</i>
Гей	<i>мъж, чието основно романтично, емоционално, физическо и сексуално привличане е насочено към други мъже.</i>
Бисексуални	<i>лица, които имат романтично, емоционално, физическо и сексуално привличане към представители на двата пола.</i>
Хетеросексуални	<i>лица, които са емоционално, романтично или сексуално привлечени или обвързани с представители на противоположния пол.</i>
Трансджендър	<i>лица, които имат полова идентичност, която е различна от пола, определен им при раждането; лица, които искат да представят своята полова идентичност по различен начин от пола, определен при раждането.</i>

³⁷ <http://itspronouncedmetrosexual.com/2012/03/the-genderbread-person-v2-0/>

Упражнение 2.2: Да разберем стереотипите 1: групова работа, последвана от презентация и дискусия (20 минути)

Бележка за учителите:

Това упражнение трябва да бъде проведено внимателно, за да се гарантира, че събирането на негативни стереотипи спрямо ЛГБТИ лица не се използва като възможност за проява на хомофобия/трансфобия. Провеждането му не се препоръчва, ако средата е трудна за модерирание или ако фасилитаторът няма опит във воденето на дискусии на провокативни теми.

Необходими материали:

- Флипчарт хартия, химикалки
 - Обособени пространства за провеждане на занимания по групи
1. Разделете участниците в четири групи.
 2. Възложете на всяка група да запише възможно най-много стереотипи в следните области:
 - първата група е помолена да запише негативни стереотипи за ЛГБТИ лицата;
 - втората група е помолена да запише негативни стереотипи за полицията;
 - третата група е помолена да запише позитивни стереотипи за ЛГБТИ лицата;
 - четвъртата група е помолена да запише позитивни стереотипи за полицията.
 3. Дайте на групите пет минути за това упражнение. След това съберете отново участниците и помолете групите да споделят това, което са отбелязали. Запишете резултатите на четири флипчарт листа.
 4. В обща дискусия задайте следните въпроси към всички участници:
 - Стереотипите предлагат ли правдиво описание на отделните групи?
 - Каква вреда могат да нанесат стереотипите на представителите на двете групи?

Упражнението трябва да разобличи предразсъдъците и да покаже, че

всички групи са подложени на стереотипизиране. Съпоставянето на ЛГБТИ общността и полицията има за цел да създаде връзка между двете групи.

[Източник: Polack, R. и LeDeroff, J. (2010) Инструментарииум на ILGA Europe за обучение на полицейски служители за справяне с хомофобската престъпност, ILGA Europe.]

Упражнение 2.3а: Да разберем стереотипите 2: индивидуална работа, последвана от дискусия (20 минути)

Необходими материали:

- Флипчарт хартия
 - Хартия, химикалки
1. Помолете участниците да работят самостоятелно и да помислят за случай, при който те или член на семейството им са били стереотипизирани. Помолете ги да запишат какво е било въздействието на стереотипизирането.
 2. След няколко минути помолете някои от участниците да споделят опита си.

Упражнение 2.3б: Да разберем стереотипите 2: групова дискусия (15 минути)

Въз основа на горната дискусия задайте на групата следните въпроси, записвайки идеите на флипчарта:

- Предвид разбирането ви за стереотипите, какви са рисковете за хората, семействата и общностите, ако на стереотипизирането не се противодейства?
- Какви са рисковете, ако полицейски служители вземат участие в такова стереотипизиране?

Модул 2 (б): Основни понятия и дефиниции – престъпления от омраза

Резултати от обучението

Участниците ще:

- имат ясно разбиране на дефиницията за престъпление от омраза;
- могат да разграничават престъпления от омраза и инциденти от

- омраза;
- разбират някои от основните характеристики на престъпленията от омраза и начина, по който те са свързани с полицейската работа;
- разгледат спецификите на полицейската работа в своя локален/национален контекст;
- могат да прилагат терминологията по време на обучението и в своята работа;
- разбират, че дори да няма действащо законодателство за престъпленията от омраза, този тип престъпления съществуват в полицейската практика и като социална реалност.

Преглед на упражненията и времетраене

Упражнение 2.4: Какво е престъпление от омраза? Презентация и дискусия (20 минути)

Упражнение 2.5: Тест с дефиниции (10 минути)

Упражнение 2.6: Престъпленията от омраза в контекста на националното законодателство (10 минути)

Упражнение 2.4: Какво е престъпление от омраза? Презентация и дискусия (30 минути)

Бележка за учителите

Преди упражнението проверете правните дефиниции за престъпление от омраза/инцидент от омраза/реч на омразата в националното законодателство и ги включете в сесията, когато е необходимо. На участниците трябва да бъдат дадени дефинициите, както и защитените групи, които се обхващат от законодателството.

Необходими материали:

- Флипчарт хартия, химикалки, хартия
- Учебен материал 2.4a
- Учебен материал 2.4b

В това упражнение учителят ще представи на участниците дефинициите за престъпление от омраза и някои свързани понятия в обща сесия. Материалите 2.4a могат да бъдат раздадени на участниците (след като са

били адаптирани спрямо националното законодателство). Материалите 2.4b могат да се използват от участниците за проверка на наученото във връзка с основните понятия.

- Ключови дефиниции
- Дефиниция

Престъпление от омраза: престъпно деяние с **дискриминационен** мотив

Престъпленията от омраза включват сплашване, заплахи, нанасяне на материални щети, нападение, убийство или друго престъпно деяние, при което жертвата, мястото или целта на престъплението са избрани поради тяхната реална или възприемана връзка, свързаност, принадлежност, подкрепа или членство в защитена група.

Престъплението от омраза има следните два основни елемента:

- осъществено е **престъпление** и
- нарушителят е имал **дискриминационен** мотив.

Ако някой от тези два елемента отсъства, инцидентът не може да бъде определен като престъпление от омраза.

Престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица са престъпни деяния с дискриминационен мотив. Те са престъпления от омраза, при които жертвата, мястото или целта на престъплението са избрани поради тяхната реална или възприемана връзка, свързаност, принадлежност, подкрепа или членство в ЛГБТИ група. Трябва да има основателно подозрение, че мотивът на извършителя е свързан със сексуалната ориентация, половата идентичност, половото изразяване или половите характеристики на жертвата.³⁸

Мотивирани от омраза инциденти са инциденти, действия или прояви на нетолерантност, извършени с дискриминационен мотив, които не могат да достигнат прага на престъпленията от омраза поради липсата на достатъчно доказателства за извършено престъпление или за наличие на дискриминационен мотив или защото самото деяние може да не представлява престъпление съгласно националното законодателство. Отправянето на трансфобска забележка към някого на улицата може да

³⁸ <http://www.coe.int/en/web/sogidatabase/glossary>

е инцидент от омраза, ако забележката и свързаното с нея заплашително поведение не са достатъчни за издаването на наказателна санкция.

Речта на омразата се отнася до публични изяви, които разпространяват, подбуждат, насърчават или оправдават омразата, дискриминацията или насилието спрямо малцинствена група – например изявления на политически и религиозни лидери или други лидери на общественото мнение, разпространени от пресата или интернет, които имат за цел да подбудят омраза.

Речта на омразата може да бъде или да не бъде разглеждана като престъпление от националното законодателство.

Геноцид означава умишлено поведение, насочено към унищожаване, изцяло или частично, на национална, етническа, расова, религиозна или друга социална група. Престъпленията от омраза могат да бъдат част от процеса, който води до геноцид. Отделни актове, които имат характеристики на геноцид, могат да се считат за престъпления от омраза.

Основна характеристика на престъпленията от омраза е, че те могат да **ескалират**, ако не бъдат адресирани. Речта на омразата, оставена без реакция, може да провокира отделни лица към извършването на престъпни деяния и/или актове на насилие. Нейното въздействие може да ескалира и от отделни лица да се прехвърли на семействата им, членовете на тяхната локална общност и обществото като цяло.

Следователно е важно училищата, общностите, правителствата и полицията да се намесват своевременно и адекватно, за да се предотврати ескалирането на дискриминационното поведение.

Защитена характеристика е основна характеристика на дадена група като раса, религия, етническа принадлежност, националност, пол, сексуална ориентация, полови характеристики или друг подобен общ за групата фактор, *която е фундаментална за нейната идентичност*. Защитените характеристики представляват черти на нашата индивидуалност, които *не можем лесно да променим*. Това обикновено са характеристики, при които има ясно открито *тенденция на дискриминация назад във*

времето и в различните култури.

Сексуалната ориентация и половата идентичност често се изброяват като защитени характеристики в законодателството, тъй като те са присъщи на личността черти, които не могат да бъдат променени. В различните култури, векове назад, се забелязват отчетливи тенденции на дискриминация спрямо ЛГБТИ лица. Тези тенденции включват преследване, тормоз и социална стигматизация на ЛГБТИ лицата.

Престъпленията от омраза често се наричат **престъпления с послание**, тъй като целта на нарушителя често е да изпрати послание до група или общност, че лицата, които принадлежат към групата, не са в безопасност. Отговорност на наказателноправната общност, включително на полицията, е да изпрати послание до нарушителите, че обществото няма да толерира подобни престъпления.

Да надраскаш „смърт на всички педали“ на стената на ЛГБТ център е престъпление с послание. Чрез този акт се изпраща съобщение до цялата местна ЛГБТ общност, че никой не е в безопасност.

Обърнете внимание, че **не е необходимо да се доказва**, че нарушителят е **мразел** избраната група. Достатъчно е да се докаже, че жертвата е била избрана в резултат на принадлежност към защитена група (**наличие на дискриминационен мотив**). Извършителят на престъпление от омраза би могъл също да бъде член на групата, която напада.

Например престъпниците често избират гей мъже като обекти на изнудване, защото се надяват да получат пари от тях поради страха им да не бъдат разкрити. Възможно е престъпниците да не мразят въпросните гей мъже, а просто да искат да спечелят пари по най-лесния начин.

Трябва да се отбележи, че не всички държави имат закони за престъпленията от омраза. В тези страни може да е полезно, когато полицията разглежда такъв тип инциденти, да ги квалифицира като **престъпления, мотивирани от омраза**.

Не е задължително жертвата да бъде част от защитената група. Жертвата може да бъде избрана, защото е **поддръжник** на групата или по погрешка е била идентифицирана като принадлежаща към групата.

Например жертвата може да бъде хетеросексуален мъж, който е минал покрай гей бар, погрешно е взет за клиент на заведението и впоследствие пребит от скинари. Жертвата може да бъде телевизионен водещ, който защитава гей-правата и в резултат на тази подкрепа става обект на нападение от крайнодесни групи.

Жертвата може да не осъзнава, че е станала **жертва** на престъпление от омраза, или **може да не е запозната с идеята** за престъпление от омраза. Това не означава, че инцидентът не попада в категорията на престъпленията от омраза.

Жертвите може да са наясно или не с това, че са били нападнати именно заради принадлежността им към малцинствена група. От полицията зависи да установи дали има дискриминационен мотив и да обясни това на жертвата, когато е уместно. Начинът, по който жертвата възприема случилото се, е само един от многото фактори, които трябва да бъдат взети предвид (вижте Модул 4 „Индикатори за дискриминация“).

Учебен материал 2.4а: Престъпления от омраза – терминологична справка

Дефиниция:

Престъпление от омраза: престъпно деяние с дискриминационен мотив. Престъпленията от омраза включват сплашване, заплахи, нанасяне на материални щети, нападение, убийство или друго престъпно деяние, при което жертвата, мястото или целта на престъплението са избрани поради тяхната реална или възприемана връзка, свързаност, принадлежност, подкрепа за или членство в защитена група.

Престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица са престъпни деяния с дискриминационен мотив. Те са престъпления от омраза, при които жертвата, мястото или целта на престъплението са избрани поради тяхната реална или възприемана връзка, свързаност, принадлежност, подкрепа или членство в ЛГБТИ група. Трябва да има основателно подозрение, че мотивът на извършителя е свързан със сексуалната ориентация, половата идентичност, половото изразяване или половите характеристики на жертвата.

Престъплението от омраза има следните два основни елемента:

- осъществено е престъпление и
- нарушителят е имал дискриминационен мотив.

Мотивирани от омраза инциденти са инциденти, действия или прояви на нетолерантност, извършени с дискриминационен мотив, които не могат да достигнат прага на престъпленията от омраза поради липсата на достатъчно доказателства за извършено престъпление или за наличие на дискриминационен мотив или защото самото деяние може да не представлява престъпление съгласно националното законодателство. Отправянето на трансфобска забележка към някого на улицата може да е инцидент от омраза, ако забележката и свързаното с нея заплашително поведение не са достатъчни за издаването на наказателна санкция.

Речта на омразата се отнася до публични изяви, които разпространяват, подбуждат, насърчават или оправдават омразата, дискриминацията или насилието спрямо малцинствена група – например изявления на политически и религиозни лидери или други лидери на общественото мнение, разпространени от пресата или интернет, които имат за цел да подбудят омраза.

Геноцид означава умишлено поведение, насочено към унищожаване, изцяло или частично, на национална, етническа, расова, религиозна или друга социална група. Престъпленията от омраза могат да бъдат част от процеса, който води до геноцид. Отделни актове, които имат характеристики на геноцид, могат да се считат за престъпления от омраза.

Основна характеристика на престъпленията от омраза е, че те могат да **ескалират**, ако не бъдат адресирани. Речта на омразата, оставена без реакция, може да провокира отделни лица към извършването на престъпни деяния и/или актове на насилие. Нейното въздействие може да ескалира и от отделни лица да се прехвърли на семействата им, членовете на тяхната локална общност и обществото като цяло.

Защитена характеристика е основна характеристика на дадена група като раса, религия, етническа принадлежност, националност, пол, сексуална

ориентация, полови характеристики или друг подобен общ за групата фактор, която е фундаментална за нейната идентичност. Защитените характеристики представляват черти на нашата индивидуалност, които не можем лесно да променим. Това обикновено са характеристики, при които има ясно откритие тенденция на дискриминация назад във времето и в различните култури.

Сексуалната ориентация и половата идентичност често се изброяват като защитени характеристики в законодателството, тъй като те са присъщи на личността черти, които не могат да бъдат променени. В различните култури, векове назад, се забелязват отчетливи тенденции на дискриминация спрямо ЛГБТИ лица. Тези тенденции включват преследване, тормоз и социална стигматизация на ЛГБТИ лицата.

Престъпленията от омраза често се наричат **престъпления с послание**, тъй като целта на нарушителя често е да изпрати послание до група или общност, че лицата, които принадлежат към групата, не са в безопасност. Отговорност на наказателноправната общност, включително на полицията, е да изпрати послание до нарушителите, че обществото няма да толерира подобни престъпления.

Обърнете внимание, че **не е необходимо да се доказва**, че нарушителят е **мразел** избраната група. Достатъчно е да се докаже, че жертвата е била избрана в резултат на принадлежност към защитена група (**наличие на дискриминационен мотив**). Извършителят на престъпление от омраза би могъл също да бъде член на групата, която напада.

Трябва да се отбележи, че не всички държави имат закони за престъпленията от омраза. В тези страни може да е полезно, когато полицията разглежда такъв тип инциденти, да ги квалифицира като престъпления, **мотивирани от омраза**.

Не е задължително жертвата да бъде част от защитената група. Жертвата може да бъде избрана, защото е **поддръжник** на групата или **по погрешка е била идентифицирана** като принадлежаща към групата..

Жертвата може да не осъзнава, че е станала **жертва** на престъпление от омраза, или **може да не е запозната с идеята** за престъпление от

омраза. Това не означава, че инцидентът не попада в категорията на престъпленията от омраза.

Упражнение 2.4b: Престъпления от омраза – бърз тест

1. Попълнете празните места (един отговор за двете)
Престъпленията от омраза често са наричани престъпления с _____. Нарушителите искат да изпратят _____ до общността, че лицата, които принадлежат към нея, не са в безопасност.
2. Необходимо ли е жертвата да докладва инцидента като престъпление от омраза, за да бъде той разследван като престъпление от омраза? Обяснете отговора си накратко.

3. Каква тенденция е вероятно да възникне, ако престъпленията от омраза не бъдат адресирани на ранен етап?

4. Кои са двата основни компонента, които трябва да присъстват във всяко престъпление от омраза?

5. Необходимо ли е жертвата да бъде ЛГБТИ, за да попадне в категорията „жертва на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица“? Обяснете отговора си накратко.

6. Необходимо ли е при разследването на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица да се докаже, че извършителят е изпитвал омраза към жертвата?

7. Речта на омразата престъпление от омраза ли е?

8. Избройте защитените характеристики, които фигурират в националното законодателство относно престъпления от омраза.

9. Избройте две общи черти на всички защитени характеристики:

Упражнение 2.5: Тест с дефиниции (5 минути)

Необходими материали:

- Химикалки
- Учебни материали 2.5a (тест) и 2.5b (отговори)

Раздайте материалите на участниците. Информирайте ги, че целта на упражнението е да свържат основните понятия с дадените дефиниции. В края на петте минути раздайте отговорите и помолете участниците да пресметнат резултатите си. Помислете дали да дадете малка награда на участника с най-висок резултат.

Учебен материал 2.5a: Тест с дефиниции

Основно понятие	Попълнете буквата	Дефиниция
Дискриминация	А	Думи, които се използват за означаване на дадено лице вместо неговото име – той/тя, него/нея, те
Хомофобия	Б	Способността на човек да изпитва дълбока емоционална привързаност и сексуално привличане; да има интимни и сексуални отношения с другите
Транс	В	Ирационален страх/отвращение от хомосексуалността и ЛГБ лицата, основан на предрасъдъци
Интерсексуални	Г	Лица, които имат полова идентичност, която не съответства на пола, приписан им при раждането, и които променят вида на тялото си или физиологичните си функции посредством операция за смяна на пола
		Мъж, чието основно роман-

Преход	Д	тично, емоционално, физическо и сексуално привличане е насочено към мъже
Стереотип	Е	Изборите, които правим ежедневно по отношение на това какво носим, как се обличаме и как се държим и които показват нашия пол
Полова идентичност	Ж	Процес на социални, юридически и/или медицински промени, включително промени във външния вид, облеклото и социалните взаимоотношения
Бисексуални	З	Несправедливо, неравноправно третиране
Лесбийка	И	Лица, привличани/свързани емоционално, романтично или сексуално от/с противоположния пол
Местоимения	Й	Ирационален страх/отвращение от не-нормативния пол на трансгендър хората, основан на предразсъдъци
Транссексуални	К	Обобщаващ термин, който обхваща множеството различни начини, по които хората могат да определят пола си като различен от този на мнозинството
Сексуална ориентация	Л	Вътрешното себевъзприемане на даден човек като мъж, жена или друг пол
Хетеросексуални	М	Лица, които изпитват значимо

		романтично, емоционално, физическо и сексуално привличане към представители на двата пола
Трансфобия	Н	Предубеждение или свръхопростена генерализация по отношение на цяла група хора, без да се вземат предвид техните индивидуални различия
Полово изразяване	О	Жена, чието основно романтично, емоционално, физическо и сексуално привличане е насочено към жени
Гей	П	Обозначители като жена/мъж или г-н/г-жа, които се срещат на документите за самоличност
Полов идентификатор	Р	Лица, родени с физиологични, хормонални или генетични характеристики, които са комбинация от мъжки и женски, не са нито напълно мъжки, нито напълно женски или не са нито мъжки, нито женски

Учебен материал 2.5а: Тест с дефиниции - отговори

Основно понятие	Попълнете буквата		Дефиниция
Дискриминация	З	А	Думи, които се използват за означаване на дадено лице вместо неговото име – той/тя, него/нея, те
Хомофобия	В	Б	Способността на човек да изпитва дълбока емоционална привързаност и сексуално привличане; да има интимни и сексуални отношения с другите
Транс	К	В	Ирационален страх/отвращение от хомосексуалността и ЛГБ лицата, основан на предразсъдъци
Интерсексуални	Р	Г	Лица, които имат полова идентичност, която не съответства на пола, приписан им при раждането, и които променят вида на тялото си или физиологичните си функции посредством операция за смяна на пола
Преход	Ж	Д	Мъж, чието основно романтично, емоционално, физическо и сексуално привличане е насочено към мъже
Стереотип	Н	Е	Изборите, които правим ежедневно по отношение на това какво носим, как се обличаме и как се държим и които показват нашия пол
Полова идентичност	Л	Ж	Процес на социални, юридически и/или медицински промени, включително промени във външния

			вид, облеклото и социалните взаимоотношения
Бисексуални	М	З	Несправедливо, неравноправно третиране
Лесбийка	О	И	Лица, привлечани/свързани емоционално, романтично или сексуално от/с противоположния пол
Местоимения	А	Й	Ирационален страх/отвращение от не-нормативния пол на трансгендър хората, основан на предразсъдъци
Транссексуални	Г	К	Обобщаващ термин, който обхваща множеството различни начини, по които хората могат да определят пола си като различен от този на мнозинството
Сексуална ориентация	Б	Л	Вътрешното себевъзприемане на даден човек като мъж, жена или друг пол
Хетеросексуални	И	М	Лица, които изпитват значимо романтично, емоционално, физическо и сексуално привличане към представители на двата пола
Трансфобия	Й	Н	Предубеждение или свръхпростена генерализация по отношение на цяла група хора, без да се вземат предвид техните индивидуални различия
Полово изразяване	Е	О	Жена, чието основно романтично, емоционално, физическо и

			сексуално привличане е насочено към жени
Гей	Д	П	Обозначители като жена/мъж или г-н/г-жа, които се срещат на документите за самоличност
Полов идентификатор	П	Р	Лица, родени с физиологични, хормонални или генетични характеристики, които са комбинация от мъжки и женски, не са нито напълно мъжки, нито напълно женски или не са нито мъжки, нито женски

Упражнение 2.6: Престъпленията от омраза в контекста на националното законодателство (30 минути)

Необходими материали:

- Хартия и химикалки

В това упражнение групата има задачата да обсъди националното законодателство за престъпленията от омраза и да даде своето разбиране за дефинициите в закона. Участниците ще бъдат попитани дали са имали опит в разследването на престъпления от омраза и как разследването и повдигането на обвинение са се случили на практика. Следните въпроси трябва да бъдат обсъдени:

- Какъв точно е законът (специфично увеличаване на наказанието, общо увеличаване на наказанието, специфично престъпление)?
- Какви са защитените характеристики?
- Каква е полицейската практика за разследване на престъпления от омраза?
- Каква е вашата роля на следовател?
- Каква е ролята на прокурора според вашето разбиране?
- Каква е ролята на съда според вашето разбиране?
- Какъв е вашият опит със законодателството до момента?
- Смятате ли, че е ефективно?

Модул 3: Полицейските действия при престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица – антидискриминационен подход, базиран на правата на човека

Въведение и контекст

Въпреки че правата на човека често изглеждат твърде отдалечени от проблемите на „реалната полицейска работа“, в действителност те засягат основните отговорности на всеки полицейски служител – от гарантирането на безопасността и сигурността на жертвите до провеждането на ефективни разследвания. Неспазването на тези стандарти може да има сериозни последствия. Жертвите може да изгубят доверие в задължението на полицията да ги защитава, извършителите да останат безнаказани и свободни да нарушават закона и занаяпред, а полицейските служби рискуват да бъдат подведени под отговорност за дискриминация, включително да бъдат обвинени в нарушение на Европейската конвенция за правата на човека.

Престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица се случват в контекста на всекидневни прояви на дискриминация и предразсъдъци. Според проучванията, ЛГБТИ лицата стават обект на тормоз и враждебност на публични места и срещат дискриминационно отношение на работното си място, в училище и при ползването на жилищни и здравни услуги. Някои ЛГБТИ лица са подлагани на тормоз и дори насилие от страна на полицията. Комбинацията между тези преживявания създава бариери, които спират ЛГБТИ лицата да подават сигнали за престъпления от омраза в полицията или да сътрудничат при разследвания и при

евентуални съдебни производства. Най-честите причини за неподаване на сигнал в полицията са следните: жертвите не вярват, че полицията ще вземе жалбата им насериозно; подобни инциденти им се случват твърде често, за да ги съобщават; или се страхуват от извършителите и се опасяват от последствията.

Това означава, че при разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица, полицейските служители трябва да бъдат много внимателни, за да избегнат повторна виктимизация. Както научихме в Модул 2, предприемането на някои прости стъпки, които да гарантират, че полицейските участъци и служителите са добре настроени към ЛГБТИ лицата, може да увеличи вероятността жертвите да се чувстват достатъчно уверени да сътрудничат по време на разследването и при евентуални съдебни производства.

Този модул очертава стандартите за правата на човека, които имат най-пряко отношение към полицията в контекста на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица. Модулът включва упражнения, които могат да се използват за насърчаване на служителите да зачитат стандартите и принципите за правата на човека в своите усилия ефективно да разследват престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Учебен материал 3.3b дава изчерпателен преглед на най-важните международни стандарти, свързани с ефективната полицейска реакция спрямо престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица.

Където е уместно и възможно, местните граждански организации трябва да бъдат поканени да изнесат презентация по тези въпроси и да се ангажират в конструктивен диалог с участниците в обучението по темата за дискриминацията, на която са изложени ЛГБТИ лицата в национален контекст. Възможностите за включване на граждански организации се подчертават през целия модул.

Резултати от обучението

Участниците ще:

- разбират цялостния контекст на предразсъдъци, враждебност и дискриминация, в който са поставени ЛГБТИ лицата и техните

общности (знание); идентифицират специфичните бариери, които възпират ЛГБТИ лицата да подават сигнали за престъпления от омраза, и произтичащите от това отговорности на полицията (умение);

- разбират препоръките на Съвета на Европа и стандартите за правата на човека, които се отнасят към престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица, включително ключови решения на Европейския съд по правата на човека, както и защо те са важни за ролята на полицията (знание);
- разпознават конкретни нарушения на правата на човека, които могат да бъдат извършени от полицията (умение);
- бъдат запознати с основните принципи на Съвета на Европа и други международни стандарти.

Преглед на упражненията и времетраене

- Упражнение 3.1: Разбиране на цялостния контекст на предразсъдъци и дискриминация, в който са поставени ЛГБТИ лицата и техните общности (30 минути)
- Упражнение 3.2: Идентифициране на специфичните бариери, които възпират ЛГБТИ лицата да подават сигнали за престъпления от омраза; четене на доклада на FRA (30 минути)
- Упражнение 3.3: Разбиране на основни стандарти на Съвета на Европа, други стандарти за правата на човека и национални стандарти, отнасящи се до престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица; разбиране на ключови решения на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) и защо те са важни за полицейските служители (знание) (60 минути)

Упражнение 3.1: Разбиране на цялостния контекст на предразсъдъци и дискриминация, в който са поставени ЛГБТИ лицата и техните общности

Необходими материали:

- Флипчарт хартия, химикалки
- Учебен материал 3.1

1. Преди сесията подгответе две флипчарт страници:
 - таблица, озаглавена „Опитът на ЛГБТИ лицата с предразсъдъците и дискриминацията“ на флипчарт с четири колони: публични пространства, публични услуги (жилища, образование), лични пространства, работно място. Можете също да скицирате категориите в графика тип „мисловна карта“. Важното е четирите категории да са ясно видими, с достатъчно място за добавяне на текст.
 - страница, озаглавена „Опитът на ЛГБТИ лицата с полицията“.

„Опитът на ЛГБТИ лицата с предразсъдъците и дискриминацията“

Публични пространства (на улицата, в ресторанти/ барове)	Публични услуги (здравеопазване, жилищни услуги, образование)	Лични пространства (семейство)	Работно място
--	--	-----------------------------------	---------------

2. Преди обучителната сесия потърсете доказателства за наличие на предразсъдъци и враждебно отношение спрямо ЛГБТИ лицата в контекста на държавата, в която се провежда обучението. Например можете да потърсите данни в уебстраниците на TGEU и ILGA-Europe. Можете също така да се свържете с местни граждански организации и да поискате такава информация (вижте точка 3.2а по-долу).
3. 5 минути: Представете упражнението, като обясните, че ЛГБТИ лицата се сблъскват с предразсъдъци, враждебност и дискриминация в много сфери на живота си. Информирайте участниците, че в следващата част на упражнението ще се запознаят с примери за такъв тип отношение. Обяснете им, че засега бихте искали те да споделят своите представи за враждебността и предразсъдъците, с които се сблъскват ЛГБТИ лицата. Запишете примерите на участниците в съответната колона на флипчарта. Ако никой няма идея, започнете вие, като направите едно или две предложения, позовавайки се на

предишните дискусии, когато е уместно. Ето няколко примера, които бихте могли да добавите:

Публични пространства (на улицата, в ресторанти/ барове)	Публични услуги (здравеопазване, жилищни услуги, образование)	Лични пространства (семейство)	Работно място
Подвикване на обиди; заплашителни погледи	Тормоз в училище; неподходящо лечение от здравни специалисти; несправедливо изгонване от хазяи	Заплахи за изгонване от семейния дом; физическо посегателство и насилие от членове на семейството	Подигравки; неуместни коментари; липса на повишения

4. Разделете участниците в малки групи от четири/пет човека. Стрежете се да разделяте хората, които обичайно работят заедно, и, ако е възможно, старайте се да постигнете добър полов баланс (равен брой мъже и жени).
5. Раздайте на всяка група материалите 3.1. Помолете участниците да ги прочетат и обсъдят в рамките на няколко минути. Напомнете им, че трябва да добавят своите предложения към таблицата.
6. Дайте на групите 10–15 минути да прочетат материалите и да решат какво искат да добавят към таблицата. Проверявайте работата им, за да сте сигурни, че са на прав път.
7. Съберете отново участниците в една група и ги помолете да добавят предложенията си към таблицата. Насърчете ги да нарисуват картинки или да изобразят предложенията си по друг начин. В зависимост от идеите, помолете другите участници да кажат какво мислят за предложенията.
8. Направете следното заключение: ЛГБТИ лицата са обект на предразсъдъци и дискриминация във всички сфери на живота.
9. Сега сложете втората страница на флипчарта, озаглавена „Опитът

на ЛГБТИ лицата с полицията“. Ако участниците нямат желание да се изкажат, можете да направите следните предложения:

- Липса на последващи действия след подаване на сигнал за инцидент
- Опит, свързан с полицейски тормоз
- Опит, свързан с дискриминация от страна на полицията
- Опит, свързан с насилие, включително физически посегателства

10. Завършете упражнението, като обобщите основните моменти и обяснете, че групата ще обърне по-подробно внимание на тези проблеми в следващото упражнение.

Учебен материал 3.1: Разбиране на цялостния контекст на предразсъдъци и дискриминация, в който са поставени ЛГБТИ лицата и техните общности

ЛГБТИ лицата са обект на дискриминация и враждебно отношение в много области на живота си. Хомофобските и трансфобските шеги са нещо обичайно, а на улицата ЛГБТИ хората често са гледани с неприязън. Това задава контекста на техния опит с престъпленията от омраза и инциденти, мотивирани от омраза – опит, който ще повлияе на тяхното доверие в полицията и нейната способност да реагира адекватно на престъпленията от омраза.

Разгледайте тази инфографика, създадена от Агенцията на ЕС за основните права като част от най-голямото изследване за ЛГБТ лицата в Европа.

https://www.dropbox.com/s/erlrz3fo1l4ppsa/eu-lgbt-survey-infographic_en.jpg?dl=0

Какво разбираме от тази инфографика за опита на ЛГБТ лицата с предразсъдъците и враждебността? Сега прочетете цитатите, получени от анкетираните лица. Как според вас влияят тези преживявания на чувството за сигурност и безопасност на ЛГБТ лицата на публични места и готовността им да сигнализират престъпленията и инцидентите от омраза срещу тях?

„Разкрих се като лесбийка, когато бях на 18 години. Негативните коментари и шеги бяха норма на общуване и всеки, който изразяваше подкрепа за правата на ЛГБТ лицата (или просто уважение), беше маргинализиран и тормозен. Дискриминацията за мен никога не е била свързана с физическо насилие, а по-скоро с шушукане зад гърба, социално изключване, шеги, психологическо насилие, чувство за неадекватност, страх за себе си и за хората около себе си: партньор, семейство, приятели.“

(Италия, лесбийка, 30 г.)

„Трудно е да запазиш работата си във Франция, след като работодателят ти разбере, че си гей. Веднага започва да мисли, че не си много надежден.“

(Франция, гей, 33 г.)

„Работих в една банка 24 години и постоянно бях дискриминиран от директори, които смятаха, че след като открито заявявам своята сексуалност, не трябва да бъда повишаван, защото не вдъхвам уважение. Веднъж един нов служител поиска да поставят бюрото му на „разумно разстояние“ от моето, защото се страхуваше да не го нападна сексуално. Искането му беше счтено за разумно, а бюрото ми беше преместено. Когато най-накрая ме повишиха, ми беше наредено да пазя в тайна сексуалността си.“

(Гърция, гей, 53 г.)

„[Моята партньорка и аз] не посещаваме нощни клубове, защото е твърде опасно, ако не са приятелски настроени към ЛГБТ хората, особено ако двете сме сами. Не афишираме връзката си открито пред хазяина ни и съседите.“

(Словения, лесбийка, 28 г.)

Адаптиране към националния контекст

Включете данни, цитати и казуси от национални доклади за престъпления от омраза, ако има такива. Посочете ясно източника и обяснете как може да се получи достъп до съответната публикация.

Упражнение 3.2: Идентифициране на специфичните бариери, които възпират ЛГБТИ лицата да подават сигнали за

престъпления от омраза; четене на доклада на FRA (30 минути)

Това упражнение включва четене, дискусия в малки групи и модерирана дискусия с всички участници.

Необходими материали:

- Флипчарт хартия, химикалки
- Учебен материал 3.2

1. Подгответе две флипчарт страници. Озаглавете първата страница: „Причини за неподаване на сигнал в полицията“. Озаглавете втората страница: „Какво означава това за полицията? Какво може да се направи?“
2. Разделете участниците в малки групи от четири/пет човека. Стремете се да разделяте лицата, които обичайно работят заедно, и, ако е възможно, старайте се групите да са смесени (равен брой мъже и жени).
3. Раздайте на всяка група материалите 3.3 и ги помолете да следват инструкциите. Кажете им, че разполагат с 10–15 минути, за да прочетат текста и да споделят какво мислят.
4. Съберете отново малките групи заедно в една голяма група. Помолете ги да споделят какво мислят за доклада на Агенцията на ЕС за основните права. Изненадва ли ги процентът на хората, които не подават сигнал за престъпления на полицията? Какви според тях са причините за това? Дали това отразява ситуацията в техния национален контекст? Запишете основните моменти на флипчарта.
5. Докато обсъждате с участниците тези въпроси, напомнете им, че докладът на FRA се основава на много сериозни проучвания, които могат да се прилагат в други контексти. Ако участниците оспорват констатациите, кажете, че проучването може да има някои недостатъци, но все пак разкрива важни проблеми, които трябва да бъдат вземани предвид, когато търсим отговори защо ЛГБТИ лицата не съобщават за престъпления от омраза. Ако включвате изложение на представител на местна гражданска организация, използвайте го, като акцентирате върху местни доказателства за престъпления

от омраза срещу ЛГБТИ лица и причините, поради които те не се докладват.

6. Сега преминете към втората флипчарт страница и помолете участниците да споделят какво означава това за полицията и как се отнася към тяхната практика.
7. Завършете упражнението, като обобщите основните моменти на флипчарта. Можете да се върнете към тях във всеки един момент от обучението.

3.2а Включване на местни граждански организации в упражнения 3.1 и 3.2 (незадължително)

Включването в обучението на местни и национални граждански организации при изпълнението на упражнения 3.1 и 3.2 ще е изключително полезно за участниците. Обмислете включването на граждански организации, които да изнесат презентация по въпросите, разглеждани в упражненията – за предразсъдъците и дискриминацията, с които се сблъскват ЛГБТИ лицата и общностите в национален контекст, и за специфичните бариери, които възпират ЛГБТИ лицата да сигнализират за престъпленията от омраза. Представител/ите на тези организации биха могли също да фасилитират груповите дискусии и да добавят конкретната информация и данни, с които разполагат. За по-задълбочено обсъждане на тези въпроси, вижте Модул 5.

Учебен материал 3.2: Идентифициране на специфичните бариери, които възпират ЛГБТИ лицата да подават сигнали за престъпления от омраза; четене на доклада на FRA (30 минути)

1. Отделете няколко минути, за да прочетете раздел 2.3 „Подаване на сигнали за насилие, мотивирано от омраза“ от доклада, публикуван от Агенцията на ЕС за основните права през 2013 г. – **Проучване на ЛГБТ в ЕС: лесбийки, гей мъже, бисексуални и трансгендър лица в Европейският съюз – Основни изводи** (EU LGBT Survey: European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey, Main results), В него се обяснява делът на жертвите, които сигнализират в полицията за престъпленията от омраза срещу ЛГБТ лица, и се

посочват причините, поради които голяма част от жертвите не го правят.

2. След това прочетете

http://www.ilgaeurope.org/sites/default/files/womens_experience_of_homophobia_and_transphobia.pdf

Този материал разглежда въздействието на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица – и по-специално въздействието им върху жените – като показва, че ЛГБТ жените са по-малко склонни да подават сигнали за престъпления от омраза. Освен това показва, че жените от малцинствените групи в по-голяма степен са изложени на риск от насилие.

3. След като приключите с това упражнение, нека всеки от участниците да сподели какво мисли по разгледаните въпроси.
4. Според доклада на FRA, какъв е процентът на жертвите, които са подали сигнал в полицията за престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица?
5. Кои са основните причини жертвите да не подават сигнал в полицията?

Какво означава това за вашата работа?

В рамките на малката група се съгласете за това какви изводи искате да споделите с останалите участници, когато се завърнете в общата сесия.

Упражнение 3.3: Разбиране на основните стандарти на Съвета на Европа, други стандарти за правата на човека и националните стандарти, отнасящи се до престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица

Това упражнение акцентира върху централното значение, което има зачитането на човешките права в полицейската практика. Разглеждат се ключови думи и термини, които след това се обясняват допълнително при четенето на случая Идентоба срещу Грузия.

Материали:

- Карти/листа А4

- Флипчарт хартия и химикалки
- Учебен материал 3.3а
- Учебен материал 3.3б

Бележка за учителя:

докато подготвяте тази сесия, внимателно прочетете материал 3.3б, който съдържа подробна информация за съответните решения на Европейския съд по правата на човека, стандартите на Съвета на Европа и други международни стандарти. Решенията на ЕСПЧ са особено уместни при подготовката на тази сесия.

1. Преди сесията напишете следните термини и фрази на малки листчета/картончета:
 - Член 3, Европейска конвенция за правата на човека
 - Член 14, Европейска конвенция за правата на човека
 - Позитивно задължение
 - Процедурно задължение
 - Разкриване на хомофобски мотив

След това напишете всички термини върху флипчарт хартия и оставете листата из стаята.

2. В началото на упражнението раздайте листчетата с термини на участниците. Обяснете, че тези термини и фрази са от централно значение за полицейската практика, основана на зачитането на правата на човека.
3. Помолете участниците да прочетат термините и да предположат какво означават. Обяснете, че на този етап не търсите правилен отговор, а просто идеи. Помолете друг участник да записва предлаганите идеи на флипчарт листовете. Проведете кратка дискусия за всеки термин, но все още недейте да предлагате дефиниция. Обяснете, че ще се върнете към това в края на сесията.
4. Сега раздайте материал 3.3, който представя преглед на случая Идентоба срещу Грузия. Въведете тази част от упражнението като обясните, че въпреки че информацията за случая е напълно акуратна, целта на упражнението не е да се разглежда детайлно фактологията,

законите на Грузия или закона/законите, на които Съдът се е позовал. Целта е случаят да послужи за пример – действието се развива в Грузия, но за целите на упражнението това не е важно – и да се открият общовалидни принципи за правата на човека, които важат за всички полицейски служители.

5. Кажете на участниците, че имат 5–7 минути, за да прочетат материал 3.3. Помолете ги да внимават за термините, които току-що обсъдихте заедно като група, и да разгледат отново дефинициите.
6. Съберете отново участниците в една група и започнете модерирана дискусия. Върнете се към дефинициите и термините, които въведохте в началото на сесията. Започнете с член 3 от Конвенцията. Попитайте участниците дали все още са съгласни с определението и дали биха добавили нещо към него. Попитайте ги как това се отнася към тяхната практика.
7. Сега поговорете за термина „позитивно задължение“. Попитайте групата какво означава и дали те биха добавили нещо към определението. Използвайте следното експертно мнение относно значението на член 3 в дискусията.

Позитивното задължение, което член 3 налага, означава, че държавите трябва да предприемат както превантивни, така и разследващи действия по отношение на всяка форма на тормоз над хора. Това означава, че държавите трябва да осигурят ефективна защита на дадено лице или лица от престъпления, извършени от трета страна, както и да предприемат адекватни мерки за предотвратяване на тормоза, за който властите знаят или би трябвало да знаят. Освен това държавите се задължават да провеждат ефективни официални разследвания на предполагаемия тормоз дори ако такова третиране е било извършено от частни лица.

Обяснете, че тези задължения вече съществуват по отношение на раса, етническа принадлежност и религия.

8. Сега поговорете за **член 14**. Попитайте участниците дали искат да добавят нещо към своето определение. По време на дискусията

използвайте следното определение: Упражняването на правата и свободите, изложени в Конвенцията, следва да бъде осигурено без всякаква дискриминация, основана на пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически и други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имущество, рождение или друг някакъв признак.

9. Сега преминете към термина „**разкриване на дискриминационен мотив**“ и какво означава това за полицейската практика. Напомнете на участниците, че ще се върнете към този въпрос при разглеждането на индикаторите за дискриминация; обяснете какво означава това за полицейските практики, протоколи и обучения и че това е една от основните причини, поради която се провежда тази обучителна сесия.

Позовете се на експертното мнение по-долу в своята дискусия.

*Полицейска практика: „от ключово значение е било отговорните органи да проведат разследването [...], като предприемат всички необходими стъпки за **разкриване** на потенциални хомофобски мотиви. Необходимостта от провеждане на внимателно разследване на дискриминацията зад нападението [...] е била изключителна предвид, от една страна, враждебността спрямо ЛГБТ общността, и, от друга, в светлината на отчетливо хомофобската реч на омразата, използвана от нападателите по време на инцидента. Съдът счита, че без такъв строг подход от страна на органите на реда престъпленията, мотивирани от предразсъдъци, неизбежно биха били третирани наравно с обикновените случаи, при които няма подобна мотивация, и произтичащото от това безразличие би било равносилно на официално негласно приемане или дори съучастие с престъпленията от омраза.“ (ал. 77).*

10. Преминете към дискусия за процедурните задължения. Попитайте участниците как този въпрос се отнася към тяхната практика. Изяснете, че когато в дадено общество има данни за хомофобия и виктимизация въз основа на сексуалната ориентация, полицията има задължение да разследва тези случаи и това е процедурният

елемент в техния ангажимент за опазването на правата на човека. Използвайте експертното мнение, цитирано по-долу, по време на дискусиата.

„Езикът, използван от Съда, е напълно ясен и изпраща силно послание до всички държави, които са част от споразумението: когато в обществото има негативно отношение към сексуалните малцинства и вероятност от хомофобски тормоз, органите на реда имат „безапелационно позитивно задължение“ (параграф 80) да защитават ЛГБТ лицата. И също, държавите имат процедурно задължение да разследват хомофобската омраза „с особено силен акцент върху разкриването на дискриминационния мотив“ (параграф 80). Както Съдът постанови, ако държавите не реагират на тези сигнали, „това би затруднило [...] прилагането на мерки, насочени към подобряване на работата на полицията по време на [...]мирни демонстрации за в бъдеще“ (параграф 80).“

<http://echrso.blogspot.co.uk/2015/05/the-judgment-in-identoba-and-others-v.htm>

11. Накрая раздайте материали 3.3b и насочете вниманието на участниците към подробната информация относно решенията на Европейския съд по правата на човека и други свързани международни стандарти. Подчертайте, че това са важни ресурси в тяхната работа.

Учебен материал 3.3a: Преглед на случая на Европейския съд по правата на човека Идентоба срещу Грузия

Този материал дава общ поглед на случая Идентоба срещу Грузия за целите на обучението. За повече детайли относно случая посетете уебсайта на ЕСПЧ: goo.gl/ddlwPG.

Предистория

Какво се случва?

Идентоба получава разрешение от грузинските власти да организира мирно шествие на 17 май 2012 г. в центъра на Тбилиси, за да отбележи Международния ден срещу хомофобията. Властите потвърждават, че „ще присъства полиция, за да гарантира, че шествието ще протече спокойно“.

В деня на шествието срещу участниците се изправят „стотина

контрадемонстранти, които са изключително агресивни и отправят словесни обиди“. Агресията ескалира и води до разкъсването на банери, бутането и удрянето на ЛГБТ участниците, като най-малко един човек е ритан и пребит. Няколко участника в шествието получават физически наранявания. Отправяни са конкретни заплахи, че участниците в шествието „трябва да бъдат изгорени до смърт и смачкани“.

Когато участниците в шествието са пресрещнати от контрадемонстрантите, полицията „внезапно се дистанцира от случващото се“. Други присъстващи полицаи уведомяват ЛГБТ участниците, че не е тяхно задължение да се намесват, защото не са част от полицейския патрул. След получаване на телефонни обаждания от участниците, пристигат други полицаи и се намесват, за да спрат побоите, но заплахите продължават. Няколко ЛГБТ участника са арестувани от полицията. Според решението на Съда, това се е случило, „за да им бъде попречено да извършат административно нарушение – възпрепятстване на уличното движение – и за да бъдат предпазени от нападение на контрадемонстрантите“.

След събитието

Участниците внасят няколко подробни жалби във връзка с насилието, извършено срещу тях, и липсата на полицейска защита (вж. параграфи 20–28).

Решението на ЕСПЧ

Хомофобски контекст и враждебност

Съдът се позова на доказателствата за хомофобия и негативно отношение към ЛГБТ лицата в Грузия при формулирането на решението си в полза на жалбоподателите. Тези доказателства се основават на посещение на Комисаря на Съвета на Европа по правата на човека в Грузия и на доказателства от европейския клон на Международната асоциация на лесбийките, гей мъжете, бисексуалните, транс и интерсекс хората (ILGA-Europe). Съдът стига до заключението, че контекстът на широкоразпространените негативни нагласи в „някои среди на грузинското общество“ е довел до „дискриминационните оттенъци

на инцидента от 17 май 2012 г. и е направил нивото на уязвимост на жалбоподателите, които публично са се заявили като обект на сексуалните предразсъдъци, (...) особено видимо "(параграф 68). Това, съчетано с липсата на полицейска подкрепа по време на шествието, кара Съда да заключи, че „отношението, на което са били подложени подателите на сигнала, неизбежно е породило у тях чувства на **страх, страдание и несигурност**, които са **несъвместими** със зачитането на тяхното човешко достойнство, **достигайки прага на тежестта по смисъла на член 3, приет във връзка с член 14 от Конвенцията.**"

Ненамесата на полицията

Второ, Съдът констатира, че местните власти са били наясно или е трябвало да бъдат наясно с рисковете, свързани с това събитие, „и следователно са били задължени да осигурят завишена държавна защита“ (параграф 72). Въпреки това, Съдът заключава, че полицията „не е предоставила адекватна защита на тринадесетте жалбоподатели от нападения, мотивирани от дискриминация, от страна на частни лица по време на шествието на 17 май 2012 г.“ (параграф 74).

Липса на ефективно разследване

Въпреки че има видеозапис на извършителите, а жертвите са претърпели физически наранявания, властите „необяснимо стесняват обхвата на разследването и завеждат две отделни, несвързани дела за физически наранявания, нанесени само на двама от жалбоподателите“ (параграф 75). В допълнение, разследването е продължило повече от две години и при постановяване на съдебното решение извършителите са били наказани само с незначителни административни глоби.

Властите не са инициирали **разследване на престъпление от омраза**, нито са приложили съществуващите в Грузия закони за престъпления от омраза. Взимайки предвид обстоятелствата по случая и факта, че Грузия има закони за престъпления от омраза, Съдът констатира, че:

„От ключово значение е било съответните органи да проведат разследването, като предприемат всички необходими стъпки за **разкриване на потенциалните хомофобски мотиви, стоящи зад въпросните събития**. Необходимостта от провеждане на

внимателно разследване на дискриминацията зад нападението на шествието от 17 май 2012 г. е била абсолютно необходима предвид, от една страна, враждебността спрямо ЛГБТ общността, и, от друга, в светлината на отчетливо хомофобската реч на омразата, използвана от нападателите по време на инцидента. **Съдът счита, че без такъв строг подход от страна на органите на реда престъпленията, мотивирани от предразсъдъци, неизбежно биха били третирани наравно с обикновените случаи, при които няма подобна мотивация, и произтичащото от това безразличие би било равносилно на официално негласно приемане или дори съучастие с престъпленията от омраза.**"

Учебен материал 3.3b: Стандарти на Съвета на Европа и други международни норми и стандарти

Стандарти на Съвета на Европа

Европейски съд по правата на човека – информационна справка

Тези ресурси обединяват дела и решения на Европейския съд по правата на човека, обхващащи всички аспекти на конвенцията. По-долу са обобщени най-подходящите информационни справки.

Учебен материал 3.1: Разбиране на цялостния контекст на предразсъдъци и дискриминация, в който са поставени ЛГБТИ лицата и техните общности.

„Въпроси, свързани със сексуалната ориентация“³⁹

Тази справка предоставя актуален преглед на всички случаи, които разглеждат наказателноправните реакции при инциденти с престъпления от омраза и реч на омразата срещу ЛГБТ общности в държавите – членки на Съвета на Европа. Дадена е допълнителна информация за делата Идентоба срещу Грузия и М.С. и С.А. против Румъния, които са разгледани в Модул 3 и Модул 5 на това ръководство. В допълнение са изложени фактите на две висящи дела срещу Грузия и Хърватска.

„Хомосексуалност: криминални аспекти“⁴⁰

Тази справка описва резултатите от дела, заведени от жертви, които

³⁹ http://www.echr.coe.int/documents/fs_sexualorientation_eng.pdf

⁴⁰ http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Homosexuality_ENG.pdf

твърдят, че има дискриминационно отношение в начина, по който държавни власти адресират сексуалните отношения между гей лица в сравнение с хетеросексуални лица. Тези дела дават допълнителен контекст за преживяванията на ЛГБТИ лицата, които често са третираны като заподозрени и нарушители, вместо да бъдат признати за потенциални жертви на престъпления от омраза и други престъпления.

„Въпроси, свързани с половата идентичност“⁴¹

Тази справка не реферира към случаи на престъпления от омраза или отношението на полицията към ЛГБТИ лица – решенията, които обобщава, са фокусирани върху борбата на трансджендър лицата за юридическо и социално признаване на половата им идентичност. Както вече беше разяснено в този модул, важно е да бъде разбран контекстът на дискриминацията, която преживяват ЛГБТИ лицата, защото той може да подкопае доверието им в полицията, респективно – в смисъла от подаване на сигнали при инциденти, както и вярата им, че престъпленията срещу тях ще бъдат ефективно разследвани.

Препоръка на Комитета на министрите CM/Rec (2001) 10 относно Европейския кодекс на полицейската етика⁴², обобщение на основните извлечения

Въпреки различията между полицейските служби и институции в държавите – членки на Съвета на Европа, Комитетът на министрите утвърждава, че има набор от етични норми, които трябва да бъдат общи за всички служби. Кодексът задава детайлни стандарти, които полицията трябва да следва при изпълнението на основните си функции, както е посочено по-долу:

1. Основните цели на полицията в демократично общество, ръководено от принципа за върховенство на закона, са:
 - осигуряване на публично спокойствие, ред и законност в обществото;
 - защита и зачитане на основните права и свободи на личността така, както са заложени, в частност – в Европейската конвенция

⁴¹ http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Gender_identity_ENG.pdf

⁴² <http://www.refworld.org/docid/43f5c7944.html>

за правата на човека;

- предотвратяване и борба с престъпността;
- разкриване на престъпления;
- оказване на помощ и съдействие на гражданите.

За целите на полицейското обучение е важно да се подчертае отчетливата връзка между всяка от тези цели и ефективната, справедлива и безопасна полицейска практика по отношение на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица. Задълженията на полицейските служители да „изпълняват своите задачи по справедлив начин, водени най-вече от принципите на безпристрастност и недискриминация“, се акцентират навсякъде в Кодекса, включително там, където се говори за подкрепа и помощ на жертвите; за развиване на култура на недискриминация и зачитане на правата на личността от страна на полицейските служби; и по-специално във връзка със спазването на Европейската конвенция за правата на човека и общата забрана за дискриминация по отношение на правата, залегнали в Конвенцията.

Препоръка CM/Rec (2010) 5 на Комитета на министрите към държавите членки относно мерките за борба с дискриминацията, основана на сексуална ориентация или полава идентичност⁴³

Тази препоръка акцентира върху най-важните членове на Конвенцията и ключовите констатации на Европейския съд по правата на човека, които се отнасят до въпроси, касаещи ЛГБТИ хората. Те включват теми, свързани с важността на ефективното разследване на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ хора; ефективните закони, които позволяват на съда да взема предвид дискриминационните мотиви спрямо ЛГБТИ хора; и гарантиране на правото на свобода на изразяване и събиране, особено на правото на защита при упражняване на правото на свобода на събиране.

Съответните членове са изложени по-долу.

1. Държавите членки следва да гарантират ефективни, бързи и

⁴³ <http://www.coe.int/en/web/sogi/rec-2010-5>

безпристрастни разследвания на предполагаемите случаи на престъпления и други инциденти, при които основателно може да се счита, че сексуалната ориентация или половата идентичност на жертвата представляват мотив за извършителя; също така трябва да се гарантира специално внимание при разследването на тези престъпления и инциденти, в случай че се предполага, че същите са извършени от служители на правоприлагащите органи или от други лица, изпълняващи служебни функции, както и че отговорните за подобни действия са ефективно предадени на правосъдието и, при необходимост, санкционирани с цел избягване на безнаказаност.

2. При определянето на санкциите държавите членки следва да гарантират, че мотивите, свързани със сексуалната ориентация или половата идентичност, може да бъдат сметени за утежняващо обстоятелство.
13. Държавите членки следва да предприемат подходящи мерки, за да гарантират, в съответствие с член 10 от Конвенцията, че правото на свобода на изразяване може да бъде ефективно упражнявано без дискриминация въз основа на сексуалната ориентация или половата идентичност, включително по отношение на свободата на получаване и разпространяване на информация по теми, които касаят сексуалната ориентация или половата идентичност.
14. Държавите членки следва да предприемат подходящи мерки на национално, регионално и местно равнище, за да гарантират, че правото на свобода на мирни събирания, както е предвидено в чл. 11 от Конвенцията, може да бъде ефективно упражнявано без дискриминация въз основа на сексуалната ориентация или половата идентичност.
15. Държавите членки следва да гарантират, че правоприлагащите органи предприемат подходящи мерки за защита на участниците в мирни демонстрации в подкрепа на правата на човека на лесбийки, хомосексуални, бисексуални и транссексуални лица от всякакви опити за незаконно нарушаване или възпрепятстване на ефективното упражняване на правото им на свобода на изразяване

и мирно събиране.

17. Обществените власти на всички равнища следва да бъдат насърчавани да осъждат публично, особено в медиите, всяка форма на незаконна намеса в правото на лица и групи да упражняват своята свобода на изразяване и мирни събирания, особено когато се отнася до правата на човека на лесбийки, хомосексуални, бисексуални и транссексуални лица.

Резолюция 1728 (2010) на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа – Дискриминация, основана на сексуална ориентация и полова идентичност⁴⁴

Тази резолюция описва и признава обхвата на дискриминацията по отношение на ЛГБТ лица, включително престъпленията от омраза и речта на омраза. Тя е важно допълнение към Препоръка CM/Rec (2010) 5 на Комитета на министрите към държавите членки относно мерките за борба с дискриминацията, основана на сексуална ориентация или полова идентичност, описана по-горе. Резолюцията призовава държавите – членки на Съвета на Европа, „да гарантират спазването на основните права на ЛГБТ лицата, включително свободата на изразяване и свободата на събиране и сдружаване, в съответствие с международните стандарти за правата на човека“ и „да осигурят законни мерки за защита на жертвите и да сложат край на безнаказаността на нарушителите на основните права на ЛГБТ хората, и по-специално на правото им на живот и сигурност“.

Резолюцията също така призовава държавите – членки на Съвета на Европа, да „осъдят речта на омразата и дискриминационните изказвания и ефективно да защитят ЛГБТ хората от такива изказвания, като същевременно спазват правото на свобода на изразяване в съответствие с Европейската конвенция за правата на човека и съдебната практика на Европейския съд по правата на човека“ и „да приемат и приложат антидискриминационно законодателство, което включва сексуалната ориентация и половата идентичност сред забранените основания за дискриминация, както и санкции за нарушения“.

⁴⁴ <http://www.coe.int/en/web/sogi/rec-2010-5>

Конвенция на Съвета на Европа за насилието над жените и домашното насилие⁴⁵

Известен още като Истанбулската конвенция, текстът предлага правно обвързващи ангажименти относно превенцията, защитата, разследването и издаването на присъди. Въпреки че насилието над жени и домашното насилие не попадат в обсега на настоящото ръководство, важно е да се има предвид, че ЛГБТИ лицата също са жертви на този вид насилие. Също така, някои случаи на целенасочено насилие срещу ЛГБТИ лица в домашна среда могат да бъдат възприемани и преживявани от жертвите едновременно като престъпления от омраза и домашно насилие. За учителя ще е добре да предложи за обсъждане този въпрос по време на дискусиите и да попита участниците как домашното насилие и насилието, основано на пола, взаимодействат с престъпността от омраза срещу ЛГБТИ лицата.

Конвенцията включва антидискриминационна разпоредба, според която жертвите не трябва да бъдат дискриминирани на основата на полова идентичност или сексуална ориентация. За допълнителна информация и по-добър поглед върху контекста вижте бележките под линия⁴⁶, както и един полезен анализ на конвенцията, предоставен от Transgender Europe⁴⁷.

Други международни стандарти за правата на човека

Резолюция, приета от Съвета за правата на човека на 30 юни 2016 г. 32/2: Защита срещу насилие и дискриминация, основана на сексуална ориентация и полова идентичност⁴⁸

Тази резолюция „категорично осъжда актовете на насилие и дискриминация във всички региони на света, извършени срещу лица поради тяхната сексуална ориентация или полова идентичност“. С тази резолюция подписалите сред държавите членки на ООН също така назначиха независим експерт по защита от насилие и дискриминация,

⁴⁵ <http://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/about-the-convention>

⁴⁶ <http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210>

⁴⁷ <http://tgeu.org/protection-of-trans-people-under-the-istanbul-convention/>

⁴⁸ http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/HRC/RES/32/2

основани на сексуална ориентация и полова идентичност, за период от три години. Експертът има редица задачи, включително оценка на прилагането на съответните стандарти за правата на човека, оказване на техническа помощ на държавите членки, водене на диалог с публичните органи и докладване на напредъка им пред Съвета по правата на човека. Ако искате да се информирате за други стандарти на ООН по въпросите на сексуалната ориентация и полова идентичност, разгледайте базата данни за ООН на SOGI.⁴⁹

Директива на Европейския съюз **2012/29/ЕС** за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления⁵⁰

Тази директива беше приета на 25 октомври 2012 г. и влезе в сила на 15 ноември 2012 г. Държавите членки на Европейския съюз се задължиха да включат разпоредбите в своето национално законодателство до 16 ноември 2015 г. Директивата се отнася за всички жертви на престъпления и конкретно споменава жертвите на престъпления от омраза, включително жертвите на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Директивата налага конкретни задължения на държавите членки на Европейския съюз да третират жертвите на престъпления от омраза като категория, която изисква специфична защита; да гарантират, че жертвите имат достъп до специфични услуги за оказване на подкрепа, съобразени с нуждите им; и да гарантират, че правораздаващите органи, които имат контакт с жертвите, включително полицията, прокурорите и съдиите, са специално обучени да гарантират, че жертвите се третират по уважителен и недискриминиращ начин.

Откъси от най-важните членове са изложени по-долу.

Член 3:

Право на жертвите да разбират и да бъдат разбирани

Държавите членки предприемат подходящи мерки, за да съдействат на жертвите да разбират и да бъдат разбирани при първия контакт и

⁴⁹ <https://www.icj.org/sogi-un-database>

⁵⁰ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1421925131614&uri=CELEX:32012L0029>

по време на всички по-нататъшни необходими контакти с компетентен орган в контекста на наказателното производство, включително когато този орган предоставя информация.

Държавите членки гарантират, че комуникацията с жертвите се предоставя на прост и достъпен език, устно или писмено. При комуникацията се отчитат индивидуалните характеристики на жертвата, включително евентуалните увреждания, които могат да засегнат способността да разбира или да бъде разбрана.

Освен ако това не противоречи на интересите на жертвата или не пречи на хода на производството, държавите членки позволяват на жертвите да бъдат придружавани от избрано от тях лице при първия контакт с компетентен орган, когато поради последиците от престъплението жертвата се нуждае от съдействие, за да разбира или да бъде разбрана.

Член 8:

Право на достъп до служби за подкрепа на жертвите

Държавите членки гарантират, че жертвите, в съответствие с нуждите си, имат безплатен достъп в условията на поверителност до служби за подкрепа на жертвите, действащи в интерес на жертвите, преди и по време на наказателното производство, както и в рамките на подходящ срок след приключване на наказателното производство. Членовете на семейството имат достъп до служби за подкрепа на жертвите в зависимост от нуждите си и степента на вредите, претърпени в резултат от извършеното срещу жертвата престъпление.

Държавите членки улесняват насочването на жертвите от компетентния орган, получил жалбата, и от други съответни звена към служби за подкрепа на жертвите.

Държавите членки предприемат мерки за създаване на служби за подкрепа, осигуряващи безплатно специализирани услуги в условията на поверителност, в допълнение или като неразделна част от службите, осигуряващи общи услуги за подкрепа на жертвите, или осигуряват условия за организациите за подкрепа на жертвите да ползват съществуващите професионални структури, които предоставят такава

специализирана подкрепа. Жертвите имат достъп до тези служби в зависимост от специфичните си нужди, а членовете на семейството имат достъп до същите в зависимост от специфичните си нужди и от степента на вредите, претърпени в резултат от извършеното срещу жертвата престъпление.

Службите за подкрепа на жертвите и всички други специализирани служби за подкрепа могат да се създават като публични или неправителствени организации и могат да бъдат организирани както на професионална, така и на доброволна основа.

Държавите членки гарантират, че достъпът до служби за подкрепа на жертвите не зависи от това дали жертвата е подала официална жалба пред компетентен орган във връзка с извършено престъпление.

Член 20:

Право на жертвите на защита в хода на разследването в наказателното производство

Без да се засяга правото на защита и в съответствие с правилата за дискреционните правомощия на съда, държавите членки гарантират, че в хода на разследването в наказателното производство:

разпитите на жертвите се провеждат без неоснователно забавяне след подаването до компетентния орган на жалба за извършено престъпление;

броят на разпитите на жертвите е сведен до минимум, като разпитите се провеждат само доколкото това е абсолютно необходимо за целите на разследването в наказателното производство;

жертвите може да бъдат придружавани от законния си представител или от друго лице по свой избор, освен ако не е било взето обосновано решение в обратния смисъл;

медицинските прегледи са сведени до минимум и се извършват само когато това е абсолютно необходимо за целите на наказателното производство.

Член 22:

Индивидуална оценка на жертвите с цел установяване на специфичните им нужди от защита

Държавите членки гарантират, че жертвите получават навременна и индивидуална оценка в съответствие с националните процедури, за да се определят специфичните им нужди от защита и да се установи дали и до каква степен те ще се ползват от специални мерки в хода на наказателното производство съгласно предвиденото в членове 23 и 24 поради особената им уязвимост по отношение на вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение.

- При индивидуалната оценка се отчитат по-специално:
- личните характеристики на жертвата;
- видът или характерът на престъплението; и
- обстоятелствата на престъплението.

В рамките на индивидуалната оценка особено внимание се обръща на жертви, на които е причинена значителна вреда поради тежестта на престъплението; на жертви на престъпление, подбудено от предразсъдъци или дискриминация, които могат да са свързани по-специално с личните характеристики на жертвите; на жертви, които се намират в отношения или зависимост от извършителя на престъплението, които ги правят особено уязвими. В това отношение се отчитат надлежно жертвите на тероризъм, организирана престъпност, трафик на хора, основано на пола насилие, насилие при близки взаимоотношения, сексуално насилие или експлоатация или престъпление от омраза и на жертвите с увреждания.

За целите на настоящата директива за децата жертви се счита, че имат специфични нужди от защита поради уязвимостта им към вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение. За да се определи дали и до каква степен те биха могли да се ползват от специалните мерки, предвидени в членове 23 и 24, за децата жертви се прави индивидуална оценка съгласно предвиденото в параграф 1 от настоящия член.

Обхватът на индивидуалната оценка може да се адаптира в съответствие с тежестта на престъплението и степента на очевидните вреди,

претърпени от жертвата.

Индивидуалните оценки се правят с активното участие на жертвите, като се вземат предвид техните желания, включително когато жертвите не желаят да се ползват от специалните мерки, предвидени в членове 23 и 24.

Когато елементите, които са в основата на индивидуалната оценка, са се променили значително, държавите членки гарантират, че тя се актуализира в хода на наказателното производство.

Член 25:

Обучение на практикуващи лица

Държавите членки гарантират, че служителите, които има вероятност да влязат в контакт с жертви, например полицейските и съдебните служители, получават общо и специализирано обучение до ниво, подходящо за контакта им с жертвите, което да повиши тяхната осведоменост относно нуждите на жертвите и да им позволи да се отнасят с жертвите безпристрастно, с уважение и професионализъм.

Без да се накърнява независимостта на съдебната власт и различията в организацията ѝ в Съюза, държавите членки изискват от службите, които отговарят за обучението на съдиите и прокурорите, участващи в наказателното производство, да осигуряват както общо, така и специализирано обучение с цел повишаване на осведомеността на съдиите и прокурорите относно нуждите на жертвите.

Като се зачита надлежно независимостта на адвокатурата, държавите членки препоръчват на структурите, които отговарят за обучението на адвокати, да осигуряват както общо, така и специализирано обучение с цел повишаване на осведомеността на адвокатите относно нуждите на жертвите.

Посредством своите публични служби или като финансират организации за подкрепа на жертвите, държавите членки насърчават инициативи, които дават възможност на предоставящите услуги за защита на жертвите и услуги за възстановително правосъдие да получават

адекватно обучение до ниво, подходящо за контактите им с жертвите, и да спазват професионални стандарти, гарантиращи, че тези услуги се предоставят безпристрастно, с уважение и професионализъм.

В зависимост от функциите на практикуващото лице и от характера и равнището на контактите, които то има с жертвите, с обучението се цели да се даде възможност на практикуващото лице да разпознава жертвите и да се отнася към тях с уважение, професионализъм и по недискриминационен начин.

Модул 4: Разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица

Въведение и контекст

Основната отговорност на полицейските служители е да предотвратяват престъпленията, а при възникването им – да разследват и да откриват престъпното поведение. Това важи в особено голяма степен за престъпленията от омраза предвид психологическото въздействие върху жертвата⁵¹, тенденцията престъпленията от омраза да ескалират и възможния ефект върху цялата ЛГБТИ общност. Предотвратяването на повторна виктимизация също е важен фактор. Ако не бъдат адресирани, престъпленията от омраза могат да доведат до задълбочаване на престъпното поведение. Неспособността на полицията да реагира ефективно може да доведе до спад на доверието в полицейската компетентия и да навреди на връзките с общността.

Както вече беше обсъдено в предишните глави, полицията носи позитивна отговорност да изпълнява задълженията си професионално и прецизно. Този модул има за цел да предостави на полицейските служители

⁴⁹ Съветът на Европа признава, че терминът „жертва“ не се приема от много от хората, които са били обект на престъпления от омраза. В много случаи хората предпочитат термина „оцелял“, тъй като в по-голяма степен отразява житейския им опит. Терминът „жертва“ се използва в това ръководство, защото най-добре описва юридическия и технически статус на човек, който е бил обект на престъпление от омраза и който е в контакт с полицията и другите институции за наказателно право. В това ръководство на много места се подчертава, че полицията трябва да възприеме ориентиран към жертвата подход, като при всеки нов случай пита жертвите как предпочитат да бъдат адресирани и когато е възможно, да следва желанията им.

необходимите знания и умения за професионално разследване на престъпления от омраза.

Разследването на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица е сложна и предизвикателна задача, тъй като изисква от полицията да събира доказателства от уязвими жертви, които често се намират в стресови житейски ситуации. Разследването на този тип престъпления изисква жертвите да разкриват информация, за която те могат да не се чувстват комфортно да говорят.

Жертвите и техните общности ще очакват бърза и професионална реакция от полицията. Невъзможността това да се случи и демонстрира отчетливо може да разруши доверието на общностите и да се разчете като знак, че полицията не приема сериозно престъпленията от омраза, или в по-лошия случай – че негласно ги одобрява.

Модулът започва с упражнение, чиято цел е да подпомогне разбирането на полицейските служители от първа линия за първоначалните действия, които трябва да се предприемат при престъпления или инциденти от омраза. Тези действия включват разпит на жертвата за детайлите около инцидента, събиране на физически доказателства и изготвяне на официален протокол за престъплението.

Модулът следва подход, който поставя жертвата във фокуса на разследването на престъпления от омраза – включително чрез оказване на помощ на жертвата на мястото на престъплението, по телефона или в полицейското управление. Модулът разглежда най-добрите начини за взимане на показания, след което се спира на някои фактори, които да се имат предвид при оказване на помощ на жертвата след съставянето на протокола.

Ръководството продължава със задълбочено разглеждане на специфичните нужди на трансджендър жертвите на престъпления. Това е особено важно предвид ограничените познания, които полицейските служители често имат за трансджендър хората, и високите проценти на виктимизация, характерна за тази група.

След това модулът разглежда индикаторите за дискриминация –

най-важните елементи за доказване на престъпление от омраза. Дадени са практически примери, които насочват вниманието на участниците върху това, което е необходимо за идентифициране и доказване на престъпление от омраза от гледна точка на полицейските действия на първа линия.

Накрая участниците ще бъдат поощрени да разучат какви са взаимоотношенията между полицията и местната ЛГБТИ общност. На финала модулът ще се фокусира върху доверието, което е основен фактор както за повишаване на нивото на подаване на сигнали в полицията, така и за подпомагане на полицията в събирането на доказателства за наказателно преследване.

Резултати от обучението

Участниците ще:

- идентифицират добри практики при разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Това ще бъде разгледано както от оперативната гледна точка на полицейското разследване, така и от гледна точка на жертвата;
- придобият по-добро разбиране за специфичните предизвикателства, пред които е изправена общността на трансджендър хората, и как от гледна точка на полицейските действия би могло да се помогне на трансджендър жертвите на престъпления;
- разбират и могат да идентифицират индикатори за дискриминация – основните елементи за доказване на дискриминационен мотив, необходим за успешно разследване и преследване на престъпления от омраза;
- могат да идентифицират престъпления от омраза;
- разбират ролята на проактивния полицейски подход в създаването на доверие – ключов компонент за гарантиране на ефективността на полицията.

Преглед на упражненията и времетраене

Упражнение 4.1: Събиране на доказателства: престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Действия на местопрестъплението

и последващо наказателно разследване (30 минути)

Упражнение 4.2: Събиране на доказателства: престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Подход, ориентиран към жертвата (30 минути)

Упражнение 4.3: Събиране на доказателства: жертви на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Специфики на трансджендър жертвите (60 минути)

Упражнение 4.4: Събиране на доказателства: индикатори за дискриминация. Доказване на дискриминационен мотив/избор (30 минути)

Упражнение 4.5: Събиране на доказателства: индикатори за дискриминация. Идентифициране на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица (30 минути)

Упражнение 4.6: Значението на доверието: полицейската реакция и ЛГБТИ общността (30 минути)

Упражнение 4.1: Събиране на доказателства: престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Действия на местопрестъплението и последващо наказателно разследване (30 минути)

Това упражнение включва четене, дискусии в малки групи и модерирана дискусия с всички участници.

Необходими материали:

- Флипчарт хартия, химикалки
 - Обособени пространства за провеждане на занимания по групи
 - Учебни материали 4.1a и 4.1b
1. Подгответе три флипчарт страници.
 - Озаглавете първата страница: „Събиране на устни показания: доказателства от жертви и свидетели“
 - Озаглавете втората страница: „Какви доказателства да събирате: криминалистични и технически доказателства“
 - Озаглавете третата страница:

„В полицейското управление: съставяне на протокол“

- Озаглавете четвъртата страница: „Последващо разследване: проучване на всички възможности“
2. Разделете участниците в четири групи. Стремете се да разделяте хората, които обикновено работят заедно, и ако е възможно старайте се групите да са смесени (равен брой мъже и жени).
 3. Раздайте материали 4.1a и помолете участниците да следват инструкциите. Кажете на групата, че имат 10—15 минути, за да прочетат сценария и, следвайки заглавията на флипчарт страниците, да дадат предложения за всички неща, които полицейските служители трябва да обмислят при разследването на престъпления. Във всяка група трябва да има по един човек, който да записва предложенията.
 4. Съберете участниците отново в една група. Помолете представителя на всяка група да представи основните моменти, които групата е открила. След това попитайте участниците дали някой има да добави нещо.
 5. Когато разглеждате предложенията на участниците, съпоставяйте ги с добрите практики в упражнение 4.1b и акцентирайте на най-важните моменти и на такива, които може би са били пропуснати от участниците.

Учебен материал 4.1a: Събиране на доказателства: престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Действия на местопрестъплението и последващо наказателно разследване

Това упражнение включва четене, дискусии в малки групи и модерирана дискусия с всички участници.

- Помолете някой от участниците да прочете сценария пред групата.
- Помолете групата да избере един участник, който да води бележки.

Сценарий:

Нападение в центъра на града:

Две лесбийки си тръгват от ЛГБТИ заведение в центъра на града. На

100 метра от мястото жените са нападнати от група мъже, някои от които въоръжени с бухалки.

Жените са жестоко бити с бухалки, удряни и ритани. Нападателите крещат хомофобски обиди преди и по време на нападението.

Случаен минувач се обажда на полицията и вие пристигате на мястото.

След като прочетете сценария, запознайте се със задачата, разпределена на вашата група. Обсъдете задачата за 10–15 минути, като си водите бележки, които да ви помогнат да представите идеите си пред останалите участници.

Група 1 – задача:

Събиране на устни показания: показания от жертви и свидетели

Кои са основните моменти, които трябва да имате предвид, когато събирате показания от жертвите и свидетелите на местопрестъплението?

Група 2 – задача:

Какви доказателства да събираме: криминалистични и технически доказателства

Какви са основните ви отговорности във връзка със събирането на криминалистични и технически доказателства?

Група 3 – задача:

В полицейското управление: съставяне на протокол

Кои са основните фактори, които полицейските служители трябва да имат предвид след връщането си в управлението и при писането на официален протокол? Какво е необходимо да направи полицейският служител с оглед на организацията на процесите в полицейското управление и защо?

Група 4 – задача:

Последващо разследване: проучване на всички възможности

Очертайте начина, по който трябва да протече разследването след първоначалните действия на местопрестъплението и след подаването на протокол в полицейското управление. Без първоначално идентифициран заподозрян какви добри практики на разследване бихте могли да използвате?

Учебен материал 4.1b: Разследване на престъпление от омраза срещу ЛГБТИ лица. Пристигане на местопрестъплението, събиране на технически и свидетелски доказателства; извършване на последващи проверки

Първите действия на местопрестъплението може да имат решаващо значение за успеха на криминалното разследване. Липсата на писмени показания, на запис на действията, които сте извършили като полицейски служител, или на физически доказателства може да доведе до прекратяване на делото.

За престъпленията на омразата срещу ЛГБТИ лица е много характерно това, че първоначалното взаимодействие на полицията с жертвата и/или свидетелите може да доведе до предоставянето или отказването на ценна информация, която може да реши съдбата на разследването.

Този материал съдържа някои насоки за действията, които полицейските служители биха могли да предприемат на местопрестъплението във връзка със събирането на показания и криминалистични доказателства. След това ще бъде разгледан въпросът за докладването на престъпленията чрез официалните полицейски канали и ще бъдат предложени някои идеи за последващото разследване.

Съвет за учителя:

Това ръководство няма за цел да бъде изчерпателно, затова преди да преминете към тази част на обучението, информирайте се за добрите практики и регулации във вашия национален контекст.

- A. Събиране на устни показания: показания на жертви, свидетели и заподозрени
Кои са основните моменти, които трябва да имате предвид, когато събирате показания от жертвите и свидетелите на местопрестъплението?
- B. Какви доказателства да събираме: криминалистични и технически доказателства
Какви са основните задачи във връзка със събирането на криминалистични и технически доказателства?

C. В полицейското управление: съставяне на протокол

Кои са основните фактори, които полицейските служители трябва да имат предвид след връщането си в управлението и при съставяне на протокол? Какво е необходимо да направи полицейският служител с оглед на организацията на процесите в полицейското управление и защо?

D. Последващо разследване: проучване на всички възможности

Очертайте начина, по който трябва да протече разследването след първоначалните действия на местопрестъплението и след подаването на протокол в полицейското управление. Какви добри практики на разследване бихте могли да използвате?

A. Събиране на свидетелски показания на местопрестъплението

Основни моменти, които трябва да се имат предвид при уточняване на детайлите от местопрестъплението с жертви и свидетели.

Записките, направени на местопрестъплението, може да са само предварителни бележки, но въпреки това те вероятно ще се използват по време на цялото разследване и могат да бъдат разглеждани на етапа на обвинението. Затова е изключително важно да запишете колкото се може повече детайли.

Бележките трябва да са достатъчно подробни, за да могат следователите да продължат разследването, ако случаят бъде пренасочен към друг инспектор/следовател на престъпления от омраза/друго служебно лице.

- Преценете дали свидетелите се нуждаят от преводач или друг тип помощ за даването на показания. Ако на място няма преводач, първоначално за тази цел могат да помогнат членове на семейството / приятели. Деца не трябва да се използват като преводачи, освен ако ситуацията не е спешна.
- Полицейските служители трябва да използват непредубеден и приобщаващ език, като например:
 - * „Имате ли партньор?“ вместо „Женен/а ли сте?“
 - * „Във връзка ли сте?“ вместо „Имате ли приятел/приятелка?“

- На жертвите трябва да бъде дадено достатъчно време да обяснят какво се е случило със свои думи. Търпеливият подход може да помогне да бъдат предоставени ключови показания, които в противен случай биха били загубени.
- Ако жертвите са в силен стрес или са тежко ранени, отложете подробния разпит за момент, в който ще са в по-добра кондиция (и осигурете медицинско лечение, ако се налага).
- Жертвите трябва да използват своя език, а не полицейски жаргон. Ако в разказа има неясноти, помолете за разяснения.
- Записвайте дословно всичко, което заподозрените лица са казали на свидетелите.
- Ако на местопрестъплението има заподозрени лица, запишете признанията им, ако има такива, в съответствие с местното законодателство и полицейските разпоредби, като отправите ясни предупреждения за употребата им. Използвайте точните думи на заподозрените.

B. Събиране на криминалистични и технически доказателства за местопрестъплението

Основни задачи при събирането на криминалистични и технически доказателства на мястото на престъплението от омраза срещу ЛГБТИ лица.

Съвет за учителя:

Списъкът по-долу не е изчерпателен – трябва да бъдат взети предвид местни ръководства и насоки от техническите експерти.

- Обезопасете местопрестъплението при пристигането си, като оградите мястото на инцидента и всички места, където може да са били нарушителите или накъдето биха могли да са избягали.
- Запазете всички видими доказателства и направете снимки на периметъра и веществените доказателства. Ако е възможно и имате налични ресурси, направете видео на местопрестъплението. Уверете се, че са събрани веществени

доказателства за дискриминационен мотив (например снимки на хомофобски надписи).

- Ако има следи по жертвата, запазете ги. Не забравяйте, че всеки контакт остава следа – нарушителите може да са оставили следи върху кожата и дрехите на жертвата (кръв, слюнка, влакна за дрехи, коса, ДНК и др.).
- При необходимост вземете проби и конфискувайте дрехите, като преди това сте се погрижили жертвата да има какво да облече.
- Снимайте нараняванията по жертвата с нейно съгласие, когато е необходимо. Възможно е да се наложи да направите снимките след известно време, за да може синините да станат видими.
- Осигурете присъствието на специалисти по криминалистика съгласно разпоредбите.
- Съберете и опаковайте всички веществени доказателства в съответствие с местните разпоредби и най-добрите практики.
- Идентифицирайте възможностите за събиране на ДНК материал от местопроизшествието. Източници могат да бъдат оръжия/инструменти, всичко, до което може да са се докосвали заподозрените или от което да са пили, кръв, слюнка, коса или други телесни течности. Както бе посочено по-горе, ДНК материал на заподозрения може да има върху жертвата.
- Ако инцидентът се съобщава по телефона, посъветвайте жертвата/свидетеля да запази всички доказателства.
- Ако на мястото присъстват опитни следователи, потърсете помощ.
- Съберете записи от камери за видеонаблюдение в района, като обърнете специално внимание на местата, от които може да се влезе или излезе от местопроизшествието.
- Ако заподозреният бъде идентифициран и арестуван, осигурете изземване на дрехи и обувки, по които може да има доказателства, и вземете ДНК проба, пръстови отпечатъци и

направете снимки. Татуировки, издаващи принадлежност към крайнодесни групи, например, трябва да бъдат заснети.

- Уговорете медицински преглед и поискайте съгласието на жертвата, за да получите протокола от прегледа.
- Действайте със съзнанието, че случаят ще стигне до разглеждане в съда, и събирайте доказателствата съобразно с това.

С. Обратно в полицейското управление: съставяне на протокол

Когато след инцидента записвате случилото се и попълвате протокол според стандартите на управлението, не забравяйте, че детайлното и точно документиране на престъпленията от омраза е изключително важно за установяването на повтарящи се модели на престъпно поведение и, съответно, за вземането на превантивни мерки срещу тях. Този раздел трябва да бъде съобразен с местните практики и процедури.

- Документирайте случая в полицейската база данни (на хартия или на компютър в зависимост от държавата).
- Запишете всички първоначални наблюдения, които насочват вниманието ви към потенциално престъпление от омраза.
- Проведете първоначално разследване, за да установите дали и преди е имало подобни престъпления. Възможно е да става дума за повтарящо се престъпно поведение. Прегледайте досиетата на престъпленията от омраза, за да видите дали не можете да установите повтарящи се схеми на виктимизация.
- Прегледайте регистрите, за да видите дали жертвата е била жертва и преди. Това е важно, за да установите потенциална повторна виктимизация.
- Докладвайте инцидента на съответния началник според местните разпоредби.
- Докладвайте инцидента пред местното/националното звено за престъпления от омраза в съответствие с разпоредбите.

- Ако разследването бъде прехвърлено на друг следовател/звено, уведовете ги, че е възможно да се касае за престъпление от омраза.
- Ако случаят го налага, уверете се, че служител от прес-центъра на полицията е информиран за инцидента.
- Ако бъде установен повтарящ се модел на престъпления от омраза, докладвайте за него, за да може да се реагира адекватно.
- Ако е необходимо на предстоящите срещи с жертви/свидетели/заподозрени да присъства преводач, уверете се, че това е уговорено.
- Организирайте предоставянето на веществените доказателства на всеки разследващ служител/екип.

D. Последващо разследване: проучване на всички възможности

След първоначалното разследване на място и след като сте написали официалния си доклад в полицейското управление, случаят често изисква значително допълнително разследване, особено когато няма посочен/и заподозрян/заподозрени. Описаните по-долу добри практики при провеждане на разследване не са изчерпателни и следва да бъдат допълнени, за да отговорят на местните изисквания/процедури. Решимостта на полицейските служители да установят извършителите при престъпления от омраза е изключително важно за изграждането на доверие сред малцинствените общности. Ако доверието в полицейската служба е ниско, ЛГБТИ свидетелите може да не се чувстват удобно да говорят с представители на полицията. В тези случаи са необходими допълнителни усилия, за да се насърчат свидетелите да говорят открито.

Полицейските служители трябва да:

- потърсят съдействието на потенциални свидетели, като използват медии, социални мрежи и др.
- потърсят подобни инциденти на други места / други полицейски райони.

- потърсят свидетели, които посещават района/мястото на престъплението редовно (пощенски служители; служители на службите за почитване; хора, пътуващи по определени маршрути в градския транспорт). Полицейските служители от района също могат да бъдат от помощ.
- се посъветват с по-опитен служител, който да прегледа събраните до момента доказателства и евентуално да предложи нови линии на разследване.
- прослушат записите от телефона за спешни случаи.
- използват съдебномедицински специалист, ако се налага.
- потърсят още свидетелски показания „от врата на врата“.
- прегледат записите от камерите за видеонаблюдение.
- проучат всички налични досиета за престъпления и полицейски регистри за установяване на възможни връзки.
- засекат данни от мобилни телефони и да проучат телефонни доказателства, ако е приложимо към случая.
- използват специализирани звена според случая.
- използват услугите на експерти-криминалисти при по-сериозни случаи (ако има такъв отдел) за преглед на доказателствата по разследването, след като минат 28 дни.
- обсъдят случая с охранители или друг персонал, ангажиран в организацията на ЛГБТИ събития – възможно е те да имат информация, която да е от помощ. В общностите хората говорят неща, които невинаги са склонни да споделят с полицията. Косвените улики също могат да бъдат от полза.
- отправят молба към ЛГБТИ общностите, с помощта на ЛГБТИ граждански организации, за съдействие при събирането на информация.
- използват данни от сайтове, събиращи информация за трети страни, ако има такава.

Упражнение 4.2: Събиране на доказателства: престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Подход, ориентиран към жертвата (30 минути)

Това упражнение включва четене, дискусии в малки групи и модерирана дискусия с всички участници.

Необходими материали:

- Флипчарт хартия, химикалки
 - Обособени пространства за провеждане на занимания по групи
 - Учебни материали 4.2a и 4.2b
1. Подгответе три флипчарт страници.
 - Озаглавете първата страница: „Първоначална реакция: подкрепа на жертвата на мястото на престъплението / по телефона / в управлението“
 - Озаглавете втората страница: „Снемане на подробни показания от жертвата“
 - Озаглавете третата страница: „Продължаваща подкрепа и намаляване на риска“
 2. Разделете участниците в три групи. Стремете се да разделяте хората, които обикновено работят заедно, и, ако е възможно, старайте се групите да са смесени (с равен брой мъже и жени).
 3. Раздайте материали 4.2a и помолете участниците да следват инструкциите. Кажете на групата, че имат 10—15 минути да нахвърлят идеи. Във всяка група трябва да има по един човек, който да записва предложенията.
 4. Съберете отново участниците в една група. Помолете говорителя на всяка група да представи основните моменти, които групата е установила. След това попитайте всички участници дали някой се сеща да добави още нещо, което липсва.
 5. Когато разглеждате предложенията на участниците, сравнявайте ги с ръководството за добри практики в упражнение 4.2b, като акцентирате върху ключовите моменти и тези моменти, които участниците са пропуснали.

Учебен материал 4.2a: Разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Подход, ориентиран към жертвата (30 минути)

- Един от участниците във всяка група трябва да води бележки.
- За това упражнение може да се използва сценарият от упражнение 4.1.

Сценарий:

Нападение в центъра на града:

Две лесбийки си тръгват от ЛГБТИ заведение в центъра на града. На 100 метра от мястото жените са нападнати от група мъже, някои от които въоръжени с бухалки.

Жените са жестоко бити с бухалки, удряни и ритани. Нападателите крещат хомофобски обиди преди и по време на нападението.

Случаен минувач се обажда на полицията и вие пристигате на мястото.

След като прочетете сценария, запознайте се със задачата, разпределена на вашата група. Нахвърляйте идеи за 10—15 минути, като си водите бележки, които да ви помогнат да ги представите пред останалите участници.

Група 1 – задача:

Първоначална реакция: оказване на помощ на жертвите на местопрестъплението, при подаване на сигнал за престъпление по телефона или при пристигането им в полицейско управление, за да докладват за престъпление от омраза срещу ЛГБТИ лица. Кои специфики трябва да вземе предвид полицията?

Група 2 – задача:

Взимане на официални показания / писане на протокол: събиране на най-добрите доказателства и оказване на помощ на жертвата при взимане на подробни показания.

Кои специфики трябва да вземе предвид полицията?

Група 3 – задача:

След събиране на първоначални доказателства: предоставяне на последваща информация и подкрепа на жертвата. Намаляване на риска от повторна виктимизация.

Кои специфики трябва да вземе предвид полицията?

Учебен материал 4.2b: Разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Подход, ориентиран към жертвата

Кои са основните специфики, с които трябва да се съобрази полицията, за да окаже подкрепа на жертвата на местопрестъплението при снемането на подробни свидетелски показания и след това? Този материал дава указания за следните три области:

- A. Подкрепа на жертвите в началните етапи на наказателното разследване
- B. Снемане на подробни показания от жертва/свидетел и създаване на благоприятна среда за събиране на най-добрите доказателства
- C. Оказване на последваща подкрепа на жертвата и намаляване на риска.

1. Подкрепа на жертвите в началните етапи на наказателното разследване

- A. Първоначалният контакт с полицията ще създаде трайно впечатление у жертвите и ще формира очакванията им по отношение на полицейската работа. Едно лошо начало може сериозно да намали шансовете за успешното им привличане като свидетели.
- B. Основните моменти, които трябва да се вземат предвид в началните етапи на разследването, са обобщени по-долу.

На местопрестъплението

- Ако се налага, повикайте линейка – нека това да е първият приоритет.
- Уверете се, че жертвата е в безопасност; отдалечете я от местопрестъплението, ако има опасност.
- За да бъде сведена травмата от случилото се до минимум, жертвата трябва да бъде разпитана от един полицейски служител; втори служител може да присъства, ако е необходимо, но в идеалния случай не трябва да задава въпроси.
- Уверете жертвата, че не носи вина за случилото се.

- Добре е полицейските служители да използват непредубеден и приобщаващ език, като например:
 - * „Имате ли партньор?“ вместо „Женен/а ли сте?“
 - * „Във връзка ли сте?“ вместо „Имате ли приятел/приятелка?“
- Бъдете търпеливи и оставете жертвата да изрази как се чувства.
- Защитете самоличността на жертвата от излишно публично разкриване. Уверете жертвата, че полицията ще спазва поверителност в рамките на закона.
- Уведомете жертвата за реалистичните варианти, при които инцидентът може да стане публично известен и/или съобщен на медиите. Важно е да поднесете тази информация по подходящ начин, за да не остане жертвата с погрешното впечатление, че полицията няма желание да се занимава със случая.
- Насочете жертвата към местна служба за подкрепа на хора, претърпели насилие (с тяхно съгласие). Подробности за този тип услуги трябва да се предоставят устно и писмено.
- На жертвата трябва да се предоставят контактите на разследващия полицаи или лицето за връзка по случая, ако има желание за бъдеща комуникация. Ако първоначалното лице за връзка отсъства за продължителен период, трябва да се помисли за предоставяне на втори такъв контакт.
- Попитайте жертвата дали има приятел/партньор, с когото би искала да се свърже.
- Запишете в какво емоционално състояние е жертвата (например, дали е в състояние на шок).
- Въз основа на информацията, събрана по-горе, оценете дали има непосредствен риск за жертвата или нейния партньор/семейство. В допълнение към горепосочените точки установете дали жертвата е получавала заплахи, дали е използвано оръжие, дали е имало предишни инциденти и дали извършителят, ако е известен, е извършвал подобни нарушения в миналото. Въз основа на оценката

незабавно приведете в сила всички необходими мерки за защита. Пример за подробна оценка на риска можете да видите в примерната оценка на инциденти от омраза, създадена от полицията в Хампшир.⁵²

Ако приемате първоначален сигнал по телефона

- Установете дали е необходима медицинска помощ и при необходимост извикайте линейка.
- Задайте въпроси, за да установите дали жертвата е в безопасност на мястото на произшествието, и я посъветвайте да напусне мястото, ако е в опасност и може да го направи. Ако жертвата е в опасност и не може да напусне мястото, насочете екип за спешно реагиране към мястото.
- Бъдете търпеливи и оставете жертвата да разкаже какво се е случило, като съберете колкото се може повече детайли.
- На жертвата трябва да бъде предоставена информация как да подаде жалба по най-добрия начин. Трябва също да ѝ се каже с кого да се свърже, кога и къде. Трябва да предприемете необходимите действия, за да е сигурно, че следовател ще осъществи контакт с жертвата в съответствие с местните полицейски разпоредби.
- Насочете жертвата към местна служба за подкрепа на жертви, претърпели насилие (с тяхно съгласие). Подробности за този тип услуги трябва да се предоставят устно и писмено.
- Запишете в какво емоционално състояние е жертвата (например дали е в състояние на шок).
- Направете оценка на риска за жертвата и незабавно вземете всички необходими мерки за защита. Вижте секцията по-горе за повече информация относно оценката на риска.

Ако жертвата е дошла да подаде сигнал в полицейското управление

- Повикайте линейка, ако се налага.
- За да бъде сведена травмата от случилото се до минимум, жертвата

⁵² <http://www.hampshire.police.uk/internet/asset/de7ad9c0-8783-4cae-9cb9-2bc004ab-0eal/hc-002299-15.%20additional%20information.pdf>

трябва да бъде разпитана от един полицейски служител; втори служител може да присъства, ако е необходимо.

- Уверете жертвата, че не носи вина за случилото се.
- Проведете първия разговор с жертвата в отделна стая, а не на гише или на място с други хора.
- Добре е полицейските служители да използват непредубеден и приобщаващ език, като например:
 - * „Имате ли партньор?“ вместо „Женен/а ли сте?“
 - * „Във връзка ли сте?“ вместо „Имате ли приятел/приятелка?“
- Защитете самоличността на жертвата от излишно публично разкриване. Уверете жертвата, че полицията ще спазва поверителност, в рамките на закона.
- На жертвата трябва да се предоставят контактите на разследващия полицаи или лицето за връзка по случая, ако има желание за бъдеща комуникация. Ако първоначалното лице за връзка отсъства за продължителен период, трябва да се помисли за предоставяне на втори такъв контакт.
- Насочете жертвата към местна служба за подкрепа на жертви, претърпели насилие (с тяхно съгласие). Подробности за този тип услуги трябва да се предоставят устно и писмено.
- Уведомете жертвата за реалистичните варианти, при които инцидентът може да стане публично известен и/или съобщен на медиите. Важно е да поднесете тази информация по подходящ начин, за да не остане жертвата с погрешното впечатление, че полицията няма желание да се занимава със случая.
- Бъдете търпеливи и оставете жертвата да изрази как се чувства.
- Попитайте жертвата дали има приятел/партньор, с когото би искала да се свърже.
- Запишете в какво емоционално състояние е жертвата (например, дали е в състояние на шок).

- Направете оценка на риска за жертвата и незабавно вземете всички необходими мерки за защита. Вижте секцията по-горе за повече информация относно оценката на риска.
2. Снемане на подробни показания от жертва/свидетел. Създаване на благоприятна среда за събирането на най-добрите доказателства
- Разпитът често е моментът от разследването, при който се предоставят ключови доказателства. Често от това как е проведен разпитът зависи дали последващото дело ще бъде успешно или не. Полицията трябва да балансира между необходимостта да извлече възможно най-подробна информация и нуждите на жертвата, включително желанието ѝ за поверителност.
 - Уверете се, че помещението, в което провеждате разпита, е тихо и няма да бъдете прекъсвани, докато взимате показанията.
 - Поставете знак „Не безпокойте“ на вратата.
 - Създайте удобна обстановка.
 - Изключете мобилните телефони и се уверете, че няма да бъдете безпокоени за въпросния период.
 - Осигурете почивки, когато е необходимо.
 - Не правете оценки и не изразявайте лични мнения за индивидуалните обстоятелствата на жертвата.
 - Кажете на жертвата, че разбирате колко трудно е да се дават показания.
 - Старайте се да звучите окуражаващо.
 - Внимавайте с езика на тялото и се старайте да имате неутрално излъчване.
 - Бъдете уважителни във всеки един момент и проявявайте разбиране към болката/притеснението на жертвата.
 - Не настоявайте, ако жертвата е в стрес и не е в състояние да проведете разпита. Може да се наложи да вземете показания повторно на по-късен етап. Ако поради юридически съображения

това не е възможно, обяснете го на жертвата.

- Бъдете търпеливи към жертвата, ако разказва с твърде големи подробности за инцидента извън това, което касае разпита.
 - Отделете достатъчно време и не претрупвайте процеса.
 - Въздържайте се да критикувате поведението на жертвата.
 - Въздържайте се да правите предположения относно религията, начина на живот, сексуалната ориентация на жертвата и т.н.
 - Никога не използвайте дискриминационен език.
 - Никога не омаловажавайте сериозността на престъплението. Това е особено важно, когато нарушителите са младежи или ако е бил замесен алкохол.
 - Обмислете дали да не вземете показанията на неутрално място или в дома на жертвата, ако това е подходящо предвид фактите по случая.
3. Оказване на последваща подкрепа на жертвата и намаляване на риска
- След първоначалното взаимодействие и след като показанията са взети, следвайте препоръките, изложени по-долу.
- Жертвата трябва да бъде потърсена в рамките на 24 часа след назначаването на разследващия полицай, за да бъде уверена, че случаят ѝ е бил взет насериозно.
 - След като бъде извършена първоначалната оценка на риска, рискът за жертвата трябва периодично да бъде преценяван и да се предприемат необходимите действия, за да се намалят установените рискове.
 - Ангажирайте районен или патрулиращ полицай, който да проверява периодично жертвата и при нужда от помощ да съдейства. Това трябва да бъде обсъдено предварително с жертвата и изисква нейното съгласие.
 - При по-сериозни случаи помислете за привличане на служител за връзка със семейството (обучен полицейски служител, който да

осъществява връзка с жертвата/семейството при по-големи случаи) или служител, обучен да осъществява връзка с ЛГБТИ общности.

- Жертвата трябва да бъде уведомена, ако има заподозрян, който е арестуван, повдигнато му е обвинение или е освободен от ареста
- Ако заподозреният е освободен от ареста, жертвата трябва да бъде информирана защо е освободен.
- Жертвата трябва да има основно лице за контакт и допълнително лице за контакт в полицията, в случай че основната връзка ще отсъства за дълъг период.
- Жертвата трябва да бъде насочена към служби за подкрепа на жертви, ако това вече не е било направено.
- Жертвата трябва да получи съвети за предотвратяване на престъпления и как да повиши личната си сигурност и тази на дома си.
- Жертвата трябва да бъде посъветвана относно информацията, която споделя с медиите.
- За да се намали рискът, жертвата трябва да бъде снабдена с домашни и лични средства, които повишават сигурността (аларма, охрана и др.), когато е необходимо.
- При необходимост трябва да се предвиди смяна на жилището.
- Данните на жертвата трябва да бъдат защитени на хартия и в електронните регистри, според изискванията.
- Жертвите могат да имат нужда от смяна на името или от изцяло нова идентичност при по-сериозни случаи.
- При тези обстоятелства трябва да се разгледа и евентуално включване в програма за смяна на местожителството.
- Ако жертвите трябва да присъстват в съда, направете необходимото, за да им окажете подкрепа, включително:
 - * организиране на достъп до стаи за оказване на подкрепа на жертви / чакални за свидетели;

- * предоставяне на възможност на жертвата да посети и да разгледа съда преди процеса (както и съдебните отдели, ако има такива);
- * осигуряване на възможност следователят или друг назначен служител да остане с жертвата в съда, ако е възможно. Ако това не е възможно, жертвата трябва да бъде придружена от „служител за връзки със свидетелите“.
- * Ако нищо от горното не е възможно, предложете жертвата да бъде придружена от приятел или член на семейството, който не е свързан със случая.

Упражнение 4.3: Събиране на доказателства: Жертви на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Специфики при работа с трансджендър лица (60 минути)

Необходими материали:

- Флипчарт хартия, химикалки
- Учебни материали 4.3а и 4.3б

Това упражнение включва презентация от учителите (по възможност заедно с презентация от гражданска организация, занимаваща се с проблемите на трансджендър хората, или с подходящи видео материали за живота им), която разглежда темата за трансфобските престъпления от омраза, както и добрите полицейски практики. Упражнението включва още дискусии в малки групи и модерирана дискусия с всички участници.

В началото на презентацията помолете участниците да си водят бележки относно ключовите точки по следните въпроси:

1. Какво прави трансджендър лицата особено уязвими като жертви на престъпления?
2. Какво може да направи полицията в подкрепа на трансджендър жертвите на престъпления?

Съвет за учителя:

Ако е възможно, включете в презентацията представители на граждански организации, защитаващи правата на ЛГБТИ или трансджендър лицата, за да разкажат по разбираем начин за

преживяванията на трансджендър хората, техният опит като жертви и да предложат съвети за подобряването на комуникацията между тях и полицейските служители. Ако това не е възможно, обмислете използването на подходящи видеоматериали.

Съществуват множество фактори, които са от значение при оказването на подкрепа на трансджендър жертвите. Материалът за раздване 4.3а предоставя подробен, но неизчерпателен списък на въпросите, които полицейските служители трябва да имат предвид, когато общуват с трансджендър хора в служебно качество. Учебен материал 4.3b може да бъде предоставен на участниците, за да им помогне да се съсредоточат върху ключовите въпроси в упражнението.

Учебен материал 4.3а: Събиране на доказателства: жертви на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Специфики при работа с трансджендър лица (60 минути)

Информацията, която следва, дава някои насоки и добри практики за професионално и подкрепящо полицейско взаимодействие с трансджендър жертви на престъпления. Някои от разгледаните въпроси се отнасят и за интерсекс лицата.

1. Половата идентичност и органите на реда

Както вече беше посочено, нивото на виктимизация на трансджендър хората е много високо при редица престъпления, включително сексуално насилие и убийства. Степените на виктимизация са по-високи при някои подгрупи – например трансджендър лица от етнически малцинства и трансджендър младежи. Предвид високите нива на социално стигматизиране и виктимизация, професионалната реакция при взаимодействие с трансджендър лица би трябвало да бъде приоритет за органите на реда.

В много държави трансджендър хората, особено секс работниците, често са обект на дискриминация от полицейски служители – нещо, което може да разруши доверието, възпирайки ги да подават сигнали за престъпления, в които те са жертва. Демонстрирането на **професионализъм и зачитането на идентичността** на трансджендър

жертвата е изключително важно за ефективната работа на полицейските служители с тази уязвима малцинствена общност.

2. Овладяване на любопитството

Възможно е полицейските служители да не са имали никакво взаимодействие с трансджендър човек преди срещата им с трансджендър жертвата на престъпление. Тъй като полицаите често са естествено любопитни хора, възможно е да започнат да задават въпроси по отношение на начина на живот, физиологията и психологията на трансджендър лицето. Важно е да се помни, че трансджендър лицата не могат да бъдат възприемани като говорители на своята общност. В личния си живот те са обект на постоянно любопитство и всякакви оценки. Не е необходимо полицейските служители да създават допълнителен стрес, като им задават въпроси, които не са от значение за професионалните им отношения. **Основно задължение на полицейските служители е да останат професионалисти във всеки един случай и да задават само въпроси, които имат отношение към разследването.**

При провеждане на разследването полицейските служители трябва да държат в съзнанието си вината, която се опитват да докажат, и информацията, необходима за доказване на дискриминационен мотив. Позоваването на факта, че жертвата е трансджендър, може да е важно за доказване на трансфобски подбуди. Но може би не е необходимо да се представят доказателства, касаещи по-интимни въпроси – като например въпроси, свързани с процеса на преход към смяна на пола, включително физиологични промени/анатомия. **Ако информацията не е доказателствено свързана с престъплението или дискриминационната мотивация, не задавайте въпроса.**

Трансджендър лицата често се сблъскват с осъждащи реакции от страна на семейството си, приятелите и широката общественост. След като са станали жертва на престъпление и са дошли в полицейското управление, изключително важно е да не се изправят пред оценъчното отношение и на полицията. Запазете неутрално изражение на лицето и се дръжте като професионалисти във всеки един момент. Езикът, който използвате, трябва да бъде неутрален, технически и без оттенъци на

оценка. Ролята на полицейския служител професионалист е да бъде подкрепящ и съпричастен. **Ако жертвата почувства, че преминава през поредния осъждащ/дискриминационен процес при контакта с наказателноправната система, много възможно е да възникне вторична виктимизация.**

3. Поверителност

Полицейските служители носят професионална отговорност да пазят поверителност при разследване на криминални дела. Трансджендър лицата често крият своето минало или по различни причини избират да живеят без да афишират, че са трансджендър (т.е. като мъже или жени в новата си роля). Предоставянето на тази информация на трети страни създава сериозни рискове за личната безопасност и психическото им здраве. Това би могло да предизвика проблеми със семействата, приятелите и на работното им място. Полицейските служители носят отговорността да пазят личната информация поверителна. Законодателството за защита на личните данни също трябва да се взема предвид там, където съществува. Това е особено важно в по-малките градове и места, в които анонимността се поддържа по-трудно.

Ролята, описана по-горе, трябва да се разглежда във връзка с риска подробности от наказателното дело да достигнат до медиите чрез изяви на съда или по друг начин. Жертвата трябва да бъде уведомена какви са рисковете, за да може да вземе информирано решение как да постъпи. Предоставяйки тази информация, никога недейте да оставяте жертвата с усещането, че я възпирате да подаде жалба. И накрая, **никога не давайте обещания по отношение на поверителността, които не можете да спазите**, за да повлияете на някого да подаде жалба.

4. Подкрепа

Ако жертвата е под силен стрес или ако отношенията между трансджендър общността и полицията са обтегнати, **можете да попитате трансджендър жертвата на престъпление дали би искала приятел или член на семейството да присъства.** Този човек не трябва да бъде свързан доказателствено със случая. Също така, може би е добре да вземете

показанията на неутрално място, например в общностен център или в дома на жертвата. Местните политики и закони могат да имат отношение по тези въпроси, така че имайте ги предвид при взимането на решенията.

5. Използване на местоимения

Както обсъдихме в Модул 1, местоименията са думи, които могат да се използват за означаване на дадено лице вместо неговото име – думи като „той“ или „тя“, „негов“ или „неин“. Местоименията обикновено са определени по пол, затова когато общуваме с трансджендър лица, трябва да ги използваме внимателно.

Ако сте въввлечени в кратка интеракция с трансджендър лице, най-добре би било, когато е възможно, да избягвате употребата на местоимения. Ако отношенията ви предполагат чести срещи, **попитайте лицето какво местоимение/обръщение предпочита да използвате.**

Ако се окаже, че използвате грешно местоимение, най-добре е да се извините и да продължите. Няма нужда да се спирате на темата – това може само да смути всички присъстващи, кратко извинение би било напълно достатъчно в такъв момент.

Важно е да се отбележи, че някои трансджендър лица не се определят като мъже или жени. Те се определят като небинарни. За лицата, които мислят себе си като небинарни, местоименията те/тях/техните (вместо тя/нея/нейните) са най-подходящи.

Да се използва грешно местоимение умишлено се счита за обидно и може действително да нарани човек. Използването на правилни местоимения и задаването на учтиви въпроси за предпочитанията на лицето показва разбиране на културния контекст от страна на полицейските служители и усилва доверието.

6. Юридическо име

В много държави има закони, които не разрешават на хората да променят имената си, така че да съвпадат с предпочитанията от тях пол. В други случаи трансджендър лицата може да не са в позиция да променят името си законово, дори това да е разрешено от закона. Това може да създаде редица проблеми, особено когато се касае за полицейски служители,

които са обучени да извършват проверки на документи за самоличност.

Възможно е да се наложи полицейските служители да използват юридическото/рожденото име на човек, което не е в съответствие с предпочитания от тях пол. Там, където съществува това законово изискване, е важно да се обяснят причините – **защо, кога и къде ще се използва името** (формуляри, изявления, съдебни и медицински документи и т.н.). В общуването с жертвата полицейският служител трябва да продължи да се обръща с предпочитаното име и пол на лицето, когато това е възможно.

При вземане на свидетелските показания потвърдете идентичността на свидетелите и предпочитаното от тях име и местоимение и ги използвайте, когато общувате с тях. Посочете законното име и пола на свидетеля в показанията, след което уточнете, че жалбоподателят избира да се идентифицира с предпочитано име и пол. Посочете, че от този момент нататък ще реферирате към свидетеля с юридическо име ... (посочете законното му име) като ... (посочете предпочитаното име). След като сте изяснили това в показанията, трябва да продължите да използвате предпочитаната идентичност и местоимения на лицето в целия документ.

Документи за доказване на идентичност/пол не трябва да се изискват, освен ако не се предвижда от закона за конкретна цел.

7. Чувствителност на тема „тяло“

Сексуалното насилие е престъпление с чувствителен характер, което може да има опустошителен ефект върху живота на човек. Това важи в особено голяма степен за хората, които срещат трудности с начина, по който мислят собственото си тяло. Много трансджендър лица имат проблем с частите на тялото си, което ги кара да не искат да ги обсъждат. В тези случаи изграждането на доверие е от изключителна важност.

Когато престъплението изисква да се направи съдебна експертиза, включваща половите органи, процедурите трябва да бъдат обяснени на жертвата предварително – да им се даде достатъчно информация, за да могат да вземат решение как да се процедира. Решенията на жертвите

в такива случаи трябва да бъдат уважавани.

8. Домашно насилие

Понякога срамът и интернализираната трансфобия могат да доведат до ниска самооценка. За някои трансджендър лица всяка връзка е по-добра от липсата на връзка. Това създава благоприятни условия за възникване на домашно насилие.

Полицейските служители трябва да са наясно, че лицето, което придружава жертвата на домашно насилие, може да бъде насилникът. При тези обстоятелства може да е подходящо да разделите за кратко жертвата и нейния партньор и да зададете въпроси от рода на: Чувствате ли се в безопасност у дома си? Има ли някой в живота ви, който ви удря, наранява или заплашва? Има ли причина, поради която се чувствате неудобно или не можете да отговорите открито на тези въпроси, докато присъства вашият спътник?

9. Семейство

Възможно е да се наложи полицията да се свърже със семейството на жертвата, особено ако жертвата е в неизвестност, починала е или не е на разположение. Преценете внимателно до каква степен семейството приема различието на жертвата и се уверете, че биха съдействали на разследването. Това може да включва въпроси дали биха разговаряли с медиите.

Възможно е семейството на жертвата да не приема новия ѝ пол, поради което да ви се наложи да използвате неактуални детайли/местоимения, когато разговаряте с тях. Може да се наложи да водите два типа разговор – един със семейството и един с жертвата.

Семейството на жертвата може да не разбира трансджендър проблематиката – в някои случаи може да е удачно да им предоставите информация по темата или да им предложите да се възползват от услугите в подкрепа на жертвите и техните семейства.

10. Задържане на трансджендър лица

Ако се налага полицията да арестува трансджендър лица, обстоятелствата

около тяхното задържане трябва да бъдат внимателно обмислени. Повечето полицейски служби нямат специална политика по отношение на задържаните трансджендър лица. Настаняването на трансджендър лице в арест с хора от техния биологичен пол може да бъде опасно. По време на лишаването им от свобода трансджендър лицата са изложени на висок риск от тормоз, посегателство и сексуално насилие.

Когато е възможно, трансджендър лицето трябва да бъде задържано в самостоятелна стая в случай на краткосрочно задържане. При дългосрочно задържане е препоръчително да се намери начин затворникът да се настани в обща килия с предпочитания от него пол. Безопасността на затворника трябва да бъде от първостепенно значение.

Когато не се касае за краткосрочно задържане, полицията трябва да се поинтересува дали лицето се подлага на медицинска терапия за промяна на пола, за да гарантира здравето на затворника по време на задържането.

11. Специфични въпроси, касаещи интерсекс хората

Интерсекс хората често имат медицински нужди дори в рамките на кратък период от време, например 24 часа. Възможно е да имат нужда от прием на кортизол, за да се предотврати загубата на сол в организма, или може да се наложи помещението, в което се намират, да се вентилира допълнително, за да се предотврати прегряване.

Повечето хора, които са на хормонално-заместителна терапия вследствие на оперативна намеса (гонадектомия) в детска възраст, обикновено могат да издържат до 24 часа без прием на хормони. След изтичането на тези 24 часа трябва да бъдат предприети спешни мерки, като трябва да се има предвид времето, изминало между задържането на лицето и последната приета доза.

Интерсекс лицата, които имат импланти или са на инжекции, обикновено нямат нужда от хормони в краткосрочен план. Въпреки това може да имат нужда от медицинска сестра за поставяне на инжекциите или от лекар специалист във връзка с имплантите.

Някои групи в интерсексуалния спектър са изложени на висок риск от

остеопороза или остеопения, дължаща се на неправилна хормонална терапия в по-ранните години. Възможно е представителите на тези групи да са имали множество костни травми и счупвания – тоест костите им могат да бъдат счупени много лесно. От съществено значение е тези въпроси да бъдат включени в една цялостна оценка на нуждите.

Учебен материал 4.3: Въпроси за обмисляне

1. Какво прави трансджендър хората толкова уязвими като обект на престъпления?
2. Какво може да направи полицията в подкрепа на трансджендър жертвите?

Упражнение 4.4: Събиране на доказателства: индикатори за дискриминация. Доказване на дискриминационен мотив/избор (30 минути)

Това упражнение включва презентация пред цялата група, индивидуална работа и модерирана дискусия с всички участници.

Необходими материали:

- Материал за раздаване 4.4а и 4.4б
1. Темата за индикаторите за дискриминация трябва да се разгледа, като се използва информацията, предоставена в началото на учебен материал 4.4а.
 2. Всеки член на групата трябва да получи учебен материал 4.4а и да бъде помолен да запише колкото се може повече примери за индикатори за дискриминационен мотив под всяко заглавие.
 3. Резултатите трябва да бъдат сравнени в групово дискусия, след което с помощта на примерите в точка 4.4б да се набележат нови идеи или индикатори, които може да са били пропуснати.

Учебен материал 4.4а: Индикатори за дискриминация – упражнение

Индикатори за дискриминация

Както беше посочено в предишните модули, престъпленията от

омраза се определят като **престъпни деяния**, придружаващи се от дискриминационен мотив.

Полицейските служители вероятно ще имат богат опит в идентифицирането и събирането на доказателства за доказване на **престъпно деяние**. За да се подпомогне събирането на доказателства във връзка с извършено престъпление, всяко криминално нарушение е дефинирано в наказателния кодекс. Тези определения включват „доказателства“, които задължително трябва да са налице, за да се премине към арест/обвинение/наказателно преследване.

При разследване на престъпления от омраза е необходимо да се докаже един допълнителен елемент/доказателство – наличие на **дискриминационна мотивация**. Мотивацията е относително субективно понятие и може да бъде по-трудна за дефиниране. Има редица фактори, които могат да бъдат използвани за установяване на дискриминационна мотивация, някои очевидно по-силни от други. Тези фактори могат да бъдат обединени в следните точки:

1. Възприемане от страна на жертвата/свидетеля
2. Коментари, писмени изявления и жестове
3. Участие на организирани групи на омразата или техни членове
4. Място и време
5. Повторяемост/честота на предишни престъпления или инциденти
6. Характер на насилието
7. Липса на други мотиви

Предвид субективния характер на мотивацията и факта, че някои индикатори ще бъдат по-силни от други, за да представите по-убедителни аргументи, може да се наложи да използвате комбинация от индикатори за дискриминация. В някои случаи може да се окаже, че един индикатор не е достатъчен, за да се докаже, че престъплението е от омраза, вследствие на което случаят ще се възприеме като обикновено престъпно деяние. Дали случаят наистина е престъпление от омраза или не е въпрос, който решава прокурорът въз основа на фактите, представени от полицията.

Затова е изключително важно полицията да събере и представи всички налични доказателства пред прокурора и да не решава на своя глава, че престъплението не е подбудено от омраза, ако има доказателства (дори според вас да са недостатъчни) в подкрепа на противното.

Важно е да се отбележи, че дори жертвата да не е ЛГБТИ, ако нападателите са я избрали, вярвайки, че е такава, това превръща престъплението в престъпление от омраза. От значение е мотивацията на нарушителя, а не сексуалната ориентация или половата идентичност на жертвата.

Всеки случай ще трябва да бъде разгледан въз основа на наличните факти. Трябва да се внимава за подвеждащи факти или случаи, при които нарушителите целенасочено симулират дискриминационна мотивация.

За да разберете по-добре индикаторите за дискриминация, прочетете следния сценарий и отговорете на въпросите от а) до d).

Сценарий:

Гей двойка напуска гей клуб в центъра на града в 02:00 ч. Изходът на клуба се намира на тъмна малка улица. В края на улицата се е събрала банда младежи. Когато двойката минава покрай групата, младежите ги нападат и започват да ги бият, удрят и ритат, докато те лежат на земята. Бандата ги нарича „педали“ и „куиъри“ по време на атаката. След това групата избягва. Свидетел се обажда в полицията.

- a. Има ли престъпление?
Да, тежко нападение или побой (използвайте определението според местното законодателство).
- b. Има ли демонстрация на дискриминационна мотивация в горния сценарий?
Да, дискриминационната мотивация спрямо ЛГБТИ е демонстрирана по няколко начина:
Място: Инцидентът се е случил на излизане от ЛГБТИ пространство (гей бар).
Време: Инцидентът се е случил в момент, в който се очаква, че ЛГБТИ лица ще напуснат мястото.
Коментари: По време на нападението са били отправени хомофобски

коментари („педали“ и „куиъри“).

Възприемане от страна на жертвата/свидетеля: Двете жертви са гей мъже.

c. Какви други доказателства може да търси полицията?

Горната оценка е направена въз основа на ограничената информация, дадена в примера. По-нататъшните разследвания на полицията могат да разкрият допълнителна информация като:

Възприемане от страна на жертвата/свидетеля: Жертвите могат да считат, че са били нападнати, защото са гей. Свидетелят може да е възприел нападението като хомофобска атака.

Липса на друг мотив: Възможно е да липсват други мотиви (непровокирана атака, нищо откраднато и т.н.).

Членство в групи на омразата: Ако бъдат идентифицирани, възможно е заподозрените да са свързани с групи на омразата. В социалните мрежи може да има информация за нападението.

Повторяемост/честота на подобни престъпления: Случвали ли са се подобни атаки в същия район, в сходни моменти или с подобен начин на действие?

d. Това престъпление от омраза ли е?

Инцидентът е престъпление от омраза, тъй като представлява престъпление с дискриминационен мотив.

Индикатори за хомофобска и трансфобска престъпност

Използвайте оставащото време, за да разгледате някои индикатори за дискриминация, които биха предоставили доказателства на разследващите полици за хомофобско/трансфобско престъпление:

Възприемане от страна на жертвата или свидетеля

Коментари, писмени изявления и жестове

Участие на организирани групи на омразата или техните членове

Място и време

Повторяемост/честота на предишни престъпления или инциденти

Характер на насилието

Липса на други мотиви

Учебен материал 4.4b: Индикатори за дискриминация – хомофобски и трансфобски

Въз основа на дефиницията за престъпления от омраза се определят и престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица – това са престъпления, които са мотивирани от дискриминация или предразсъдъци към лесбийки, гейове, бисексуални, трансджендър и интерсекс лица. „Анти-ЛГБТИ дискриминационна мотивация“ означава, че извършителят е избрал обекта на престъплението въз основа на неговата реална или възприемана сексуална ориентация или полова идентичност. Обектът може да бъде лице, лица или собственост, правилно или погрешно свързани с ЛГБТИ общността.

При престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица е много важно да се определят индикатори за дискриминация, тъй като това ще помогне на съответните органи да решат дали въпросният случай трябва да бъде разследван като потенциално престъпление от омраза срещу ЛГБТИ лица.

По-долу е изложен примерен списък на индикатори за дискриминация:

Възприемане от страна на жертвата или свидетеля

- Дали пострадалият или свидетелят възприема престъпното деяние като мотивирано от анти-ЛГБТИ предразсъдъци? (Обърнете внимание, че жертвата може да не осъзнава, че е станала жертва на престъпление с дискриминационна мотивация. Възможно е да не иска да признае, че е било престъпление, мотивирано от предразсъдъци, тъй като може да отрича своята ЛГБТИ идентичност.)
- Дали значителна част от общността, в която е извършено престъплението, смята, че инцидентът е мотивиран от предразсъдъци?
- По време на инцидента жертвата била ли е с партньор от същия пол? Дали са се държали за ръце или са се целували? Носели ли са ли символи на ЛГБТИ движението или други отличителни знаци като значки/лентички/дрехи (дъга/розови или черни триъгълници)?
- По време на инцидента жертвата била ли е ангажирана с дейности, популяризиращи ЛГБТИ права/услуги/проблеми?
- Жертвата била ли е лесно разпознаваема като ЛГБ или Т заради характерно облекло, поведение или начин, по който изглежда?
- Дали жертвата е публична личност, известна като ЛГБТИ човек или активист за правата на ЛГБТИ (жертвата може да е открито хетеросексуална, но да подкрепя публично ЛГБТИ каузи и по този начин да стане обект на престъпление от омраза към ЛГБТИ)?

Коментари, писмени изявления и жестове

- Извършителят използвал ли е хомофобски/трансфобски език или термини по време на престъплението?

- Извършителят споменал ли е предполагаемата сексуална ориентация, трансгендър статус или полова идентичност на жертвата?
- Има ли данни, че извършителят е правил хомофобски или трансфобски заявления или позовавания на предполагаемата сексуална ориентация/полова идентичност в писмена форма (имейл/посла/социални мрежи)?
- Извършителят използвал ли е жестове, отнасящи се към предполагаемата сексуална ориентация?
- Оставени ли са хомофобски/трансфобски надписи на местопроизшествието?

Участие на организирани групи на омразата или техните членове

- Извършителят идентифицира ли се като част от организирана група на омразата?
- Има ли индикации, че извършителят е част от организирана група на омраза (татуировки, облекло)?
- Извършителят идентифицира ли се с някоя от групите на омраза онлайн, в социалните мрежи и т.н.?
- Известен ли е нарушителят с това, че използва език на омразата или прави хомофобски/трансфобски изказвания или коментари (писмено или устно)?
- Има ли група на омразата, поела отговорност за нападението?

Място и време

- Нападението по време на голямо ЛГБТИ събитие ли се е случило (например гей прайд)?
- Съвпада ли нападението с взимане на важно политическо решение за ЛГБТИ хората в района (приемат се закони за брачно равенство, открива се първият в града ЛГБТИ бар или се провежда първият гей прайд)?
- Престъплението случило ли се е в близост до ЛБТИ център/бар/друг

тип свързана сграда?

- Престъплението случило ли се е на място за срещи на ЛГБ или Т хора?
- Престъплението случило ли се е на публично място, известно като място за секс срещи или круизинг?
- Инцидентът случил ли се е в близост до място, използвано от крайнодесни групи/групи на омразата?
- Мястото на престъплението свързва ли се исторически с ЛГБТИ общността като място за срещи или по друг начин (дори вече да не е такава)?

Повторяемост/честота на предишни престъпления или инциденти

- Дали престъплението се е случило на място (или в сходен момент), на което и преди е имало инциденти?
- Има ли повтарящ се модел в типа на престъплението/надписите/насилието спрямо членове на малцинствената група?
- Извършителят има ли история на други престъпления от този тип?

Характер на насилието

- Имало ли е необичайно ниво на насилие/бруталност или сексуално насилие при нападението, което изглежда несъответстващо на фактите по случая?
- Извършено ли е насилие върху гениталиите или половите органи.

Липса на други мотиви

- Нападателят демонстрирал ли е финансов или друг мотив при извършване на престъплението (например при нападението/взлома няма извършена кражба)?

Упражнение 4.5: Събиране на доказателства – индикатори за дискриминация. Идентифициране на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица (30 минути)

Това упражнение включва четене, дискусии в малки групи и модерирана дискусия с всички участници.

Необходими материали:

- Учебни материали 4.5a и 4.5b
1. Разделете участниците в малки групи. Стремете се да разделите хората, които обикновено работят заедно, и, ако е възможно, старайте се групите да са смесени (с равен брой мъже и жени).
 2. Раздайте материалите 4.5a и помолете групите да следват инструкциите. Дайте на групите 10—15 минути, за да прочетат сценариите, след което да обмислят следните въпроси:
 - Определете дали е извършено престъпление.
 - Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.
 - Какви други доказателства може да търси полицията?
 - Решете дали инцидентът е престъпление от омраза.
 3. Обсъдете предложенията на групите във връзка с всеки един от сценариите. Запишете индикаторите за дискриминация, посочени от групата, които не са отбелязани в учебния материал.

Съвет за учителя:

Сценарий б е по-сложен, поради което ще е необходимо участниците да проучат внимателно дефиницията за престъпление от омраза и съществуващото законодателство за този тип престъпления. Би било полезно сценарият да се разгледа в контекста на местното законодателство и законовите условия за престъпление от омраза преди началото на обучението.

Учебен материал 4.5a: Идентифициране на индикатори за дискриминация (30 минути)

Сценарий 1:

Сутринта в деня на първия гей прайд, който ще се проведе в столицата, група млади гей мъже вървят по улицата към място за среща. Един от тях е увил знаме в цветовете на дъгата около раменете си, а други двама в групата се държат за ръце. Групата е нападната от скинари, които ги удрят, ритат и плюят.

- Определете дали е извършено противозаконно, наказуемо деяние (нарушение или престъпление).
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.
- Какви други доказателства може да търси полицията?
- Решете дали инцидентът е престъпление от омраза.

Сценарий 2:

Разбит е офис, принадлежащ на местен политик, публично известен в медиите с подкрепата си за правата на ЛГБТИ лицата. Вътрешността на сградата е повредена и върху предизборните плакати на политика са надраскани хомофобски лозунги. Политикът е хетеросексуален. Нищо не е откраднато.

- Определете дали е извършено престъпление.
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.
- Какви други доказателства може да търси полицията?
- Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки **a** и **b**.

Сценарий 3:

Трансджендър жена върви по улицата, когато към нея се приближава мъж, който я наплюва и ѝ изкрещява, че е „шибана гнусотия“ и че не трябва да съществува. Жената не познава мъжа и никога досега не го е срещала.

- Определете дали е извършено престъпление.
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.
- Какви други доказателства може да търси полицията?
- Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки **a** и **b**.

Сценарий 4:

Банда младежи нападат мъж на главна търговска улица, открадвайки портфейла, телефона и чантата му. По време на атаката един от

нападателя го нарича „педал“, както и други обидни имена. Мъжът не е гей.

- Определете дали е извършено престъпление.
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.
- Какви други доказателства може да търси полицията?
- Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки **a** и **b**.

Сценарий 5:

Трансджендър мъж е открит мъртъв в апартамента си. Мъжът е пребит и намушкан с нож. По тялото има тежки наранявания, а в ануса на човека е бил вкаран предмет.

- Определете дали е извършено престъпление.
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.
- Какви други доказателства може да търси полицията?
- Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки **a** и **b**.

Сценарий 6:

20-годишен мъж се свързва с по-възрастен гей мъж в сайт за запознанства. Двамата се срещат в хотел и прекарват нощта заедно. Младият мъж записва тайно със смартфона си, докато правят секс. Младият мъж започва да изнудва по-възрастния мъж, заплашвайки, че ако не получи пари, ще изпрати записа на семейството и колегите му.

- Определете дали е извършено престъпление.
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.
- Какви други доказателства може да търси полицията?
- Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки **a** и **b**.

Сценарий 7:

Интерсекс лице на 17 години, което се представя и самоопределя като

мъж, разкрива положението си на съученик, като го моли да запази споделеното в тайна. На следващия ден в мъжката съблекалня преди часа по физкултура, съученикът заедно с още 5 ученици заобикалят жертвата и го карат да си свали панталоните, за да могат да „го огледат добре“. Когато той отказва, групата сваля панталона му, удря го и го нарича „изрод“ и „педал“. Оставят го на пода, като му взимат панталоните и бельото. Пострадалият е със счупен нос, изключително разстроен от инцидента и отказва да се върне в училище.

- Определете дали е извършено престъпление.
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.
- Какви други доказателства може да търси полицията?
- Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки **a** и **b**.

Учебен материал 4.5b: Идентифициране на индикатори за дискриминация (30 минути)

Сценарий 1:

Сутринта в деня на първия гей прайд, който ще се проведе в столицата, група млади гей мъже вървят по улиците към място за среща. Един от тях е увил знаме в цветовете на дъгата около раменете си, а други в групата се държат за ръце. Групата е нападната от скинари, които ги удрят, ритат и плюят.

- Решете дали е извършено престъпление – *Да - Нападение*
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.

Време: В деня на първия гей-прайд в града.

Място: На път за срещата за прайда.

Възприемане от страна на жертвата/свидетеля: Всички жертви са гей мъже. Носели са знаме с цветовете на дъгата, което ги идентифицира като гей. Двама от тях са се държали за ръце.

- Какви други доказателства може да търси полицията?

Коментари: Престъпниците използвали ли са хомофобски език по време на нападението или са реферирали към сексуалната ориентация на жертвите?

Участие на групи на омразата: Ако са били идентифицирани, нарушителите членували ли са в групи на омразата? Имали ли са татуировки или дрехи, които да издават принадлежност към някоя от тези групи?

Повторяемост на престъплението: При проверка на полицейските регистри – в този ден имало ли е други подобни атаки срещу ЛГБТИ лица?

Характер на насилието: Необичайно високи нива на приложеното насилие/оръжия и т.н.

Липса на други мотиви: Била ли е ограбена групата по време на нападението?

- Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки **a** и **b**.

Инцидентът е престъпление от омраза, тъй като съчетава престъпление и дискриминационен мотив.

Сценарий 2:

Разбит е офис, принадлежащ на местен политик, който е публично известен в медиите с подкрепата си за правата на ЛГБТИ лицата. Вътрешността на сградата е повредена и върху предизборните плакати на политика са надраскани хомофобски лозунги. Политикът е хетеросексуален. Нищо не е откраднато.

- Решете дали е извършено престъпление – *Да – Влизане с взлом и нанесени щети*
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.

Възприемане от страна на жертвата/свидетеля: Жертвата е известен защитник на правата на ЛГБТИ хората.

Коментари, писмени изявления: Хомофобските лозунги, надраскани на

плакатите.

Липса на друг мотив: Не са откраднати други вещи.

с. Какви други доказателства може да търси полицията?

Участие в групи на омраза: Публикации в интернет/социални мрежи, които поемат отговорност за престъплението.

Време: Политикът участвал ли е в ЛГБТИ кампания по това време?

Повторяемост: Случвало ли се е това и преди? Въпросният политик или негови предизборни плакати били ли са обект на други хомофобски атаки напоследък? Имало ли е подобни случаи с други политици, защитаващи ЛГБТИ правата?

d. Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки а и b.

Инцидентът е престъпление от омраза, тъй като съчетава престъпление и дискриминационен мотив.

Сценарий 3:

Трансджендър жена върви по улицата, когато към нея се приближава мъж, който я наплюва и ѝ изкрещява, че е „шибана гнусотия“ и че не трябва да съществува. Жената не познава мъжа и никога досега не го е срещала.

a. Решете дали е извършено престъпление – *Да – Нападение и евентуално нарушение на обществен ред*

b. Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.

Възприемане на жертвата/свидетеля: Жертвата е трансджендър лице – това, че е в процес на „преход“ може да има отношение към по-лесното ѝ разпознаване като трансджендър лице.

Коментари: Нарушителят я е нарекъл „гнусотия“, което е необичаен термин и може да има религиозни/физиологични импликации.

Липса на други мотиви: Престъпникът и жертвата не са се познавали.

Характер на насилието: Актът на заплюване предполага силни чувства

на отвращение.

с. Какви други доказателства може да търси полицията?

Възприемане от страна на жертвата/свидетеля: Жертвата вярва ли, че е било трансфобска атака? Дали има свидетели, които биха потвърдили, че става дума за нападение, мотивирано от анти-ЛГБТИ предразсъдъци?

Място: Има ли някакви ЛГБТИ-места в района, от които човекът би могъл да идва/отива? Дали районът е често посещаван от ЛГБТИ лица?

Повторяемост: Полицейските регистри свидетелстват ли да е имало други подобни събития в района?

d. Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки а и b.

Инцидентът е престъпление от омраза, тъй като съчетава престъпление и дискриминационен мотив.

Сценарий 4:

Банда младежи нападат мъж на главна търговска улица, открадвайки портфейла, телефона и чантата му. По време на атаката един от нападателите го нарича „педал“, както и други обидни имена. Мъжът не е гей.

a. Решете дали е извършено престъпление – *Да – Грабеж*

b. Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.

Коментари: По време на нападението е използвана думата „педал“.

с. Какви други доказателства може да търси полицията?

Възприемане от страна на жертвата: Жертвата счита ли, че е била обект на хомофобско престъпление?

Участие в групи на омразата: Има ли доказателства, че в нападението са били въввлечени групи на омразата?

d. Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки а и b.

Освен използването на една обидна дума, няма ясни доказателства, които да докажат хомофобски мотив. Хомофобските термини често се използват като обидни думи по принцип и невинаги са насочени конкретно към ЛГБТИ лица.

Сценарий 5:

Трансджендър мъж е открит мъртъв в апартаментата си. Мъжът е пребит и намушкан с нож. По тялото има тежки наранявания, а в ануса на човека е бил вкаран предмет.

- Решете дали е извършено престъпление – Да – Убийство
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.

Възприемане от страна на жертвата/свидетеля: Жертвата е трансджендър лице.

Характер на насилието: Брутално насилие, осакатяване на гениталиите, жертвата е намушкана с нож.

- Какви други доказателства може да търси полицията?

Коментари, писмени изявления: Всяко едно писмено доказателство в апартаментата/ коментари в социалните мрежи.

Повторяемост: Свидетелства за подобен начин на действие при други убийства/тежки престъпления.

Липса на други мотиви: Жертвата била ли е ограбена? Имало ли е някаква история с някой от замесените хора, която да обясни подобно нападение?

- Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки **a** и **b**.

Инцидентът е престъпление от омраза, тъй като съчетава престъпление и дискриминационен мотив.

Сценарий 6:

20-годишен мъж се свързва с по-възрастен гей мъж в уебсайт за запознанства. Двамата се срещат в хотел и прекарват нощта заедно. Младият мъж записва тайно със смартфона си, докато правят секс.

Младият мъж започва да изнудва по-възрастния мъж, заплашвайки, че, ако не получи пари, ще изпрати запис на семейството и колегите му.

- Решете дали е извършено престъпление – Да – Изнудване
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария.

Възприемане от страна на жертвата/свидетеля: Жертвата е гей. Извършителят може би също е гей.

Коментари: Извършителят заплашва да разкрие мъжа като гей пред хора, които могат да реагират отрицателно.

- Какви други доказателства може да търси полицията?

Повторяемост: Доказателства за подобни престъпления, извършени от изнудващия.

- Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки **a** и **b**.

Инцидентът е престъпление от омраза, тъй като съчетава престъпление и дискриминационен мотив. Въпреки че престъпникът може би също е гей, той е избрал жертвата въз основа на сексуалната му ориентация, съзнавайки, че може да се възползва от нея заради съществуващите социални предразсъдъци.

Сценарий 7:

Интерсекс лице на 17 години, което се представя и самоопределя като мъж, разкрива положението си на съученик, като го моли да запази споделеното в тайна. На следващия ден в мъжката съблекалня преди часа по физкултура съученикът заедно с още 5 ученици заобикалят жертвата и го карат да си свали панталоните, за да могат да „го огледат добре“. Когато той отказва, групата сваля панталона му, удря го и го нарича „изрод“ и „педал“. Оставят го на пода, като му взимат панталоните и бельото. Пострадалият е със счупен нос, изключително разстроен от инцидента и отказва да се върне в училище.

- Решете дали е извършено престъпление – Да – Физическо нападение
- Открийте доказателства за дискриминационна мотивация в сценария

Възприемане от страна на жертвата/свидетеля: Жертвата е интерсекс лице и е била изключително разстроена от инцидента, преживява случилото се като болезнено разрушено доверие.

Коментари: Извършителите са използвали враждебен език за тялото и гениталиите на жертвата. Използван е и хомофобски език.

Характер на насилието: Нападението е било особено злонамерено и прицелено в гениталиите на жертвата, включващо разкъсване на панталоните и бельото.

- c. Какви други доказателства може да търси полицията?
- d. Решете дали инцидентът е престъпление от омраза въз основа на точки **a** и **b**.

Инцидентът е престъпление от омраза, тъй като съчетава дискриминационна мотивация и престъпление. Вероятно ще има въпроси, касаещи възрастта на виновните (извършителите са били тийнейджъри) според националното законодателство, както и дали престъпленията от омраза въз основа на половите характеристики попадат в настоящата юридическа рамка.

Упражнение 4.6а: Значението на доверието: полицейската реакция и ЛГБТИ общността (30 минути)

Това упражнение включва четене и модерирана дискусия с всички участници.

Необходими материали:

- Учебен материал 4.6
1. Прочетете двата примера, дадени в учебен материал 4.6.
 2. Помолете присъстващите полицейски служители да разгледат повдигнатите въпроси.
 3. Помолете присъстващите полицейски служители да споделят как преценяват нивото на доверие между ЛГБТИ общността и полицията в техните райони.
 4. Помолете присъстващите полицейски служители да кажат какво

смятат, че би се случило, ако следващата седмица има подобни инциденти в техните градове.

5. Помолете присъстващите полицейски служители да кажат какво смятат, че биха могли да направят в лично качество и като част от полицейската служба, за да се повиши нивото на доверие между полицията и ЛГБТИ общностите.

Съвет за учителя:

Възможно е да има по-подходящи местни/по-скорошни примери, които можете да използвате вместо предоставените в ръководството.

Учебен материал 4.6: Значението на доверието: полицейската реакция и ЛГБТИ общността

Следващите примери са базирани на реални събития и показват две съвсем различни реакции на полицията спрямо престъпления срещу ЛГБТИ лица. Примерите са обобщени, за да се открият основните моменти. Въпреки че са взети от различни държави и в различни периоди, опитът, който показват, пряко се отнася към разглежданата тема.

Целта тук е да се развие разбирането у участниците, че възможностите за ефективно разследване на престъпления от омраза значително се увеличават, когато ЛГБТИ общността и полицията са в позитивни взаимоотношения.

Усилията на полицията постоянно да изгражда доверие подпомагат добрата полицейска работа по два основни начина.

- Първо, те правят възможно и улесняват получаването на информация и сведения, така че полицейските служители да могат да работят активно за предотвратяване на престъпленията от омраза.
- Второ, те създават готовност у хората да се обръщат за помощ към полицията при инциденти и престъпления – да съобщават за инциденти като жертви или да дават подкрепящи показания като свидетели.

Разгледайте случаите по-долу и след това обсъдете поставените въпроси.

Случай А) Убийство на гей мъж

Публично известен гей мъж посещава няколко бара в центъра на града, срещайки се с приятели. От последното място се прибира вкъщи с мъж, с когото се е запознал същата вечер. На следващия ден е намерен в хола си с множество прободни рани във врата и гърдите.

Полицията използва разследването, за да създаде база данни за гей мъжете в града. Гей мъжете в града са инструктирани да се явят в централното полицейско управление, за да бъдат заснети и да им бъдат взети отпечатъци. Подадени са сигнали, че полицията използва насилие и заплахи, за да принуди гей мъжете да се регистрират в полицейското управление. Разследването води до разпити, заснемане и вземане на пръстови отпечатъци от почти 1500 гей мъже.

Събирането на информация за гей мъжете, живеещи в града, спира, когато гей активисти предприемат съдебни действия срещу полицейското ръководство в града.

Следователите по случая впоследствие разказват, че разследването не среща подкрепа сред общността. Случаят така и не бива разрешен.

Случай В) Бомба в ЛГБТИ бар

Крайнодесен екстремист поставя бомба с пирони в посещаван ЛГБТ бар. В експлозията загиват трима души и са ранени 70.

Няколко дни след събитието ЛГБТ групи организират публична среща на площад в близост до бара, на която районният полицейски началник се обръща към ЛГБТИ общността. Той заявява, че ще разположи мобилно полицейско звено на улицата, където се е случила експлозията, което ще остане в района до приключване на разследването.

В мобилното звено работят полицейски служители, които са открито ЛГБТИ лица. Много ЛГБТИ лица посещават микробуса и дават сведения на полицаите.

Групова дискусия:

Случай А) Убийство на гей мъж

- Какво бихте направили, ако отговаряхте за разследване, подобно на описания по-горе случай?

- Каква е основната роля на полицията в този случай?
- Какъв е ефектът на полицейския подход върху ЛГБТИ общността и нейните членове?
- Какъв е ефектът на полицейския подход върху разследването?
- Ако следващата седмица подобно убийство се случи във вашия град, бихте ли имали достъп до ЛГБТИ свидетели? Биха ли отговорили на публичен призив да се явят и да дадат информация в полицията?

Случай В) Бомба в ЛГБТИ бар

- Какво бихте направили, ако отговаряхте за разследване, подобно на описания по-горе случай?
- Каква е основната роля на полицията в този случай?
- Какъв е ефектът на полицейския подход върху ЛГБТИ общността и нейните членове?
- Какъв е ефектът на полицейския подход върху разследването?
- Ако следващата седмица подобно нападение се случи във вашия град, бихте ли имали достъп до ЛГБТИ свидетели? Биха ли отговорили на публичен призив да се явят и да дадат информация в полицията?

Общ дискуссионен въпрос:

- Ако свидетелите се чувстват неудобно да дават сведения на полицията, какво може да направи тя, за да повиши нивото на доверие сред ЛГБТИ общността?

Упражнение 4.7: Оказване на подкрепа на ЛГБТ общности: ефективна полицейска реакция (15 минути на пример)

Това упражнение включва кратко четене и обсъждане на конкретни точки в малки групи, последвани от презентация и обща дискусия. Всички сценарии представят реални случаи и отразяват ситуации, които имат пряка връзка с взаимоотношенията между полицията и ЛГБТИ общността.

Съвет за учителя:

Преди да използват примерните ситуации по-долу, учителите

трябва да се запознаят със сценариите и да преценят кои от тях са най-близки до опита на полицейските служители в съответната държава. Най-ефективно би било казусите и дискуссионните въпроси да се използват като ориентир, а не да се прилагат директно, освен ако сценарият не отговаря на локалните нужди. Казусите трябва да бъдат описани по начин, съответстващ на участниците, като се използват местни имена, населени места и т.н. Това ще направи случаите по-близки до реалността.

Необходими материали:

- Учебен материал 4.7 (или подобни случаи)
 - Хартия, химикалки
1. Разделете участниците в групи.
 2. Помолете всяка група да проче предоставения ѝ казус.
 3. Помолете всяка група да обсъди казуса и да предложи отговори на дискуссионните въпроси към всеки сценарий.
 4. Във всяка група трябва да има по един участник, който да записва отговорите.
 5. Съберете участниците обратно в обща група и обсъдете казусите и въпросите, като се фокусирате върху професионалната полицейска реакция, която всеки казус изисква.

Учебен материал 4.7: Казуси

Казус 1) **Нападение над гей бар**

Майкъл е адвокат, работещ в кантора в центъра на града. Една вечер отива в гей клуб в центъра на града със своя партньор Алекс. Напускат клуба в 2 ч. през нощта. Изходът на клуба е на малка улица. В края на улицата са се събрали банда младежи. Когато Майкъл и Алекс минават покрай групата, те се нахвърлят върху двойката и ги пребиват. Бандата ги нарича „педали“. След като побоят приключва, двамата мъже се връщат до вратата на клуба, където човек от охраната им оказва първа помощ.

Алекс иска да се обади в полицията, но Майкъл не се съгласява. Той се страхува, че случаят ще стане публично достояние и ако стигне до съда,

той ще бъде разкрит като гей пред колегите си, потенциалните клиенти или семейството си. Майкъл казва на Алекс: „Това се случва понякога с куйър хората, просто трябва да се примириш“.

Казус 1) Въпроси за дискусия

- Трябва ли Майкъл и Алекс да съобщят за нападението в полицията?
- Какъв би бил желаният резултат за двойката, ако събщи за нападението?
- Какъв би бил желаният резултат за полицията, ако получи такъв сигнал?
- Ако двойката не събщи за нападението, какъв би бил ефектът върху а) двойката, б) местната ЛГБТ общност и в) полицията?
- Как полицията може да насърчи хората да съобщават за такива инциденти?

Казус 2а) **Секс на публично място**

Патрулирате в зона край морето. Часът е 23 ч. и навън е тъмно. Минавате покрай кола, спряла на плажа – на задната седалка има млад мъж и млада жена. И двамата са голи от кръста надолу.

Жената прави орален секс на мъжа.

Казус 2б) **Секс на публично място**

Патрулирате в зона край морето. Часът е 23 ч. и навън е тъмно. Минавате покрай кола, спряла на плажа – на задната седалка има двама млади мъже. И двамата са голи от кръста надолу.

Единият мъж прави орален секс на другия.

Казус 2) Въпроси за дискусия

- Попадали ли сте в ситуации като описаната в случай 2б?
- Как реагирахте/бихте реагирали?
- Бихте ли реагирали по различен начин в случай а и б?
- Кои фактори взимате предвид, когато решавате как да действате в този случай?
- Ако попаднете в подобна на описаната ситуация (а или б) и се окаже,

че един от участниците е секс работник и получава заплащане за сексуалната среща: а) какъв би бил подходящият начин на действие и б) какво е предвидено в законодателството?

Казус 3) Секс на публично място. Круизинг и нападение

Ричард работи като среден мениджър в голяма застрахователна компания. Женен е, с три деца и живее в малък град. Ричард разбира за съществуването на място за анонимни срещи с мъже – отбивка на магистралата. Отива до там с колата си и се разхожда в гористата местност наоколо. Ричард среща мъж, с когото заедно отиват в гората с намерение да извършат сексуален акт. След като отиват в гората, мъжът пребива Ричард до безсъзнание и му взема портфейла и телефона. Малко по-късно Ричард е открит в тежко състояние и закаран с линейка в местната болница, където се връща в съзнание. Полицията е била уведомена от болницата и пристига, за да вземе показания.

Казус 3) Въпроси за дискусия

- Какво прави полицията, за да защити правата на хората, които правят секс на обществено място, дори това да е нарушение?
- Ако Ричард не разкрие пред полицията подробности за случилото се с него, какви са рисковете за него и за обществото? Съществуват ли рискове за повторно престъпление от извършителя?
- Защо извършителите са избрали да ограбят и нападнат човек именно при тези обстоятелства?
- Какви въпроси, свързани с поверителността, възникват в този случай?

Казус 4) Училище - тормоз и нападение

Томас е 15-годишен ученик в гимназия. Тихо и ученолюбиво момче, той не участва в нито един от „мъжките“ училищни спортове като футбол или ръгби. Възприеман като „нежен“ от другите момчета, Томас често е наричан „куиър“, „педал“ и други унижителни имена, които намекват за хомосексуалност и различие от общоприетите представи за „истински мъж“. Съучениците на Томас разбират, че е бил забелязан в гей заведение в центъра на града.

На следващия ден преди час по физическо Томас е тежко пребит в съблекалните. Момчетата го наричат с хомофобски имена, докато го удрят и натискат главата му в тоалетната, пускайки водата в казанчето. Този ден Томас напуска училището и никога повече не се връща.

Казус 4) Въпроси за дискусия

- Този случай полицейски казус ли е?
- Поведението в училищата отговорност на училищното ръководство ли е или полицията също има роля?
- Какъв е ефектът от използването на хомофобски думи като унижителни обръщения в училищата и в обществото като цяло?
- Как биха могли да се предотвратят такъв тип инциденти?

Казус 5) Обир след онлайн среща

Джон е учител в начално училище в малък град. Той не се е разкрил като гей пред семейството и колегите си, а училището, в което работи, е ръководено от религиозна институция. Родителите му са възрастни и той е решил да не разкрива, че е гей, докато са живи, тъй като чувства, че няма да го разберат. Притеснява се, че ще загуби временната си работа в училището, ако работодателите му разберат, че е гей.

Джон използва социална мрежа за гей-запознанства, за да се среща с други гей мъже. Една вечер той кани човек, когото е срещнал онлайн – Алфред, в къщата си. Алфред остава през нощта, но си тръгва рано на следващата сутрин. На излизане взема служебния лаптоп и портфейла на Джон. Джон трябва да съобщи за загубата на училищния лаптоп в полицията.

Казус 5) Въпроси за дискусия

- Доколко вероятно е пострадалият да съобщи фактите по случая в полицията?
- Какво трябва да знае полицията, за да се справи ефективно със случая?
- Какъв би бил желаният резултат за пострадалата страна?
- Какъв би бил желаният резултат за полицията?

- Какво би помогнало на пострадалата страна да се довери на полицията?
- Възможно ли е полицията да разреши случая, без да „разкрие“ пострадалата страна?
- Дали при всяко наказателно дело, което полицията разследва, желаният резултат е успешно наказателно преследване?
- Какво трябва да направи полицията, за да не допусне пострадалата страна да премълчава или променя факти поради страх да не бъде „разкрита“ като гей или лесбийка?

Казус б) Изнудване

Сюзън е лесбийка, но никога не се е разкрила като такава. От 16 години е женена за Питър и имат 14-годишно дете. Има хладни отношения със съпруга си, но иска да остане женена заради сина си. Сюзън е висш държавен служител в министерство.

Нейна колежка разбира, че е лесбийка, и я заплашва, че ще разкрие сексуалната ѝ ориентация на съпруга ѝ и мениджърите ѝ, освен ако Сюзън не ѝ даде значителна сума пари. Сюзън иска да каже на полицията за изнудването, но се страхува, че няма да срещне разбиране на ситуацията си. Тя също така се страхува, че полицията ще разкрие ситуацията на съпруга ѝ.

Казус б) Въпроси за дискусия

- По-голяма ли е вероятността ЛГБТ лица, които не са разкрили сексуалната си ориентация, да станат жертви на изнудване?
- Защо е така?
- Какви ще са последиците за Сюзън, ако бъде разкрита?
- Доколко е вероятно хора, които са изнудвани, да съобщят за това в полицията?
- Какво трябва да направи полицията, за да насърчи хората, които са изнудвани, да подадат сигнал?
- Каква е отговорността на полицията да защити личния живот на Сюзън?

Модул 4 – Референции

Danish Institute for Human Rights. (2011) Hate Crime Tool Kit: A guide for Police ILGA, Draft report on incidents of homophobic and transphobic hate crime.

Federal Bureau of Investigation. (2015) Hate Crime Data Collection Guidelines and Training Manual.

Franey, P and Del Aguila E. (2012) Supporting LGBT Communities: Police Toolkit, UCD School of Social Justice, G-Force and the European Gay Police Association.

Logar, R. and Marvanove Vargova B. (2015) Effective Multi-Agency Cooperation for Preventing and Combating Domestic Violence (Council of Europe)

National Coalition of Anti-Violence Programmes and The National Centre for Victims of Crime. (2010) Why it matters: Rethinking Victim Assistance for Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Queer Victims of Hate Violence and Intimate Partner Violence.

National Centre for Transgender Equality. (2009) Responding to hate crime: A community resource manual

Office for Victims of Crime. (2014) Responding to Transgender Victims of Sexual Assault

Polack, R. and LeDeroff, J. (2010) ILGO Europe Toolkit for training police officers on tackling homophobic crime, ILGA Europe.

Polack, R. and LeDeroff, J. (2010) Joining Forces to Combat Homophobic and Transphobic Hate Crime: Cooperation between Police Forces and LGBT Organisations in Europe, ILGA Europe.

Scottish Transgender Alliance. (2013) Gender Identity, Introductory Guide for Supporting Transgender Persons www.scottishtrans.org/resources/

Stout, B. (2010) Equality and Diversity in Policing, Learning Matters Limited, Exeter.

Модул 5: Сътрудничество с граждански организации

Контекст и обосновка

Съветът на Европа винаги е разглеждал гражданското общество като „жизненоважен компонент на европейското общество и незаменим елемент на демокрацията“⁵³. Освен че оценява мерките за борба с расизма и ксенофобията, Съветът и неговите институции, включително Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността (ECRI) и Комисарят по правата на човека, специално наблюдават напредъка на национално ниво по въпросите на дискриминацията, основана на сексуална ориентация и полова идентичност. Те събират и се позовават на данни от гражданските организации при изготвянето на национални доклади и посещенията си в отделните страни членки за оценка на ситуацията с дискриминацията и правата на човека на национално ниво. Внимателно разглеждат и данните за престъпленията от омраза, които гражданските организации събират, както и оценката им на ефективността на действията на полицията и на другите органи, които се борят с този вид насилие.

Гражданските организации често са първите, към които жертвите на престъпления от омраза се обръщат. Много от тях предоставят така необходимата емоционална, практическа, правна, а понякога и медицинска помощ. В това свое качество те са ключов ресурс за

⁵³ Resolution CM/Res(2016)3 'Participatory status for international non-governmental organisations with the Council of Europe'

полицията и могат да ѝ помогнат да разбере реалното въздействие на престъпленията от омраза върху жертвите и техните общности. Много често подкрепата, която гражданските организации предоставят, увеличава вероятността жертвите да сътрудничат на разследването и да продължат да са ангажирани с процеса на наказателно производство.

Работата в партньорство невинаги е лесна. В някои случаи може да съществува взаимно недоверие между гражданското общество и полицията. Този модул помага на участниците да разберат как работят гражданските организации и по какъв начин полицията би могла най-добре да си сътрудничи с тях, за да подобри комуникацията си с жертвите на престъпления. Модулът включва участие на представители на гражданските организации, които ще разкажат за услугите, които предоставят, какви данни събират и какво знаят за нуждите на ЛГБТИ жертвите на престъпления. След това участниците ще имат възможност да работят с представителите, за да определят областите, които се нуждаят от подобрене, и възможностите за съвместна работа.

Ако гражданските организации досега не са имали взаимодействие с полицията, силно препоръчително е този модул да бъде включен в обучението. Модулът може да се проведе и в офиса/общностния център на гражданската организация. Това ще даде възможност на участниците да придобият по-добра представа за организацията и ще отправи посланието, че гражданските организации са ключов партньор на полицията в разбирането и справянето с престъпността срещу ЛГБТИ лица. Това ще генерира и нови въпроси и възможности за сътрудничество.

Резултати от обучението

Участниците ще:

- разберат как гражданското общество може да помогне за подобряване на разследването и регистрирането на престъпления от омраза;
- могат да се свържат с местни граждански организации, за да работят заедно за справяне с престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица;
- знаят как биха могли да работят в сътрудничество с гражданското общество.

Преглед на упражненията

Упражнение 5.1: Какво представляват гражданските организации, как могат да помогнат, как можем да работим заедно? (40—45 минути)

Упражнение 5.2: „На тяхно място: от какво се нуждая и какво мога да направя?“ (45 минути)

Упражнение 5.3: Изграждане на ефективни взаимоотношения с общности (40 минути)

Упражнение 5.1: Какво представляват гражданските организации и как могат да помогнат?

1. Преди упражнението:
 - a. Прочетете националните и местни граждански организации, които работят в сферата на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица. Съберете информация – имената им, данни за контакт и кратко описание на работата им и услугите, които предоставят. Добавете ги към учебен материал 5.1 под информацията за ILGA и TGEU.
 - a. Определете подходяща гражданска организация, която да направи презентация в това упражнение. В идеалния случай това би трябвало да е гражданска организация с висококачествена дейност в областта на мониторинга на престъпления от омраза и/или подкрепата на жертвите. Можете да се консултирате с национални експерти по престъпления от омраза, за да определите подходяща организация, с която да се свържете. Отделете време да планирате предварително сесията с гражданската организация. Преминете през плана за сесията, съгласувайте ключовите послания и идентифицирайте всички чувствителни въпроси, които е вероятно да възникнат по време на обучителната сесия. Например, може да има особено чувствителен случай, в който се твърди, че полицията се е отнесла зле с жертви на престъпления и/или хора, които ги подкрепят. Предварително уточнете най-добрия начин за провеждане на дискусии по тези случаи или проблеми. Не забравяйте, че крайната цел на тази сесия е да се посочат директно и честно всички проблеми

и напрежения между гражданските организации и полицията, но и едновременно да останем фокусирани върху решенията и начините, по които полицията и гражданските организации могат да си сътрудничат продуктивно в бъдеще.

Презентацията трябва да обхваща следните основни моменти:

- b. работата на гражданската организация;
- c. въздействието на престъпленията от омраза върху жертвите, по възможност с включен реален казус или лична история;
- d. впечатления относно пропуските в законодателството или прилагането му;
- e. данни за престъпленията от омраза, засягащи ЛГБТИ лица, регистрирани или от гостуващата гражданска организация или от друга партньорска организация; анализи как въпросните данни се отнасят към данните на полицията и защо може да има различия (например жертвите може да не подават сигнал в полицията, може би гражданските организации и полицията използват различни критерии и т.н.);
- f. преглед на методологията им за регистриране на случаи и оценка на надеждността на данните им за престъпления от омраза;
- g. причини, поради които жертвите не съобщават за престъпления в полицията;
- h. препоръки за това как полицията може да работи по най-добрия начин с ЛГБТИ жертвите и да ги подкрепя;
- i. предложения как гражданските организации и полицията биха могли да работят по-добре заедно.

2. Започнете упражнението с бързо нахвърляне на идеи (брейнсторминг), като попитате участниците какво знаят за работата на гражданските организации в международен, национален и местен план.

По време на дискусиата можете да предложите следните идеи:

Гражданските организации могат да:

- бъдат големи международни организации, работещи по редица теми, включително престъпления от омраза и други въпроси, свързани с правата на човека – например Amnesty International или Human Rights Watch
- работят изцяло върху проблемите и правата на ЛГБТИ общностите – например ILGA и TGEU
- извършват редица дейности, включително мониторинг, докладване и повишаване на осведомеността относно престъпленията от омраза
- предоставят данни и информация на международни организации, включително Съвета на Европа, относно престъпленията от омраза в дадена държава
- оказват пряка подкрепа на жертвите на престъпления от омраза и им помагат да съобщават за престъпления в полицията, ако имат съгласието на жертвите.

3. Насочете вниманието на участниците към учебен материал 5.1, в който са изброени международни и национални организации, работещи по въпроси, свързани с престъпността от омраза срещу ЛГБТИ лица.

4. Поканете представителя на гражданската организация да изнесе своята презентация.

5. След презентацията модерирайте сесия с въпроси и отговори.

Учебен материал 5.1: Международни, регионални и национални организации, занимаващи се с престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица

Тук са представени примери за граждански организации, които се занимават с престъпления от омраза на международно и национално ниво. Отделете известно време, за да разгледате техните уебсайтове. Ще научите повече за престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица в други държави, как е адресиран проблемът и как се подкрепят жертвите.

Международни неправителствени организации, занимаващи се с престъпления от омраза

Международна асоциация на лесбийките, гей мъжете, бисексуалните, трансджъндър и интерсекс лицата – Европа (ILGA-Europe)

<http://www.ilga-europe.org/>

ILGA-Europe има за цел да осигури съгласуваност на европейско и международно ниво по отношение на престъпността от омраза и речта на омразата. Организацията следи начина, по който държавите – членки на Съвета на Европа, прилагат различните ангажименти, и работи със своите членове на национално ниво за насърчаване на застъпничество, основано на доказателства и подкрепящо приемането на закони и политики от националните законодателни органи и правителства.

ILGA-Europe работи с професионални организации, за да насърчи обучението на полицейски служители, прокурори, съдии и адвокати. Също така насърчава събирането на доказателства за престъпления и инциденти от омраза от организациите членки и им помага да подобрят капацитета си в това отношение. И накрая, организацията подкрепя и подпомага съдебния процес по дела, разглеждащи престъпления от омраза, в европейските съдилища.

OII Europe (Организация Intersex International Europe)

<https://oiieurope.org/about/>

OII Europe е представителна организация на европейските организации, предоставяща защита на интерсекс лицата, основана на правата на човека. Въпреки че организацията не работи директно по въпросите на престъпленията от омраза, тя е отличен ресурс, ако искате да научите повече за интерсекс лицата и техния опит. Също така, можете да се свържете с OII Europe, ако имате нужда от допълнителна информация по някой въпрос или когато търсите връзка с национални организации членки.

Transgender EU (TGEU)

Tgeu.org

Transgender Europe работи със своите организации членки и партньори, като извършва мониторинг и повишава осведомеността за опасно високата степен на насилие спрямо транс хората и погазването на

правата им на човека в глобален и европейски мащаб. От 2009 насам техният проект за мониторинг на убийствата на транс хора – Trans Murder Monitoring (ТММ) – служи като база данни и инструмент за мониторинг и анализ на докладвани убийства на полово неконформни/транс хора по целия свят. В Европа, в рамките на проекта ProTrans, TGEU работи с партньорски организации, които регистрират актове на дискриминация, реч на омраза и престъпления от омраза, и предлага общностна подкрепа за жертвите/хора, преживели насилие.

Amnesty International

Amnesty.org

Amnesty International провежда серия от национални разследвания на престъпления от омраза, включително срещу ЛГБТИ лица. Техните доклади включват представяне на казуси, анализ на националните юридически рамки и препоръки.

Потърсете Hate Crime на техния уебсайт и ще намерите множество доклади за различни държави.

Human Rights Watch

www.hrw.org

Подобно на Amnesty, Human Rights Watch провежда изследвания в областта на престъпленията от омраза, включително престъпления срещу ЛГБТИ лица. Техните доклади включват представяне на казуси, анализ на националните юридически рамки и препоръки.

Потърсете Hate Crime на техния уебсайт и ще намерите множество доклади за различни държави.

Национални организации, занимаващи се с престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица

Име

Уебсайт

Контакт

Кратко описание на дейностите на организацията (обучение, мониторинг, подкрепа на жертви и т.н.)

Упражнение 5.2 „На тяхно място: от какво се нуждая и какво мога да направя?“

Тази сесия изисква участието на гражданска организация. Може да се проведе веднага след презентацията.

1. Преди сесията вземете пет флипчарт листа и напишете следното:
 Първа страница: „От какво се нуждаят жертвите?“
 Втора страница: „От какво се нуждае полицията?“, „Какво може да направи полицията?“
 Трета страница: „От какво се нуждаят гражданските организации?“, „Какво могат да направят гражданските организации?“
 Четвърта страница: „От какво се нуждаят прокурорите?“, „Какво могат да направят прокурорите?“
 Пета страница: „От какво се нуждаят министерствата?“, „Какво могат да направят министерствата?“
2. Разположете листовите из стаята и осигурете химикалки.
3. Представете сесията. Обяснете, че целта на тази сесия е участниците да:
 - разберат гледната точка на хората и организациите, които работят за справяне с престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица;
 - обърнат специално внимание на гледната точка на жертвата.
4. Разделете групата на пет по-малки групи и насочете всяка група към един флипчарт лист. Помолете участниците да отделят 5–7 минути, за да попълнят въпросите, като отговорят от първо лице. Например, на въпроса за жертвите да започнат отговора с: „Като жертва аз имам нужда...“ / „Като полицейски служител аз мога да...“. Важно е да акцентирате на следния момент: въпреки че има неща,

които жертвите могат да направят, за да помогнат на полицията да подобри реакциите си спрямо престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица (напр. да сигнализират и да бъдат ангажирани с процеса на наказателното правораздаване), на жертвите не бива да им бъде оказван натиск при никакви обстоятелства да направят нещо, което те не биха искали. Обяснете, че в този смисъл ролята на жертвите е напълно различна от тази на полицията, гражданските организации и министерствата, чиято отговорност е да предприемат конкретни действия. Затова и страницата с нуждите на жертвите се различава от останалите.

5. Обяснете на участниците, че след като изтекат 7-те минути, един човек от всяка група ще остане при въпроса, на който групата е отговаряла, а останалите ще преминат към следващия флипчарт. Групата ще отдели 5–7 минути на следващия въпрос, а човекът, който е останал, ще обясни какво е написала неговата/нейната група, като използва същия език – „Като жертва имам нужда ...“ / „Като полицей мога...“ и т.н. След което групата ще установи дали има пропуски в отговора на въпроса и ще ги добави, в случай че има.
6. След като изтекат 7-те минути, друг човек от групата ще остане, а останалата част от групата ще продължи към следващия флипчарт. Групата ще отдели 5–7 минути на следващия флипчарт, за да изслуша човека, който е останал да обяснява написаното. Групата ще добави идеи към списъка и някой друг от участниците ще остане да обясни на следващата група. Продължете по този начин, докато всички групи не минават през всички флипчартове и съответно – през всички въпроси.
7. Помолете всички да се върнат в голямата група за обобщение. Попитайте ги какво са научили от това упражнение, какво ги е изненадало, какво ще отнесат със себе си. Определете и запишете ключови действия, които могат да бъдат предприети в краткосрочен или средносрочен период, за да се отговори на потребностите, които са били идентифицирани, в партньорство между полицията, гражданските организации и други органи.

Упражнение 5.3 Изграждане на ефективни взаимоотношения

с общностите (1 час)

Това упражнение има две части. В първата част ще бъде разгледан конкретен казус, за да се приложи наученото и да се види какво може да бъде направено по различен начин. Част втора включва брейнсторминг, в който участниците ще трябва да предложат конкретни действия, които могат да бъдат предприети на национално ниво за подобряване на отношенията между полицията и ЛГБТИ общностите. Както и при другите упражнения от модула, силно препоръчително е да се включат и граждански организации.

Упражнение 5. За Полицейската реакция по време на международния ден срещу хомофобията, Румъния: делото на М.С. и А.С. срещу Румъния, разглеждано от Европейския съд по правата на човека

1. Преди сесията вземете два листа флипчарт хартия. На първия лист напишете: „Какво се е объркало?“ На втория напишете: „Какво е можело да се направи по различен начин?“
2. Разделете участниците в малки групи. Ако присъстват представители на граждански организации, уверете се, че са смесени с полицейските служители. Помолете участниците да прочетат казуса, като имат предвид тези въпроси. Обяснете, че целта на упражнението не е да се изтъква нечия вина. Кажете, че много държави от региона на Съвета на Европа са се изправяли пред подобни предизвикателства. Обяснете, че причината, поради която разглеждате този случай, е, че той е действителен и защото засяга общите проблеми, които стоят пред полицията и общностите.
3. Кажете на участниците, че имат 5—7 минути да прочетат казуса. Помолете ги да отговорят кратко на двата въпроса.
4. Съберете отново участниците в една група, за да споделят отговорите си. Когато обсъждате какво се е объркало, уверете се, че са отчетени следните фактори:
 - След шествието е имало пострадали участници, въпреки че са спазили инструкциите за облекло и придържане към определени маршрути.

- Реакцията на полицията към жертвите е била неподходяща (например, изразяването на изненада, че жертвите са „заможни“, и разубеждаването им да продължат да се занимават със случая).
- Лоша комуникация с жертвите по случая, което би могло да се отрази негативно на доверието на ЛГБТИ общността към полицията като цяло (например АССЕРТ е трябвало да търси полицията три пъти, за да разбере какво се случва с делото).
- Има свидетелства за недобро планиране на събитието по отношение на защитата на участниците преди, по време на и след събитието. Когато обсъждате какво би могло да се направи по друг начин, уверете се, че са отчетени следните фактори:
 - Предварителен преглед на процедурите за безопасност, за да се гарантира, че участниците ще бъдат в безопасност преди, по време на и след събитието.
 - Обучение на полицейските служители да събират показания и да общуват с жертви на хомофобски атаки с уважение и ефективно.
 - Ефективно събиране на доказателства за потенциални разследвания във връзка с нападателите (бележка за обучаващия: следете за това тази дискусия да не навлиза в прекалени детайли по въпросите на разследването, тъй като те са разгледани в Модул 4).
 - Подобрена комуникация с жертвите и засегнатите общности след инцидентите.

Учебен материал 5. За: Делото на ЕСПЧ „М.С. и А.С. срещу Румъния“

Този материал прави общ преглед на делото „М.С. и А.С. срещу Румъния“ за целите на обучението. За да се запознаете с цялото дело, посетете уебсайта на Европейския съд по правата на човека <https://goo.gl/sHMXb4>.

Какво се е случило

На 3 юни 2006 г. жалбоподателите са участвали в годишното гей шествие в Букурещ, организирано от АССЕРТ – неправителствена организация, чиято цел е да предоставя информация и да подпомага ЛГБТИ общността.

Шествието е имало полицейска охрана. Няколко човека, които активно са изразили неодобрението си към събитието, са били спрени от полицията, направени са им снимки и документите им за самоличност са проверени и записани.

След края на шествието, към 19 ч., жалбоподателите и още четирима участника са напуснали района, придвижвайки се с градски транспорт по маршрутите, препоръчани от властите в указанията, подготвени от организаторите за участниците в шествието. Както се е препоръчвало в същите указания, те не са носели отличителни дрехи или значки, които да ги идентифицират като участници в шествието.

След като се качили в метрото, те били нападнати от шестима млади мъже и една жена, облечени със суитшърти с качулки. Нападателят директно се насочили към жертвите и започнали да ги удрят и ритат по главите и лицата. Те се хващали за металните дръжки над тях, засилвали се и ритали жертвите. По време на атаката не спирали да крещат: „Педали, вървете си в Холандия!“ (Poponariilor, ducetȚi-vă în Olanda!)

Жертвите били изтласкани в края на вагона. Един от тях се опитал да защити останалите с тялото си, но вторият жалбоподател останал незащитен и получил множество удари.

Атаката продължила около две минути. На излизане от метрото нападателите отново ударили първия жалбоподател в лицето.

Останалите пътници се оттеглили в срещуположната част на вагона по време на атаката. Сред тях бил и фотограф, също присъствал на шествието. Жертвите го помолили да направи снимки на инцидента, което той и направил. В резултат на това нападателите ударили и него.

Полицейското разследване

По-късно същата нощ – между 3-ти и 4-ти юни 2006 г. – жертвите, включително жалбоподателите, и представител на АССЕРТ отишли в полицията. Те подали жалба срещу нападателите, заявявайки, че нападението е било основано на сексуалната им ориентация. Те потвърдили, че не са носили никакви видими знаци, които биха могли да разкрият това, че се връщат от гей шествието. Твърдяли, че нападателите

са ги идентифицирали на шествието (тъй като не са носили маски) и са ги проследили с намерението да ги нападнат. Те информирали полицията за обидните забележки, направени по време на нападението.

Според жалбоподателите полицаите били изненадани, когато разбрали, че жалбоподателите и другите жертви, макар и гей, са хора с възможности, сериозна работа и отговорни длъжности. Полицаите се опитали да ги разубедят да подават жалба, като ги предупреждавали, че ще трябва да се изправят срещу своите агресори в съда.

Поради реорганизация в рамките на полицията, делото е прехвърляно от едно полицейско управление на друго и на 4 април 2007 г. е заведено към полицейското управление на метрото.

Тъй като изглеждало, че с жалбата нищо не се случва, жалбоподателите потърсили информация за хода на разследването с писма, изпратени от АССЕРТ на 25 септември 2006 г., 28 март 2007 г. и 20 юли 2011 г. На 19 март 2007 г. подали жалба и към Министерство на вътрешните работи за липсата на ефективно разследване на случая, което отново останало без резултат.

На 9 август 2011 г., в отговор на искане от жалбоподателите за информация, полицията на метрото ги информирала, че не възнамеряват да образуват наказателно производство (neîncercarea urmăririi penale), тъй като предполагаемите престъпления са изтекли по давност (sa împlinită rorisartȚia specială). Обяснили им, че разследването е било затруднено от факта, че жалбата е пристигнала в полицейското управление на метрото една година след събитията. Освен това всички действия, предприети от полицията с цел идентифициране на предполагаемите виновници, се били провалили.

На 4 октомври 2011 г. прокуратурата към Букурещкия районен съд на Четвърти район одобрила предложението на полицията и прекратила разследването. Решението било изпратено до дома на първия жалбоподател на 27 февруари 2012 г.

Въпроси:

- Какво се е объркало?

- Какво е можело да се направи по-добре в ситуацията?

Учебен материал 5.3b: Създаване на позитивни взаимоотношения между полицията и ЛГБТИ общностите

Важна забележка: не всички предложени тук идеи биха били подходящи във всеки контекст, затова е важно идеите да бъдат адаптирани по подходящ начин. Например, възможно е във вашия контекст да няма полицейска ЛГБТ асоциация и да няма открито заявяващи ориентацията си гей полицаи. Възможно е на този етап да са реалистични много малки стъпки за подобряване на отношенията между полицията и гражданското общество. Това не е проблем. Идентифицирането и прилагането дори на една малка стъпка може да бъде сериозно постижение и може да положи основата за по-значителни подобрения в бъдеще.

Първа стъпка: оценка

По време на тази стъпка участниците оценяват настоящите взаимоотношения между полицията и ЛГБТИ общностите. Това е една от по-трудните стъпки и изисква откритост и честност. Ако предишните две сесии са минали добре, шансът да получите точна и конструктивна оценка на състоянието на отношенията между полицията и ЛГБТИ общността е по-голям.

Втора стъпка: план

Помолете участниците да прегледат учебен материал 5.3b и да се обединят около две стъпки, които могат да бъдат предприети в непосредствено бъдеще.

Трета стъпка: прилагане

Помолете участниците да обяснят как ще бъдат предприети стъпките и от кого. Ако участниците са идентифицирали пречки, които са извън техния контрол (например липса на юридическа рамка, недостатъчна политическа подкрепа), насърчете ги да дадат предложения как биха могли да бъдат преодолените и им напомнете, че това е нещо, което ще бъде разгледано отново в следващия модул.

Учебен материал 5.3b: Създаване на позитивни взаимоотношения между полицията и ЛГБТИ общностите –

някои възможни практически стъпки

Започнете с малки стъпки

Ако това е първият път, в който полицията и гражданските организации осъществяват контакт, започнете с малки стъпки. Например, организирате неформална среща, така че всяка страна да научи повече за работата и дейностите на другите и да могат да се набележат възможни начини за съвместна работа.

Мислете практично и се фокусирайте върху взаимно изгодни действия

Уточнете лица за контакт от двете страни и опишете накратко какво биха могли да правят.

Уговорете участие на граждански организации в полицейски обучения, като се фокусирате в области на експертиза като подкрепа на жертвите, разбиране на въздействието на престъпленията от омраза и нуждите на жертвите. Гражданските организации, също така, често имат уникална гледна точка върху ЛГБТИ индикаторите за дискриминация, които са от съществено значение за разследването и събирането на доказателства.

Посетете офисите на национална или местна гражданска организация, която работи с ЛГБТИ общности.

Посетете местни бизнеси, които са приятелски настроени към гей хората, като например барове и други обществени места. Планирайте посещенията си предварително, като подчертаете, че искате да разберете как вървят нещата в общността и дали има проблеми, които я тревожат.

Поискайте среща, за да говорите за конкретни инциденти и за впечатленията им по отношение на честотата на инцидентите – дали се е увеличила или по някакъв начин се е променила.

Потърсете сътрудничеството на гражданска организация в разработването на полицейски ръководства или протоколи. Това е отличен начин за подобряване на адекватността и качеството на тези документи от гледна точка на нуждите на жертвите, разбирането на въздействието на престъпността от омраза и получаването на нова перспектива към индикаторите за дискриминация.

Проявете постоянство

Редовната ангажираност е важна и създава силни взаимоотношения, които могат да бъдат от помощ при проблеми (вижте по-долу).

Организирайте среща след специфичен, деликатен или тежък инцидент

Грешки се случват и уроците са за това, за да бъдат научени. Не се затваряйте след по-тежък инцидент – като насилие по време на гей прайд, инцидент с неадекватна полицейска намеса или полицейско насилие. Бъдете отворени за комуникация дори ако е имало напрежение във връзка с конкретни инциденти. Помислете за провеждането на неформални срещи, при които инцидентите да се обсъждат помежду ви, с предварителната уговорка, че медиите няма да присъстват на този етап. Работете с гражданските организации, за да се улесни оказването на подкрепа на жертвата, семейството или общността във връзка с конкретни инциденти.

Надграждайте постиженията си

Въпреки че може да сте започнали с малки стъпки, винаги търсете възможности за надграждане на постигнатото. Може би системата с лица за контакт е дала добър резултат. Сега може да е моментът да помислите за по-тясно сътрудничество при обсъждане на инциденти и реакции. Може би сте готови да обсъдите споделянето на данни и информация анонимно. Сега може да е моментът да уточните система за насочване на жертвите към места за оказване на подкрепа.

Уверете се, че са осигурени необходимите средства

Например гражданските организации често установяват, че макар работата им по мониторинга и подкрепата на жертвите да е крайно необходима, те не разполагат с необходимите средства. Когато е възможно, за полицията е важно да намери финансов ресурс за работата, на която разчита.

Кажете ясно какво може и какво не може да бъде постигнато и от двете страни

Например гражданската организация не може да гарантира, че жертвата ще подаде сигнал за престъпление или ще участва в съдебния процес. По същия начин полицията не може да гарантира, че ще бъде предприето наказателно преследване.

По-задълбочен поглед: разследването на престъпления от омраза в национален контекст; политическа рамка

Контекст и обосновка

Ефективното обучение може значително да подобри способността на полицията да разследва качествено престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Въпреки това то е само една част от пъзела на цялостния подход за справяне с престъпленията от омраза. Например законодателството за престъпления от омраза може да обхваща само сексуалната ориентация, но не и половата идентичност, което да затрудни разследването и повдигането на обвинения срещу трансфобски престъпления от омраза. Възможно е полицейските регистрационни формуляри да не позволяват на полицията да записва всички аспекти на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица, като по този начин важна информация, която полицията вече знае как да получи, просто изчезва, без да бъде отразена в официалната статистика. Процедурите за разследване, които разгледахме в обучението, може да не са отразени в официалните протоколи и препоръки. Прокуратурата може да не е провела обучение за престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица и да не е добре информирана за вида доказателства, които могат да докажат дискриминационен мотив при тези престъпления.

По време на обучението участниците може да са идентифицирали тези и други бариери пред подобряването на разследващите практики и оказването на подкрепа за ЛГБТИ жертви. Целта на това упражнение е да

помогне на участниците да обобщят тези проблеми, като при обмислянето им използват подход, търсещ решения. Препоръчително е на тази сесия да присъстват старши полицейски служители и евентуално представител на съответното министерство (или министерства). Също така би било добре да присъстват и представители на граждански организации. Това ще увеличи шансовете за разбиране на важни въпроси и вземане на решения относно прилагането на подобренията на практика.

В този модул участниците ще бъдат насърчени да очертаят националния контекст от гледна точка на няколко ключови елемента, необходими за изработване на цялостен подход към престъпленията от омраза. Това са:

- Правната рамка: законодателството за престъпления от омраза включва ли сексуалната ориентация и половата идентичност като защитени характеристики?
- Система за регистриране на престъпления от омраза: полицейските регистрационни форми включват ли необходимите „квадратчета“ и полета за отбелязване на индикаторите за ЛГБТИ дискриминация, доказателствата за дискриминационен мотив и начина, по който жертвите възприемат престъплението?
- Препоръки и насоки: разполага ли полицията с ясни инструкции как да разследва престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица, как да гарантира, че жертвите получават подкрепа и как да работи с прокурорите за успешно разрешаване на случаите?
- Обучение: провеждат ли се редовни обучения на полицията, свързани с разследването на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица? Достъпни ли са те за всички полицейски служители?
- Услуги за оказване на подкрепа: съществуват ли услуги за оказване на подкрепа на жертви на престъпления от омраза? ЛГБТИ хората могат ли да се възползват от тях?

Важно е да се отбележи, че никоя държава не е приложила на практика всички елементи от описания подход към престъпленията от омраза. Следователно това упражнение вероятно ще разкрие значителни пропуски в прилагането им на практика. Това не трябва да е пречка за завършване на упражнението. Целта му е участниците да поемат водеща роля в очертаването на пропуските и да набележат практически стъпки,

които могат да бъдат предприети за справяне с проблемите в една или повече области. Това дава възможност за конструктивни промени в правилната посока на национално ниво.

Резултати от обучението

Участниците:

- ще очертаят ситуацията с престъпленията от омраза в национален контекст (закон, данни, политики, обучения и т.н.) и ще идентифицират съществуващите пропуски;
- ще идентифицират и разберат съществуващите бариери за прилагането на наученото по време на обучението и ще набележат стъпки за преодоляването на тези бариери.

Преглед на упражненията

6.1 Очертаване на пропуските

6.2 Предприемане на действия

6.1 Очертаване на пропуските

1. Преди тази сесия принтирайте листа по-долу. Направете няколко копия. Изрежете термините на отделни листчета и ги подгответе за сесията.

Правна рамка

Препоръки и насоки

Система за регистриране на престъпления от омраза

Обучения

Услуги за оказване на подкрепа

Други

2. Начертайте таблицата от учебния материал б.1 на лист от флипчарт хартия. Също, принтирайте по едно хартиено копие на участник, за да може да си водят бележки по време на упражнението.
3. Обяснете на участниците, че целта на тази сесия е да очертаят националния контекст, като използват знанията, получени по време на обучението, и своя досегашен опит.
4. Обяснете, че всеки участник ще бъде помолен да прочете термина, който му се е паднал, и да даде своята оценка на националния контекст във връзка с термина. Илюстрирайте тази насока с някой от термините, например „правна рамка“, и дайте своята оценка на пропуските в националната правна рамка, касаеща престъпленията от омраза. Обяснете, че повече от един човек в групата може да има един и същ термин. Това означава, че вторият участник трябва да добави още детайли или допълнителна информация към предложенията на първия участник.
5. Разделете голямата група на по-малки групи, ако е необходимо (по ваша преценка бихте могли да проведете упражнението и в една голяма група). Раздайте листчетата с термини на участниците, като се уверите, че не пропускате някого. Ако разделяте участниците в по-малки групи, уверете се, че пълният набор от термини е включен във всяка група.
6. Насочете вниманието на участниците към голямата таблица (ако имате повече от една група, кажете им, че ще трябва да начертаят таблицата, когато започне упражнението). Прочетете всички термини и се уверете, че всички ги разбират. Попитайте участниците дали биха искали да добавят други термини. Обсъдете, ако има нови предложения, и решете като група дали да ги включите в таблицата.
7. Кажете на участниците, че това е тяхната възможност да решат какво е необходимо да се направи, за да се приложат на практика нещата, които са научили по време на обучението. Кажете им, че няма правилен или грешен отговор; това е възможност да обобщят това, което знаят, и това, което според тях трябва да се направи.
8. Кажете им да оставят последната колона празна, тъй като това ще бъде обсъждано в следващата сесия.
9. Дайте на участниците 20—25 минути, за да обсъдят и попълнят

таблицата.

10. Ако участниците са били разделени на групи, съберете ги отново заедно.
11. Помолете всяка група да разкаже какво са записали в своята таблица. Проведете кратка дискусия за предложенията на групите и добавете допълнителните предложения, които възникват в груповата дискусия. Опитайте се да постигнете съгласие за всяка категория по време на обсъждането.
12. Насърчете участниците да направят копие на таблицата. Биха могли да снимат таблицата или да попълнят хартиената версия, която са получили.

б.2: Предприемане на действия

1. С тази сесия приключва Модул б. Започнете с обяснението, че целта на сесията е да идентифицира конкретни и ефективни действия за подобряването на всеки от елементите от цялостния подход към престъпленията от омраза. Отбележете, че съзнавате, че някои от действията са извън правомощията или компетенцията на участниците. Но въпреки това работата, свършена в модула, може да изиграе ролята на добър ориентир за полицейското ръководство, министерствата и др. В същото време подчертайте, че липсата на даден елемент от цялостния подход (напр. законодателство, третиращо престъпления от омраза), не означава автоматично, че никакви действия не могат да бъдат предприети.
2. Започнете дискусията с групата, преминавайки през всеки елемент. В зависимост от броя на участниците можете да работите и в по-малки групи. Старайте се да преминете през предложените мерки и действия по-бързо, насърчавайки участниците да идентифицират такъв тип действия, които биха могли лично да предприемат. Ако присъстват висши ръководни кадри или правителствени представители, насърчете ги да участват и да се ангажират с конкретни действия, макар и малки.
3. Приключете упражнението, като обясните, че тази таблица може да служи като основа за план за действие на национално ниво. Насърчете участниците да използват таблицата в работата си, да

се връщат към нея, да я актуализират и да се уверяват, че отговаря на реалността. Благодарете на присъстващите за участието в това упражнение. Кажете, че осъзнавате колко предизвикателно би могло да бъде това обучение за полицейските служители в много държави, но че то представлява наистина важна стъпка, ако искаме да постигнем напредък.

Учебни материали

Учебен материал б.1: Очертаване на пропуските

Област	Оценка	Проблеми Какви пречки има за решаването на проблемите?	Действие Какво може да се направи сега? От кого?
Правна рамка	Законите за престъпления от омраза включват ли сексуалната ориентация и половата идентичност като защитени характеристики?		
Препоръки и насоки	Разполага ли полицията с ясни инструкции как да разследва престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица, как да гарантира, че жертвите получават подкрепа, и как да работи с прокурорите за обвинения, които ще бъдат успешни в съда?		
Система за регистриране на престъпления от омраза	Полицейските регистрационни форми включват ли необходимите „квадратчета“ и полета за отбелязване на индикаторите за дискриминация и начина, по който жертвите възприемат престъплението?		
Обучения	Проверяват ли се редовни обучения на полицията, свързани с разследването на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица? Достъпни ли са те за всички полицейски служители?		
Услуги за оказване на подкрепа	Съществуват ли услуги за оказване на подкрепа на жертви на престъпления от омраза? ЛГБТИ лица могат ли да се възползват от тях?		
Други			

Оценяване на знанията преди и след обучението заедно с участниците.

Приложение 1. Примерна програма за едnodневно и двудневно обучение

Настоящото приложение предлага примерна програма за провеждане на едnodневно и двудневно обучение. За да имате достатъчно време и ангажираност да постигнете основните резултати от обучението, силно препоръчително е да проведете обучението в рамките на два дни. Препоръчва се също така обучителите да прегледат ръководството, преди да финализират програмата, за да са сигурни, че са избрали най-подходящите за своя контекст модули и упражнения.

Моля, прочетете всички бележки и указания в ръководството за всеки раздел от обучението. Те съдържат важна информация за подготовката, която трябва да се предприеме преди обучението, и дават подробни обяснения за упражненията.

Полицейските действия при престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица: обучение за професионална полицейска реакция

Двудневна програма

9:15 - 9:30 **Въведение и преглед на обучението**

Участниците се представят и споделят какви са очакванията им за обучението. Обучителят прави преглед на целите и съдържанието на обучението.

9:30 - 11:15 Защо сме тук?

Тези упражнения поставят основите на обучението. Първото упражнение включва презентация от ръководен полицейски кадър, която задава очакванията за това какво следва от участието в обучението и за прилагането на резултатите от него на практика. Второто упражнение включва презентация на представител на гражданска организация, която работи в тясно сътрудничество с жертвите на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ хора. В това упражнение се обяснява естеството на престъпленията от омраза и въздействието им върху ЛГБТИ общностите.

Списък с упражнения:

- Упражнение 1.1: Изложение от старши ръководител, задаващо очакванията към обучението
- Упражнение 1.2: Изложение от национална/местна гражданска организация за въздействието на престъпленията от омраза и контекста, в който се случват
- Упражнение 1.3: Престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица в контекст

11:15 - 11:30 Кафе пауза**11:30 - 13:00 Основни понятия: какво представляват общностите на лесбийки, гей мъже, трансджендър и интерсекс лица и какво е престъпление от омраза?**

Тези упражнения запознават участниците с групите, засегнати от престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица, и разглеждат идеята за престъпление от омраза в международен и национален контекст.

Списък с упражнения:

- Упражнение 2.1: Разбиране на ключовата терминология, свързана с ЛГБТИ общността: обща презентация на фасилитаторите на курса (30 минути)
- Упражнение 2.5: Какво е престъпление от омраза? Презентация и групова дискусия
- Упражнение 2.7: Престъпленията от омраза в национален контекст (моля, разгледайте и раздела „По-задълбочен поглед“ за повече примери как да очертаете националния контекст).

13:00 - 13:45 Обяд**13:45 - 14:45 Да разберем ниското ниво на сигнализиране**

Това упражнение помага на участниците да разберат защо ЛГБТИ лицата не съобщават за престъпления от омраза.

Списък с упражнения:

- Упражнение 3.2: Идентифициране на специфични бариери, които възпират ЛГБТИ лицата да подават сигнали за престъпления от омраза; четене на доклада на FRA

14:45 - 15:45 Правата на човека и ролята на полицейския служител

Това упражнение разглежда ключови решения на Европейския съд по правата на човека и ги прилага към ролята на полицейския служител при разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица.

Списък с упражнения:

- Упражнение 3.3: Разбиране на основните стандарти на Съвета на Европа, други стандарти за правата на човека и национални стандарти, отнасящи се до престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица

15:45 - 16:00 Кафе пауза**16:00 - 17:30 Разследване на престъпления от омраза**

Тези упражнения насърчават участниците да обмислят как ефективно да разследват престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица и колко е важен подходът, ориентиран към жертвите.

Списък с упражнения:

- Упражнение 4.2a: Разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица: подход, ориентиран към жертвите (30 минути)
- Упражнение 4.2b: Разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица: подход, ориентиран към жертвите

Ден втори

9:00 - 9:15 ^{9:15 - 11:30} **Приветствие за добре дошли, преглед на първия ден; представяне на втория ден**

9:15 - 11:30 **(включително кафе пауза) Събиране на доказателства**

Тези упражнения помагат на участниците да идентифицират индикатори

за дискриминация при престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица и да ги използват ефективно при разследването на престъпления от омраза.

Списък с упражнения:

Упражнение 4.4: Събиране на доказателства: индикатори за дискриминация. Доказване на дискриминационен мотив/избор

Упражнение 4.5: Събиране на доказателства: индикатори за дискриминация. Идентифициране на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица (Препоръчва се участниците да получат и учебен материал 5.1)

11:30 - 12:30 Подкрепа на ЛГБТИ общностите: ефективна полицейска реакция

Това упражнение използва казуси, за да покаже как при инциденти полицията може да реагира с уважение към общността. Упражнението е интерактивно и дава възможност стереотипите да бъдат разгледани внимателно и от практическа гледна точка.

Списък с упражнения:

Упражнение 4.7: Оказване на подкрепа на ЛГБТ общности: ефективна полицейска реакция

12:30 - 13:30 Обяд

13:30 - 14:45 Сътрудничество с граждански организации

Това упражнение използва ключово решение на Европейския съд по правата на човека, за да разгледа въпроса как полицията и гражданските организации могат да си сътрудничат за подобряване на работата на полицията по време на гей прайд шествия и като подкрепят правото на свобода на събиране без дискриминация.

Упражнение 5.1: Какво представляват гражданските организации и как могат да помогнат?

Упражнение 5.2: „На тяхно място: от какво се нуждаем и какво мога да направя?“

14:45 - 15:00 Кафе пауза

15:00 - 16:30 Сътрудничество с граждански организации (продължение)

Тези упражнения имат за цел да помогнат на участниците, в идеалния случай в партньорство с представители на граждански организации, да набележат конкретни стъпки, които могат да бъдат предприети за съвместна работа в подкрепа на жертвите и за по-добър мониторинг на престъпленията от омраза.

Списък с упражнения:

Упражнение 5.3: Изграждане на ефективни взаимоотношения с общностите

16:30 - 17:00 Приключване и оценка

По време на тази сесия учителят приключва обучението и кани участниците да дадат своята оценка на обучението.

Полицейските действия при престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица: обучение за професионална полицейска реакция

Еднодневна програма

Бележки за учителя: *еднодневната сесия може да се фокусира само върху най-основните въпроси, свързани с полицейските действия при престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица. Времето ограничение означава, че е по-вероятно информацията да бъде предадена под формата на презентация, отколкото в групово работно. В резултат на това участието – една от най-успешните техники на обучение – по необходимост ще бъде ограничено. Ако е възможно, за предпочитане е да проведете обучението в рамките на поне два дни.*

9:15 - 9:30 Въведение и преглед на обучението

Участниците се представят и споделят какви са очакванията им за обучението. Учителят прави преглед на целите и съдържанието на обучението.

9:30 - 11:10 Защо сме тук?

Тези упражнения поставят основите на обучението. Първото упражнение включва презентация от ръководен полицейски кадър, която задава очакванията за това какво следва от участието в обучението и за прилагането на резултатите от него на практика. Второто упражнение включва презентация на представител на гражданска организация, която

работи в тясно сътрудничество с жертвите на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ хора. В това упражнение се обяснява естеството на престъпленията от омраза и въздействието им върху ЛГБТИ общностите.

Списък с упражнения:

Упражнение 1.1 Изложение от старши ръководител, задаващо очакванията към обучението

Упражнение 1.2 Изложение от национална/местна гражданска организация за въздействието на престъпленията от омраза и контекста, в който се случват

11:10 - 11:30 **Кафе пауза**

11:30 - 13:00 **Основни понятия: какво представляват общностите на лесбийки, гей мъже, трансгендър и интерсекс лица и какво е престъпление от омраза?**

Тези упражнения запознават участниците с групите, засегнати от престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица, и разглеждат идеята за престъплението от омраза в международен и национален контекст.

Списък с упражнения:

Упражнение 2.1 Разбиране на ключовата терминология, свързана с ЛГБТИ общността.

Упражнение 2.5 Какво е престъпление от омраза?

Упражнение 2.7 Престъпленията от омраза в национален контекст (моля, разгледайте и раздела „По-задълбочен поглед“ за повече примери как да очертаете националния контекст).

13:00 - 13:45 **Обяд**

13:45 - 14:45 **Правата на човека и ролята на полицейския служител**

Това упражнение разглежда ключови решения на Европейския съд по правата на човека и ги прилага към ролята на полицейския служител при разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица.

Списък с упражнения:

Упражнение 3.3: Разбиране на основните стандарти на Съвета на Европа, други стандарти за правата на човека и националните стандарти, отнасящи се до

престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица

14:45 - 15:45 **Разследване на престъпления от омраза**

Тези упражнения насърчават участниците да обмислят как ефективно да разследват престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица и колко е важен подходът, ориентиран към жертвите.

Списък с упражнения:

Упражнение 4.4: Разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица: подход, ориентиран към жертвите

Упражнение 4.5: Разследване на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица: подход, ориентиран към жертвите

15:45 - 16:00 **Кафе пауза**

16:00 - 17:00 **Събиране на доказателствата**

Тези упражнения помагат на участниците да идентифицират индикатори за дискриминация при престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ лица и да ги използват ефективно при разследването на престъпления от омраза.

Списък с упражнения:

Упражнение 4.4: Събиране на доказателства: индикатори за дискриминация. Доказване на дискриминационен мотив/избор

Упражнение 4.5: Събиране на доказателства: индикатори за дискриминация. Идентифициране на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ лица (Препоръчва се участниците да получат и учебен материал 5.1)

17:00 - 17:15 **Приключване и оценяване**

По време на тази сесия учителят приключва обучението и кани участниците да дадат своята оценка на обучението.

Полицията е на предната линия на наказателноправната система – тя е първото място за контакт, към което се обръщат много от жертвите на престъпления от омраза.

Съветът на Европа вече много години работи за повишаване на осведомеността относно целенасоченото насилие, включително престъпленията, основаващи се на раса, религия, пол и анти-ЛГБТИ.

Това ръководство е предназначено за полицейски обучители, следователи, мениджъри, полицейски служители, работещи по престъпления от омраза, и патрулни полицаи, работещи в страни – членки на Съвета на Европа.